Institute of Human Rights
and Peace Studies
Mahidol University

รายงานประจำปี 2565

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดล

Peace, Justice and Strong Institutions

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล

Peace, Justice and Strong Institutations

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

ISBN (e-book) 978-616-443-867-5

บรรณาธิการ

พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ

เขมิกา กลิ่นเกษร

กองบรรณาธิการ

ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์

ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ

ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว

จันทร์จริยาพร แย้มประภารัตน์

สมบัติ กิตินาม

วัลลภ ภุมรา

จัดพิมพ์โดย

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ออกแบบปกและจัดเล่ม

ซัลมาร์

รายงานประจำปี
2565

สถาบันสิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดล

Peace, Justice and Strong Institutions

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล

สารบัญ

สารจากผู้อำนวยการ 6

ความเป็นเรา 8

สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง 12

การศึกษา 16

วิจัย 24

- พลวัตทางเพศสภาพในการคุ้มครองพุทธศาสนาเชิงปกป้อง 25
  ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ และ ดร.ประกีรติ สัตสุต
- ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด19 และการประกาศใช้สถานการณ์ฉุกเฉินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่อพื้นที่ประชาธิปไตยและสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง 26
  ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว Dr. Michael George Hayes และคณะนักวิจัย

บริการวิชาการ 27

- โครงการส่งเสริมการศึกษาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียน / เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2022 28
  ดร.วัชรฤทัย บุญธินันท์
- การส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกับ Thai PBS 31
  รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์ ฆอซาลี อาแว และ วัลลภ ภุมรา
- โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาในอาเซียน/ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระยะที่ 2 34
  ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์
- การสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา 36
  วัลลภ ภุมรา
- โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปีสถาบันสิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา ภายใต้แนวคิด: บทบาทของสถาบันอุดมศึกษากับส่งเสริม ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา 37
  ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และ เขมิกา กลิ่นเกษร

- การสัมมนาวิชาการ "Celebrating Human Rights and Peace Education: Educate, Empower and Inspire" 43
  เขมิกา กลิ่นเกษร
- โครงการส่งเสริมศักยภาพการศึกษาและการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน (HRERP) หมวดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเมียนมา 46
  เขมิกา กลิ่นเกษร
- เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย 49
  วัลลภ ภุมรา

บริการวิชาการสู่สังคม 52

พันธกิจสังคม 64
- โครงการศึกษานโยบายสันติภาพชายแดนใต้ของภาคประชาสังคมและนักการเมือง 65
  ฆอซาลี อาแว ชาริต้า ประสิทธิหิมะ พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ
- เพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำกับการถักทอสันติภาพและความปรองดองในสังคมไทย 67
  ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์

รางวัลและความภาคภูมิใจ 72
เขมิกา กลิ่นเกษร

เครือข่ายความร่วมมือ 76
เขมิกา กลิ่นเกษร

ผลงานตีพิมพ์ 82
วัลลภ ภุมรา

บุคลากร 103

สารจาก ผู้อำนวยการ

ในปีงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมา สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ยังคงดำเนินพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัย บริการวิชาการ และการขับเคลื่อนเชิงนโยบายสังคม ทั้งภายในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับการพัฒนาระบบสนับสนุนของสถาบันฯ ให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สถาบันฯ สามารถขับเคลื่อนการดำเนินพันธกิจให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อไปสู่เป้าหมายแห่งความเป็นเลิศทางด้านการศึกษา การวิจัย และการบริการวิชาการ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ในช่วงต้นปีงบประมาณ ทำให้สถาบันฯ ยังต้องจัดการเรียนการสอนแบบ online สำหรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งกว่า 80% เป็นนักศึกษาต่างชาติ และเมื่อสถานการณ์คลี่คลายลง สถาบันฯ สามารถกลับมาจัดการเรียนการสอนแบบ onsite ได้อีกครั้ง โดยสถาบันฯ มุ่งมั่นพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อนักศึกษา และมุ่งเน้นการเสริมสร้างให้นักศึกษามีศักยภาพและทักษะด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ผ่านประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ การจัดกิจกรรม Human Rights Festival การลงพื้นที่ศึกษาดูงาน และการจัดเวทีเสวนาต่าง ๆ

ด้านการวิจัย บุคลากรของสถาบันฯ ยังคงได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยมาอย่างต่อเนื่อง ในประเด็นด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย การสร้างสันติภาพและการปกป้องสิทธิมนุษยชนของกลุ่มเปราะบาง ซึ่งงานวิจัยหลายโครงการมีความเชื่อมโยงกับงานพันธกิจเพื่อสังคมและการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยเป็นการทำงานร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม ผู้นำศาสนา และนักการเมือง ได้แก่ Gender Dynamics of Exclusionary Buddhist Protectionism และ Impacts on democratic space and civil and political rights of COVID-19 pandemic and the use of state of emergency measures in Southeast Asia

ในส่วนของงานบริการวิชาการและพันธกิจสังคม สถาบันฯ ได้ทำงานร่วมกับเครือข่ายและองค์กรทั้งในประเทศและในระดับนานาชาติ เพื่อส่งเสริมการศึกษา วิจัย และขับเคลื่อนนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย และสันติภาพ โดยคณาจารย์และบุคลากรของสถาบันฯ ยังได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในองค์กรและเป็นวิทยากรในเวทีต่าง ๆ มากมาย ได้แก่ โครงการ Promotion of Human Rights and Peace Education in ASEAN/SEA 2022 โครงการ The Strengthening Human Rights and Peace Research and Education in ASEAN/ Southeast Asia Programme (SHAPE-SEA) โครงการส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกับ Thai PBS โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ

การดำเนินงานตามพันธกิจดังกล่าวได้เข้าไปส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายเป้าหมาย โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 16 Peace, Justice and Strong Institution และเป้าหมายที่ 17 Partnerships for the Goals ผ่านงานพันธกิจสังคมชายแดนภาคใต้ และงานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศาสนาและเครือข่ายวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในประเทศและนานาชาติ

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในรอบปีที่ผ่านมาจะไม่สามารถลุล่วงไปได้ถ้าปราศจากความร่วมมือร่วมใจของคณาจารย์และบุคลากรทุกท่าน รวมทั้งการสนับสนุนของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ผู้บริหารและหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหิดล ดิฉันจึงขอขอบคุณทุกท่านและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมา ณ ที่นี้ โดยสถาบันฯ มุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ในการ “ส่งเสริมการศึกษา สร้างสรรค์ ผลงานเพื่อเสริมพลังและเป็น แรงบันดาลใจ” ในการพัฒนาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในประเทศไทยและในภูมิภาคอาเซียน-เอเชีย อย่างยั่งยืนต่อไป

อาจารย์ ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์
ผู้อำนวยการสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

ความเป็นเรา

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มีสถานะเป็นหน่วยงานภายในสำนักงานอธิการบดี แต่มีภาระหน้าที่เช่นเดียวกับส่วนงาน กล่าวคือ มีทั้งการจัดการเรียนการสอน การทำวิจัย และงานบริการวิชาการเพื่อชุมชนและสังคม ทั้งนี้ ย้อนหลังไปเมื่อปี พ.ศ. 2534 อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลในขณะนั้น คือ ศ. นพ. ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพขึ้นในสังคมไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยท่านเป็นผู้ดำริให้จัดการประชุมผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพขึ้น อย่างไรก็ตาม การจัดงานดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ เพราะรัฐบาลในขณะนั้นไม่สนับสนุนให้เกิดการจัดงานขึ้นในประเทศไทย ซึ่งต่อมาท่านจึงมีดำริให้ร่างหลักสูตรสิทธิมนุษยชนศึกษาขึ้น โดยในขั้นแรก การร่างหลักสูตรดังกล่าวเป็นหน้าที่ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยความร่วมมือของ Raoul Wallenberg Institute (Sweden) ทั้งนี้ หลักสูตรดังกล่าวผ่านการพิจารณาและแก้ไขหลายครั้ง แต่ยังไม่ผ่านความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย จนในปี 2539 ศ. นพ. อดุลย์ วิริยเวชกุล คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยในขณะนั้น ได้ทาบทาม ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี มาเป็นอาจารย์ประจำที่มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีความตั้งใจให้รับผิดชอบหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน ซึ่งในที่สุด ด้วยการสนับสนุนของ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลในขณะนั้น คือ ศ. นพ. อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ หลักสูตรฯ ได้รับการปรับปรุงและเสนอต่อและได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย เมื่อเดือนสิงหาคม 2541 “โครงการจัดตั้งสำนักงานสิทธิมนุษยชนศึกษาและการพัฒนาสังคม” ได้รับการก่อตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของบัณฑิตวิทยาลัย และต่อมาในปี 2542 หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (หลักสูตรนานาชาติ) เปิดรับนักศึกษารุ่นแรก กลายเป็นหลักสูตรด้านสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะเป็นสหสาขาวิชาหลักสูตรแรกในเอเชียและแปซิฟิกและถือว่าเป็นก้าวแรกในการก่อตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

ต่อมาในปี 2547 เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศ. นพ. ประเวศ วะสี กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหิดลในขณะนั้น ได้หารือกับ ศ. นพ. พรชัย มาตังคสมบัติ อธิการบดีในขณะนั้นว่า เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก และจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้ในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้เกิดสันติภาพขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ทั้งสองท่านได้เล็งเห็นว่า มหาวิทยาลัยมหิดลมีทั้งทรัพยากรและศักยภาพในการทำงานดังกล่าว ในเวลาต่อมาจึงได้เชิญ รศ. ดร. โคทม อารียา ประธานมูลนิธิสันติภาพและวัฒนธรรม มาหารือร่วมกับ ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี ถึงความเป็นไปได้ในการทำงานด้านสันติภาพ ผลจากการหารือครั้งนั้นได้ข้อสรุปร่วมกันและนำมาสู่การจัดตั้งหน่วยงานภายใต้กำกับของสำนักงานอธิการบดี คือ “ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี” ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะศึกษากระบวนการสันติภาพและสนับสนุนการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งในชายแดนใต้ด้วยสันติวิธี โดยในช่วงแรกได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากองค์กรในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในสาขาสิทธิมนุษยชน เป็นหัวใจสำคัญในการก่อตั้ง “โครงการจัดตั้งสำนักงานสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา” แสดงถึงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ส่งเสริมการเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของเพื่อนมนุษย์ การพัฒนาองค์ความรู้ดังกล่าวก่อให้เกิดหลักสูตรด้านนี้ขึ้นเป็นหลักสูตรแรกในเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยมหิดลมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ก้าวหน้าและเป็นผู้นำการศึกษาด้านนี้ เช่นเดียวกับการที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาแรก ๆ ที่ตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการสร้างสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และยังคงมีบทบาทนำที่สำคัญเป็นที่ประจักษ์ในการนำความรู้และทักษะด้านการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนสู่การแก้ปัญหาสังคมมาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2554 เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรของสองหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากขึ้น ศ. นพ. ปิยะสกล สกลสัตยาทร เห็นสมควรรวมงานด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาเข้าไว้ด้วยกันในฐานะ “โครงการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา” นับเป็นอีกก้าวสำคัญที่เน้นย้ำและสอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหิดลที่ว่า “ความสำเร็จที่แท้จริงอยู่ที่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ” ซึ่งองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาสนองตอบต่อปรัชญานี้อย่างเป็นที่ประจักษ์ชัดในสังคมไทยและสังคมนานาชาติ

ในรอบปีที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายใน โดยการเพิ่มเติมตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา เพื่อดูแลและบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ เพื่อเพิ่มศักยภาพและการบริหารจัดการงานวิจัยและงานบริการวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษายังได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา ปณิธาน วัฒนธรรมองค์กร และจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยมุ่งเน้นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงทางสังคมและการเมือง ทั้งระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับนานาชาติ มุ่งมั่นที่จะยกระดับประเด็นสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ โดยให้การศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ สนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือต่อชุมชนและองค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งดำเนินการวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม

□ วิสัยทัศน์

มีบทบาทนำด้านวิชาการและปัญญาปฏิบัติในด้านสิทธิมนุษยชนและการสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชีย

□ พันธกิจ

ส่งเสริมความเป็นเลิศในการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ และร่วมขับเคลื่อนกับประชาคมเพื่อการแปลงเปลี่ยนไปสู่สังคมสันติธรรม

□ ปรัชญา

เสริมสร้างสิทธิมนุษยชนและสันติวัฒนธรรม เพื่อความยุติธรรมและประโยชน์สุขของมนุษยชาติ

□ ปณิธาน

เป็นผู้นำทางด้านวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน และสันติศึกษาที่สามารถใช้ความรู้และบุคลากรเพื่อตอบสนอง ชี้นำและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ของประเทศ ของภูมิภาค และของโลก สถาบันฯ มุ่งการมีบทบาทนำทางวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน และสันติศึกษาภายในประเทศและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลิตองค์ความรู้เพื่อรับใช้สังคมและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

☐ วัฒนธรรมองค์กร

Innovation = ปัญญาปฏิบัติ

Harmony = อยู่ร่วมกันบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์

Respect = เคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์

Participation = สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

☐ ยุทธศาสตร์

1. การจัดการศึกษา/หลักสูตรแบบมุ่งผลลัพธ์

การจัดการศึกษา/หลักสูตรแบบมุ่งผลลัพธ์ เป็นการพัฒนาและดำเนินการระบบคุณภาพด้านการรับสมัครและสรรหานักศึกษา การดำเนินการด้านหลักสูตรและการบริการนักศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสามารถจัดการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) ที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับบริบทด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพร่วมสมัย

2. การวิจัยเพื่อสร้างผลกระทบ

การวิจัยเพื่อสร้างผลกระทบ เป็นการสร้างงานวิจัยและงานเขียนที่มีคุณภาพสูง โดยการพัฒนากลไกให้มีประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้มีการทำวิจัยร่วมกันระหว่างคณาจารย์และนักศึกษา

3. การยกระดับและสร้างการยอมรับในบริการวิชาการ

การยกระดับและสร้างการยอมรับในบริการวิชาการ เป็นการนำความเชี่ยวชาญของสถาบันฯ ไปบริการสู่ชุมชนทางวิชาการและสาธารณะ อันจะนำไปสู่การยกระดับความสำคัญและการยอมรับในประเด็นสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ และสามารถช่วยระดมทรัพยากรให้กับสถาบันฯ

4. การสร้างการรับรู้ด้านพันธกิจเพื่อสังคม

การสร้างการรับรู้ด้านพันธกิจเพื่อสังคม เป็นการมุ่งให้เกิดความรับรู้ด้านงานพันธกิจเพื่อสังคมของสถาบันฯ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยมหิดลและสาธารณชน โดยมีงานพันธกิจเพื่อสังคมทั้งด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

การพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาและเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของสถาบันฯ ซึ่งส่งเสริมความหลากหลาย ความคิดสร้างสรรค์และความเป็นผู้นำ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นมืออาชีพและความรับผิดชอบ และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบต่าง ๆ ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ

สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

Peace, Justice and Strong Institution

พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ

สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง เป็นเป้าหมายที่เชื่อมร้อยทุกมิติของการพัฒนาที่ยั่งยืน *สันติภาพ* มีความครอบคลุมทุกมิติการพัฒนา *ความยุติธรรม* มักอิงกับกฎหมายหรือกฎสังคมซึ่งได้รับการยอมรับในช่วงเวลาหนึ่ง ความยุติธรรมที่อิงกฎหมายจะอยู่ได้นานหากพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีความชอบธรรม (Righteousness) ซึ่งจะเป็นที่พึ่งของประชาชนให้อยู่ได้อย่างปกติสุข ทำให้ช่องว่างการเอารัดเอาเปรียบแคบลง เกิดความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากร เป็นการออกแบบให้คนมีโอกาสเพียงพอหรือมีโอกาสใกล้เคียงกันที่จะเข้าถึงความต้องการหรือความจำเป็นพื้นฐานได้ มีความครอบคลุมสิทธิมนุษยชนที่ให้ความสำคัญกับสิทธิขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender) *สถาบันที่เข้มแข็ง* เกิดขึ้นจากรากฐานแห่งตน กอปรขึ้นอย่างรู้จักประมาณเพื่อแสดงความรับผิดชอบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ทำงานในขอบเขตของสิทธิมนุษยชน และการทำความเข้าใจต่อเรื่องราวของสันติภาพ บ่มเพาะสันติวิธี สันติวัฒนธรรม โดยให้การศึกษา เสริมพลัง และสร้างแรงบันดาลใจ (Educate, Empower and Inspire) ทั้งกลุ่มเป้าหมายระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค บางโครงการที่สถาบันฯ ดำเนินการนั้นมีความเกี่ยวข้องกับหลายเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วยเป้าหมายที่ 4 เป้าหมายที่ 5 เป้าหมายที่ 10 เป้าหมายที่ 16 และเป้าหมายที่ 17 ซึ่งพิจารณาได้จากพันธกิจต่าง ๆ ดังนี้

□ พันธกิจการศึกษา

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) เพื่อสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม สถาบันฯ ได้หาทุนการศึกษาให้นักศึกษาภูมิภาคอาเซียน โดยในปีการศึกษา 2564 - 2565 ได้ให้ทุนไปแล้วราว 50 ทุน ซึ่งมีทุนที่สำคัญ ได้แก่ Global Campus of Human Rights, DIGNITY Danish Institute Against Torture, กระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์ก ในเมียนมา และกองทุนหลักสูตร

ขณะเดียวกัน ยังดำเนินการบริการวิชาการให้กับนักศึกษาระดับปริญญาเอก นักวิชาการ อาจารย์ของสถาบันการศึกษาในภูมิภาคอาเซียนผ่านหลักสูตร การวิจัย การอบรมสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา การเขียนตำรา การจัดประชุมเครือข่าย กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ *ภายใต้โครงการส่งเสริมการศึกษาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้* และ *โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนและการวิจัยสันติภาพและการศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระยะที่ 2* และยังได้ดำเนิน*โครงการส่งเสริมศักยภาพการศึกษาและการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน (HRERP) หมวดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเมียนมา* เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านการศึกษาและการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน สันติศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันการศึกษาในภูมิภาคในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สันติภาพ และความยุติธรรม

ในปี 2565 ยังได้มีการประชุมทางวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการพัฒนาระหว่างประเทศ (MAIDS) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์ภูมิภาคเพื่อสังคมศาสตร์และการพัฒนาที่ยั่งยืน (RCSD) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จัดการประชุม ภายใต้หัวข้อ “Disruption, Challenges and Resilience in Contemporary Southeast Asia” โดยมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพ

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังขยายการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวคือ นอกจากหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว ยังเปิดรายวิชาเลือกเสรี มีแผนพัฒนารายวิชาการศึกษาทั่วไป มีแผนการพัฒนาหลักสูตรร่วมต่างสาขาวิชาให้แก่หลักสูตรระดับปริญญาตรี และยังดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการสู่สังคมภายในมหาวิทยาลัย องค์กรอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

□ พันธกิจการวิจัย

เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality) สถาบันฯ ส่งเสริมความเข้มแข็งแก่สตรีผ่านการผลักดันแนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศโดยเฉพาะในกระบวนการสันติภาพชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแสวงหาองค์ความรู้บทบาทหญิงชายในมิติอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะศาสนา

ในเป้าหมายที่ 10 การลดความไม่เสมอภาค (Reduced Inequality) สถาบันฯ ได้ดำเนินการวิจัยปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ทำให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยจัดทำสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการปกป้องคุ้มครองเด็ก และผลิตสื่อการเรียนรู้ 4 ประเภท ได้แก่ **1. คู่มือการต่อต้านการค้ามนุษย์ (ภาษาไทย-อังกฤษ และภาษาพม่า-อังกฤษ) 2. หนังสือนิทานป้องกันการค้ามนุษย์ (ภาษาไทย-อังกฤษ และภาษาพม่า-อังกฤษ)** 3. โปสเตอร์/การ์ดอาชีพ 4. ดีวีดีเพลงต่อต้านการค้ามนุษย์ในเด็ก

ในขณะเดียวกัน **เป้าหมายที่ 16** สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (Peace, Justice and Strong Institution) *โครงการวิจัยผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 และการประกาศใช้สถานการณ์ฉุกเฉินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อพื้นที่ประชาธิปไตยและสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง* พยายามเรียนรู้กับกลุ่มเยาวชนที่เคลื่อนไหวเรื่องการเมืองและผลกระทบจากโรคระบาดและมาตรการฉุกเฉิน เพื่อผลักดันการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการแสดงบทบาทของเยาวชน

□ พันธกิจการบริการวิชาการและพันธกิจสังคมชายแดนใต้

เป้าหมายที่ 16 สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (Peace, Justice and Strong Institution) **และเป้าหมายที่ 17** หุ้นส่วนเพื่อเป้าหมาย (Partnerships for the Goals) โดยส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม ผ่านงานพันธกิจสังคมชายแดนภาคใต้ และงานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศาสนาและเครือข่ายวิชาการสันติภาพในประเทศและนานาชาติ

สถาบันฯ ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสันติภาพในพื้นที่ชายแดนใต้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ นักการเมือง ภาคประชาสังคม ผู้นำศาสนา ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบและกับกลุ่มต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการสานเสวนา (Dialogue) เพื่อแสวงหาความร่วมมือและร่วมถักทอสันติภาพ ผลงานสำคัญ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการรวมตัวของชาวพุทธในนาม *"กลุ่มถักทอสันติภาพ (กทส.)"* ซึ่งได้สร้างบรรยากาศอันสร้างสรรค์ที่จะส่งเสริมกระบวนการสันติภาพ *2) การสร้างความร่วมมือระหว่าง*

ภาคประชาสังคมและนักการเมืองชายแดนใต้ และ 3) *เพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำกับการถักทอสันติภาพและความปรองดองในสังคมไทย* ที่ได้สร้างตัวแบบสุขภาวะเพื่อการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา

ในขณะที่ *โครงการเหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย* ได้สรุปบทเรียนให้เข้าใจถึงความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชนหลายประการ เช่น การออกกฎหมาย 8 ฉบับ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับผู้บริหารระดับสูง ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และการก้าวสู่ความเป็นองค์กรนานาชาติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันอันเข้มแข็ง

นอกจากนี้ การบริการวิชาการ ยังดำเนิน*โครงการส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกับ Thai PBS* เพื่อให้ความรู้แก่สังคม รวม 15 ตอน และมี*การสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา* ในรูปแบบ VOX POP จำนวน 3 ตอน ทำให้รับรู้ถึงความเข้าใจเรื่อง สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาของประชาชนในกลุ่มที่เป็นนักศึกษาและกลุ่มคนทำงานภาคประชาสังคมว่ามีความเข้าใจไปในทิศทางที่อิงแนวคิดทฤษฎี ส่วนกลุ่มที่อยู่นอกระบบการศึกษาอย่างเป็นทางการ เช่น ชาวนา คนขับรถรับจ้าง มีความเข้าใจที่อิงกับประสบการณ์ตนเองเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ขณะที่*โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ* เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี โครงการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ได้จัดกิจกรรมเวทีเสวนาสาธารณะ 4 ครั้ง เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสันติภาพของนักศึกษาและบุคคลทั่วไปด้วยการจัดกิจกรรมการประกวดตราสัญลักษณ์

พันธกิจดังกล่าวมาของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา เป็นการส่งเสริมการศึกษา เสริมพลัง และสร้างแรงบันดาลใจเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียม สันติภาพ พร้อมไปกับการพัฒนาสถาบันให้มีศักยภาพรับมือกับสถานการณ์ในทุกระดับได้อย่างเข้มแข็งบนรากฐานของตนเอง

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

การศึกษา

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

□ หลักสูตรการเรียนการสอน

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาจัดการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ จากมุมมองทางสหวิทยาการ โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการและการเสริมสร้างทักษะการทำงานเพื่อปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ผ่านทางการสร้างกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อทำความเข้าใจบริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ

นอกจากจะจัดการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ (outcome-based education) การเรียนการสอนของสถาบันฯ ยังอยู่บนฐานแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนศึกษา (human rights education) ที่ไม่เพียงสอนเรื่องสิทธิมนุษยชน (teaching about human rights) แต่ยังเป็นการสอนผ่านกระบวนการที่อยู่บนฐานสิทธิมนุษยชน (teaching through human rights) เช่น การเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา การกำหนดหลักปฏิบัติและบรรยากาศในห้องเรียนที่ปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจให้เท่าเทียมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนและระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มาจากหลากหลายกลุ่ม และการสอนเพื่อสิทธิมนุษยชน (teaching for human rights) คือเป้าหมายที่ต้องการผลิตนักศึกษาที่ไปทำงานที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการสร้างวัฒนธรรมและโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ปัจจุบันสถาบันฯ จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา 4 หลักสูตร ดังนี้

1) ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (PhD in Human Rights and Peace Studies) หลักสูตรนานาชาติ

หลักสูตรระดับปริญญาเอกด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพหลักสูตรแรกในโลก หลักสูตรนี้เน้นการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการที่เชื่อมโยงมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพไว้ด้วยกัน

2) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (MA in Human Rights and Peace Studies)

เป็นหลักสูตรที่ผนวกองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพเข้าไว้หลักสูตรแรกในประเทศไทย หลักสูตรเน้นการเสริมสร้างความเข้าใจและการวิเคราะห์โครงสร้างบริบทสังคมไทยและการนำมาตรฐานและกลไกสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับสากลและระดับชาติมาใช้ในบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมการทำงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสันติภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในปีการศึกษา 2565 หลักสูตรไม่ได้เปิดรับนักศึกษาเนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับปรุงหลักสูตร

3) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (MA in Human Rights) หลักสูตรนานาชาติ

หลักสูตรด้านสิทธิมนุษยชนหลักสูตรแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนมา 21 ปี มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรไปแล้วกว่า 200 คน หลักสูตรนี้เน้นการวิเคราะห์บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและการทำงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชน รวมถึงฝึกทักษะการทำวิจัยของนักศึกษาเพื่อพัฒนาการทำงานวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนในอนาคต หลักสูตรมีระยะเวลาการศึกษา 1 ปีครึ่ง โดยเป็นการศึกษารายวิชาสองภาคการศึกษา จากนั้นนักศึกษาทำวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์

4) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (MA in Human Rights and Democratization) หลักสูตรนานาชาติ

หลักสูตรหนึ่งปีที่เน้นการเสริมสร้างทักษะปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนนี้เป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือในระดับโลกภายใต้ชื่อ Global Campus of Human Rights ที่เปิดหลักสูตรเดียวกันใน 7 ภูมิภาคทั่วโลก สถาบันฯ เป็นผู้ดำเนินการและประสานงานหลักของหลักสูตรในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก โดยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในเครือข่ายอีกสี่แห่ง คือ Ateneo de Manila University (ฟิลิปปินส์) Kathmandu School of Law (เนปาล) University of Colombo (ศรีลังกา) และ Universitas Gadjah Mada (อินโดนีเซีย) ที่รับนักศึกษาไปศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในภาคการศึกษาที่ 2 หลักสูตรได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานและทุนการศึกษาของนักศึกษา (ปีละ 20 ทุน) จากสหภาพยุโรป (European Union)

ในปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาเข้าใหม่ทั้งหมดรวมทุกหลักสูตร 52 คน เป็นนักศึกษาต่างชาติจาก 21 ประเทศ และในปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาเข้าใหม่ทั้งหมดรวมทุกหลักสูตร 32 คน เป็นนักศึกษาต่างชาติจาก 11 ประเทศ รวมนักศึกษาต่างชาติในปีการศึกษา 2564 - 2565 เป็นจำนวน 22 ประเทศ

โดยในปีการศึกษา 2564 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (PhD in Human Rights and Peace Studies) หลักสูตรนานาชาติ มีนักศึกษาเข้าใหม่ 4 คน และในปีการศึกษา 2565 มีจำนวน 1 คน

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (MA in Human Rights) หลักสูตรนานาชาติ ในปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาเข้าใหม่ 15 คน และในปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษา 4 คน

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (MA in Human Rights and Democratization) หลักสูตรนานาชาติ ในปีการศึกษา 2564 มีนักศึกษาเข้า 33 คน และในปีการศึกษา 2565 มีจำนวนนักศึกษา 25 คน

สำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (MA in Human Rights and Peace Studies) ในปีการศึกษา 2564 - 2565 อยู่ระหว่างการปรับปรุงหลักสูตร จึงไม่มีการเปิดรับนักศึกษาใหม่

☐ ตารางจำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ ปีการศึกษา 2564 - 2565

หลักสูตร	ปีการศึกษา		รวม
	2564	2565	
1) ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (นานาชาติ)	4	4	4
2) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา	-	-	-
3) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (นานาชาติ)	15	4	19
4) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (นานาชาติ)	33	25	58
รวมนักศึกษาทั้งหมด	**52**	**32**	**84**

STUDENTS OF ACADEMIC YEAR 2021 - 2022 FROM 22 COUNTRIES

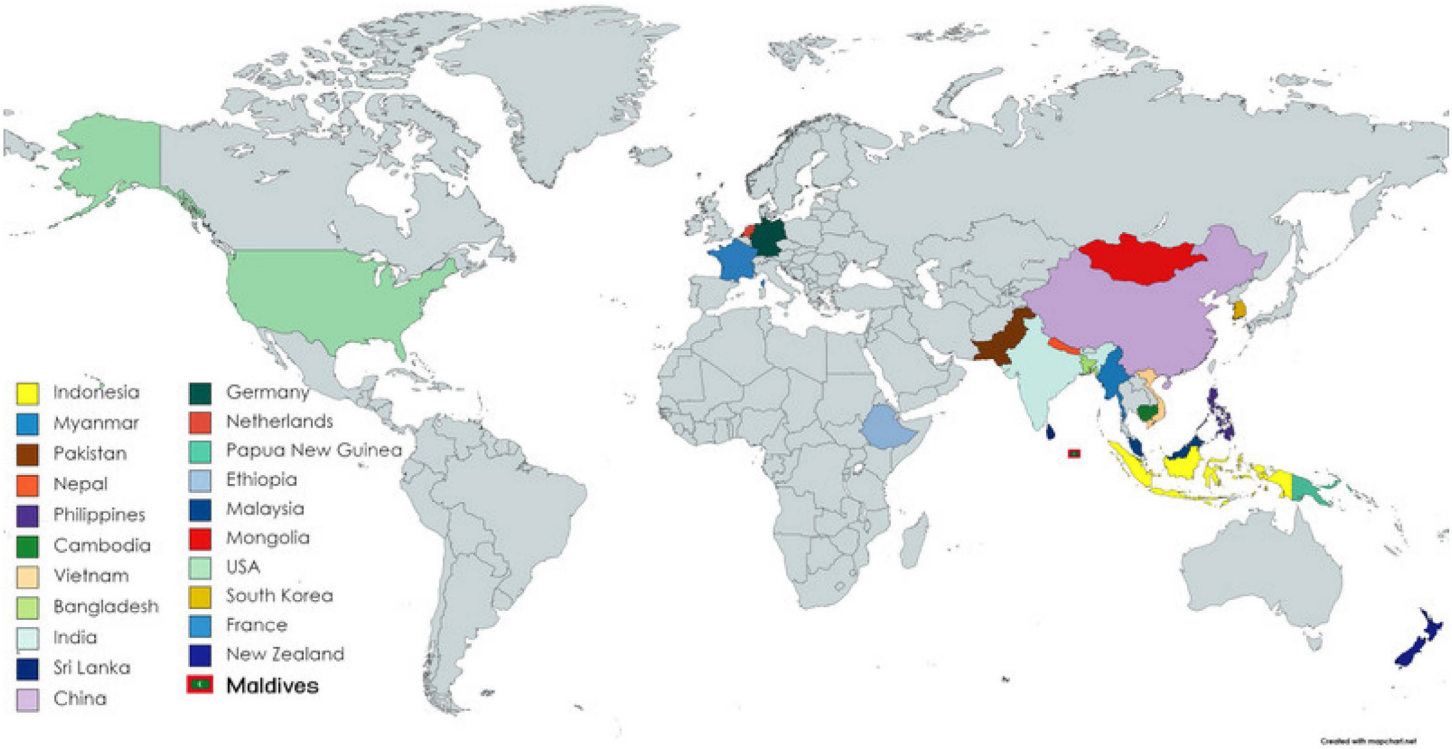

□ ศิษย์เก่าผู้มีบทบาทระดับประเทศ

สถาบันฯ จัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้บัณฑิตสามารถเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ นำมาตรฐานและกลไกสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับสากลและระดับชาติไปใช้เพื่อเสริมการทำงาน ซึ่งในปีการศึกษาที่ผ่านมามีนักศึกษาได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งสำคัญระดับประเทศ คือ *คุณชนินทร์ เกตุปราชญ์* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ผู้บริหารระดับสูง)

□ การขยายสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหิดล

หนึ่งในยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของสถาบันฯ ได้แก่ การทำให้เรื่องสิทธิมนุษยชนและสันติภาพผนวกเข้าไปในการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหิดล (Mainstreaming Human Rights and Peace Education) ที่ผ่านมา นอกจากหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว สถาบันฯ ยังได้เปิดรายวิชาเลือกเสรีสามรายวิชา คือ มสสศ 101 การแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งโดยสันติวิธี มสสศ 102 สังคม สงคราม และสันติ และ มสสม 103 แนวคิดและกรณีศึกษาสิทธิมนุษยชน ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหิดลสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ในปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนในทั้งสามรายวิชารวม 138 คน

เพื่อขยายการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพไปในศาสตร์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดลมากขึ้น สถาบันฯ มีแผนจะพัฒนารายวิชาการศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหิดล และร่วมกับคณะต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนบางรายวิชาให้หลักสูตรระดับปริญญาตรี

□ กิจกรรมการพัฒนานักศึกษาและหลักสูตร

อบรมจริยธรรมการวิจัยทางด้านสิทธิมนุษยชน

สถาบันฯ เล็งเห็นว่าการจัดอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย อันเป็นการอบรมที่ทางมหาวิทยาลัยมหิดลกำหนดให้นักศึกษาต้องผ่านก่อนที่จะสามารถขอสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ได้นั้น ยังไม่ตอบสนองต่อประเด็นจริยธรรมการวิจัยจากมุมมองด้านสิทธิมนุษยชน จึงได้จัดอบรมจริยธรรมการวิจัยจากมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่นักศึกษาเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี

การอบรมนี้มุ่งสอนให้นักศึกษาเข้าใจถึงมาตรฐานและแนวปฏิบัติทางจริยธรรมในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ โดยเน้นไปที่หลักการและฐานคิดด้านสิทธิมนุษยชน บริบทการทำวิจัยในประเด็นที่มักเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เปราะบางหรือเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการรักษาความปลอดภัยของทั้งผู้ร่วมการวิจัยและตัวผู้วิจัยเอง

ในเดือนมกราคม 2564 และสิงหาคม 2564 สถาบันฯ ได้จัดอบรมจริยธรรมการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนขึ้นรวมสองครั้ง โดยมีนักศึกษาของสถาบันฯ เข้าร่วมทั้งหมด 34 คน

□ การประชุมทางวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัย

ในเดือนกรกฎาคม 2565 สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (IHRP) ได้ร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระหว่างประเทศ (MAIDS) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์ภูมิภาคเพื่อสังคมศาสตร์และการพัฒนาที่ยั่งยืน (RCSD) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักวิชานวัตกรรมสังคมมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จัดการประชุม The 7th International Conference on International Relations and International Development (ICIRD) ภายใต้หัวข้อ “Disruption, Challenges and Resilience in Contemporary Southeast Asia” ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การประชุม ICIRD เป็นงานประชุมทางวิชาการที่มหาวิทยาลัยทั้งสี่ร่วมมือกันจัดเป็นประจำทุกสองปี โดยในปี 2565 นี้มีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพ

สำหรับการประชุมในปี 2565 มีนักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (นานาชาติ) จำนวน 1 คน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (นานาชาติ) จำนวน 3 คน และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (นานาชาติ) จำนวน 13 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 คน เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัย

□ ทุนสนับสนุนนักศึกษา

สถาบันฯ ตระหนักดีว่าผู้ที่สนใจศึกษาสิทธิมนุษยชน สันติภาพ และประชาธิปไตย โดยเฉพาะจากภูมิภาคเอเชีย ต้องการการสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อที่จะสามารถเข้าศึกษาได้ในหลักสูตรต่าง ๆ ที่สถาบันฯ จัดการเรียนการสอน สถาบันฯ จึงพยายามจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาผ่านทางความร่วมมือกับองค์กรสนับสนุนแหล่งทุนต่าง ๆ โดยในปัจจุบันมีทุนการศึกษาต่อไปนี้

1) ทุน Global Campus of Human Rights โดยการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (European Union) ให้แก่นักศึกษาหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (MA in Human Rights and Democratization) หลักสูตรนานาชาติ

ทุนนี้เป็นทุนการศึกษาเต็มจำนวนที่ครอบคลุมค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าเดินทางมาประเทศไทยและไปมหาวิทยาลัยเครือข่ายในภาคการศึกษาที่สอง และค่าครองชีพประจำเดือน ทุนนี้ให้แก่นักศึกษาที่เป็นชาวเอเชีย - แปซิฟิก จำนวนปีละประมาณ 20 ทุน มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 โดยในปีการศึกษา 2564 มีจำนวนนักศึกษาที่สมัครและได้รับคัดเลือก จำนวน 33 คน เป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนสนับสนุนเต็มจำนวน จำนวน 19 คน นักศึกษาที่ได้รับทุนบางส่วน จำนวน 2 คน นักศึกษาที่ได้รับทุนจากราชอาณาจักรเดนมาร์ก (HRERP Scholarships) จำนวน 8 คน และนักศึกษาที่สนับสนุนทุนด้วยตนเอง จำนวน 4 คน จาก 16 ประเทศ

2) ทุนการศึกษาจาก DIGNITY Danish Institute Against Torture ประเทศเดนมาร์ก ให้แก่นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (PhD in Human Rights and Peace Studies) หลักสูตรนานาชาติ

ทุนนี้เป็นทุนการศึกษาเต็มจำนวนสำหรับนักศึกษาจากประเทศเมียนมาที่ทำวิจัยเกี่ยวกับนักโทษการเมือง โดยให้แก่นักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 คน

3) ในปีการศึกษา 2564 สถาบันฯ ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์ก ในเมียนมา ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักศึกษาชาวเมียนมาเพิ่มเติม 20 ทุน (แยกเป็นนักศึกษาหลักสูตร MA in Human Rights 12 ทุน และ MA in Human Rights and Democratization 8 ทุน) และงบประมาณสำหรับการจัดอบรมด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ เพื่อให้นักศึกษาในประเทศเมียนมาที่การศึกษาต้องหยุดชะงักไปหลังการทำรัฐประหารในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 สามารถได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4) กองทุนหลักสูตร

คณาจารย์ของสถาบันฯ ได้จัดตั้งกองทุนหลักสูตรด้วยเงินที่ได้รับการบริจาคจากผู้ที่มีความสนใจสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ทุนการศึกษาบางส่วนแก่นักศึกษา หรือให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินกรณีที่นักศึกษามีความจำเป็นทางการเงินอย่างเร่งด่วน ปัจจุบันมีกองทุนของหลักสูตรอยู่สองกองทุน ได้แก่ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (PhD in Human Rights and Peace Studies) หลักสูตรนานาชาติ และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

นอกจากนี้ ยังมีทุนการศึกษาที่ได้รับการจัดสรรหรือสนับสนุนผ่านมหาวิทยาลัยมหิดล เช่น

1) ทุน Capacity Building for Initiative for Myanmar จากรัฐบาลนอร์เวย์ (Norwegian Government Scholarship Program) ซึ่งจัดสรรผ่านมหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับนักศึกษาเมียนมา ในปีการศึกษา 2563 มีนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (PhD in Human Rights and Peace Studies) หลักสูตรนานาชาติ จากประเทศเมียนมา ได้รับทุนนี้ 2 คน

2) ทุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นทุนค่าธรรมเนียมการศึกษาบางส่วน หรือค่าครองชีพประจำเดือน ทุนจากมหาวิทยาลัย / บัณฑิตวิทยาลัย

□ กิจกรรมหลักสูตร

ในงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมาเครือข่าย Global Campus of Human Rights ในระดับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ประกอบด้วย เครือข่ายของหลักสูตร ฯ เข้าร่วมการประชุม ได้แก่ 1) The Institute of Human Rights and Peace Studies, Mahidol University 2) Ateneo de Manila University School of Law, the Philippines 3) Universitas Gadjah Mada, Indonesia 4) Kathmandu School of Law, Nepal และ 5) University of Colombo, Sri Lanka จัดการประชุมผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเครือข่ายของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (หลักสูตรนานาชาติ) ณ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา เพื่อให้คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ และผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเครือข่ายทั้ง 4 แห่ง ได้ร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานของหลักสูตร นอกจากนี้บรรดาคณาจารย์จาก 4 มหาวิทยาลัยเครือข่ายยังได้พบปะกับนักศึกษาของหลักสูตรและให้ความเห็นทางวิชาการต่อโครงร่างวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาอีกด้วย ซึ่งในโอกาสนี้สถาบันฯ ได้จัดการสัมมนาพิเศษในหัวข้อ “ประชาธิปไตยที่ล้มเหลวของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก” แบบเข้มข้นสำหรับนักศึกษา โดยมีวิทยากรจาก 4 มหาวิทยาลัยเครือข่ายของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (หลักสูตรนานาชาติ)

ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) จัดกิจกรรม PhD Research Forum เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อาจารย์ นักศึกษาในสถาบันฯ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากภายนอกสถาบันฯ

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

การวิจัย

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

พลวัตทางเพศสภาพในการคุ้มครองพุทธศาสนาเชิงปกป้อง
Gender Dynamics of Exclusionary Buddhist Protectionism

ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ และ ดร. ประกีรติ สัตสุต

โครงการวิจัยศึกษาพลวัตทางเพศในการคุ้มครองพุทธศาสนาเชิงปกป้อง เป็นโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง Monash Gender, Peace and Security Centre, Monash University ประเทศออสเตรเลีย กับสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกับนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจว่าทำไมคนถึงพยายามที่จะปกป้องอัตลักษณ์พุทธและกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งศึกษาว่า กลุ่มที่ต้องการปกป้องอัตลักษณ์พุทธนั้นดำเนินการปกป้องอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่สนับสนุนให้ผู้คนเข้าร่วมการปกป้องพุทธศาสนา ปัจจัยเหล่านี้มีความแตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายไหม และผู้หญิงและผู้ชายสนับสนุนหรือป้องกันการใช้ความรุนแรงในการปกป้องพุทธศาสนาอย่างไร โดยหวังว่าผลการศึกษาจะช่วยให้สามารถระบุหน้าต่างแห่งโอกาสของการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสันติภาพและความมั่นคงที่มีมิติเพศสภาพ

โครงการวิจัยนี้แบ่งการดำเนินการเป็นสามระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายประมาณ 100 คน ระยะที่ 2 การสำรวจความคิดเห็นประชากร 1,000 คน และ ระยะที่สาม สัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 100 คน โดยได้ดำเนินการระยะแรกเสร็จสิ้นเดือนตุลาคม 2565 โครงการนี้จะสิ้นสุดในเดือนธันวาคม 2566

MONASH GPS
Monash University
Gender, Peace & Security

ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด19 และการประกาศใช้สถานการณ์ฉุกเฉินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อพื้นที่ประชาธิปไตยและสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมือง

Impacts on Democratic Space and Civil and Political Rights of COVID-19 Pandemic and the use of State of Emergency Measures in Southeast Asia

ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว Dr. Michael George Hayes และคณะนักวิจัย

โครงการนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights) ให้ทำวิจัยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของเยาวชน และบริการวิชาการ คือ กัมพูชา อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และประเทศไทย โดยมีคณาจารย์จากสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาเป็นนักวิจัยหลัก ร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเครือข่ายและศิษย์เก่าในแต่ละประเทศ

คณะผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อทำงานร่วมกับกลุ่มเยาวชนที่ลุกขึ้นมาเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในหลากหลายมิติในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนของเยาวชน พื้นที่ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง และผลกระทบที่เกิดขึ้นในหลากหลายมิติจากทั้งสถานการณ์โรคระบาดเองและมาตรการฉุกเฉินต่าง ๆ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค

โครงการวิจัยมีแผนที่จะตีพิมพ์รายงานการวิจัยและแปลเป็นภาษาทั้งสี่ภาษาของแต่ละประเทศเพื่อเผยแพร่ในวงกว้าง ในช่วงต้นปี 2566 โดยหวังว่าผลการวิจัยจะนำไปสู่การผลักดันนโยบายการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนได้กว้างขวางขึ้น

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

บริการวิชาการ

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

โครงการส่งเสริมการศึกษาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียน / เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 2022

Promotion of Human Rights and Peace Education in ASEAN/SEA 2022

ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์

โครงการส่งเสริมการศึกษาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้2022 (Promotion of Human Rights and Peace Education in ASEAN/SEA 2022) เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่าง Norwegian Centre for Human Rights (NCHR), University of Oslo และเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา (AUN-HRE) และโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนและการวิจัยสันติภาพและการศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SHAPE-SEA) โดยมีสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสำนักเลขาธิการและผู้แทนในการลงนามเพื่อดำเนินงาน “โครงการส่งเสริมการศึกษาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้” โดยกรอบความร่วมมือเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการศึกษาสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในปี 2565 มีองค์ประกอบหลัก ดังนี้

- จัดอบรม การเรียนการสอนสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค
- ยกร่างตำรา/คู่มือด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม
- จัดประชุมเครือข่าย SEA/NEA ในหัวข้อ Human Rights and New Technology
- สนับสนุนสิทธิมนุษยชนศึกษาแก่นักศึกษา และ อาจารย์ประเทศเมียนมา
- การพัฒนา ASEAN Regional Collaborative Graduate Program in Human Rights and Peace
- จัดกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาและเยาวชน ด้วยการเขียนเรียงความ

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่อเนื่องที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ ได้แก่ การทบทวน Textbooks Vol. 1- 2 สื่อการเรียนการสอนแบบ e-learning สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา และการสนับสนุนทุนนักศึกษาปริญญาเอกจากเมียนมา

□ ผลการดำเนินงาน

การดำเนินการในปีนี้เป็นกิจกรรมที่จัดแบบออนไลน์เป็นหลัก ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยในเครือข่าย โดยดำเนินตามเจตนารมณ์ของเครือข่าย ASEAN University Network - Human Rights Education (AUN-HRE) ด้วยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพให้แก่คณาจารย์ผู้สอนด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาในอาเซียน ผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาจารย์ผู้สอนด้านการสอนสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียน ในหัวข้อ Developing Knowledge and Skills on Peace and Transformative Peacebuilding โดยการร่วมมือกับ Universiti Sains Malaysia (REPUSM) และการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ ด้านการสอนสิทธิมนุษยชนในเมียนมาและมาเลเซีย

2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และระหว่างภูมิภาค ผ่านการจัดการประชุมเครือข่าย AUN-HRE และ SEA/NEA ในหัวข้อ “Human Rights and Emerging Technologies” โดยการร่วมมือกับ College of Law, Government and International Studies School of International Studies

3. การพัฒนาตำรา/คู่มือด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ โดยดำเนินงานร่วมกับคณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจากเครือข่ายความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน

4. การจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาและเยาวชนในอาเซียน ผ่านกิจกรรมการประกวดเขียนเรียงความ ในหัวข้อ “The Regional Colloquium on ASEAN Human Rights Declaration (AHRD): Ten Years On” โดยดำเนินงานร่วมกับผู้แทนไทย (AICHR Representative of Thailand) และผู้แทนอินโดนีเซีย (AICHR Representative of Indonesia) ในคณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights - AICHR) และโครงการ SHAPE - SEA และมีพิธีมอบรางวัลให้แก่นักศึกษาที่ชนะการประกวดในงานประชุมระดับภูมิภาคอาเซียน “The Regional Colloquium on ASEAN Human Rights Declaration (AHRD): Ten Years On” สำหรับการประชุมระดับภูมิภาคครั้งนี้มีความมุ่งหวังให้เกิดการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมของนิสิตและนักศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียนเพื่อสะท้อนมุมมองต่อปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration) โดยภายในงานมีการปาฐกถาและร่วมเสวนาจากผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยกร่างปฏิญญาฯ การนำเสนอเรียงความจากนักศึกษาที่ชนะการประกวดเรียงความ 5 คน และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมประกวดเรียงความจากมหาวิทยาลัยในอาเซียนเข้าร่วมงานประชุมระดับภูมิภาคนี้เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี ของการจัดทำปฏิญญาฉบับนี้ เพื่อเป็นแนวทาง

การขับเคลื่อนประเด็นและผลักดันนโยบาย (Policy advocacy) ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไปในอนาคต

5. การพัฒนาความร่วมมือของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในระดับภูมิภาคอาเซียน ผ่านการออกแบบหลักสูตรเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ

6. การสร้างขีดความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมา (Build Capacity of Human Rights Resources in Myanmar) ผ่านการให้ทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาปริญญาเอกและอาจารย์ด้านสิทธิมนุษยชนในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกับ Thai PBS

Promoting Knowledge on Human Rights and Peace Collaborating with the Thai PBS

รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์ ฆอซาลี อาแว และ วัลลภ ภุมรา

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 19 ปี ทำให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก โดยมีรากเหง้าและภูมิหลังอย่างซับซ้อนทั้งในประเด็นการเมืองในเรื่องของดินแดน ประวัติศาสตร์ ศาสนา และชาติพันธุ์ การแก้ไขปัญหาจึงมิใช่เรื่องง่าย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้มีการดำเนินนโยบายและแนวทางการแก้ปัญหามาโดยตลอด และสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นผลบวกสำหรับทุกฝ่าย คือ การแสวงหาทางออกโดยสันติวิธีด้วยวิธีการพูดคุยเจรจา ซึ่งทำให้สภาพแวดล้อมทางการเมืองเปิด ทำให้มีการถกเถียงแลกเปลี่ยนในวงกว้างไม่ว่าจะเป็นการจัดเวทีสัมมนาทางวิชาการ การจัดเสวนาของภาคประชาสังคม การแลกเปลี่ยนกันและการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพูดคุย หรือแม้กระทั่งการตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ (Social Media) สะท้อนให้เห็นได้ว่า พื้นที่ทางการเมืองเปิดมากขึ้น มีความกล้าที่จะพูดและแลกเปลี่ยนในประเด็นที่อ่อนไหว เช่น เอกราช (Merdeka) ปกครองตนเอง (Autonomy) นักล่าอาณานิคม (Penjajah) หลังจากมีการพูดคุยที่มาเลเซียอย่างเป็นทางการ ทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถถกเถียงแลกเปลี่ยนในวงกว้างมากขึ้นและมีความปลอดภัยในระดับหนึ่ง

ดังนั้น สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้ดำเนินการร่วมกับภาคีทางวิชาการ และนักปฏิบัติการทางสังคมร่วมกันสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้ แนวคิดและทักษะสันติวิธี ด้วยความร่วมมือของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และมูลนิธิโกมลคีมทอง นำเสนอในรูปแบบ **ซีรีส์ Podcast** ชุด **"ชายแดนใต้ สู่เส้นทางสันติภาพ"** เพื่อเสริมความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรงและกระบวนการสันติภาพชายแดนใต้ให้กับสังคมไทย โดยมุ่งหวังว่า การนำเสนอใน Podcast นี้จะเป็นการเตรียมการให้กับสังคมได้รับรู้และเข้าใจกระบวนการสันติภาพที่มากไปกว่าการรับฟังข่าวความรุนแรงและความเคลื่อนไหวการพูดคุยแบบรายวัน

□ ผลการดำเนินงาน

ซีรีส์ Podcast "ชายแดนใต้ สู่เส้นทางสันติภาพ" ได้นำเสนอเนื้อหาตามเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบด้วยข้อมูล ความรู้ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เหตุการณ์ความขัดแย้งในอดีตที่สืบเนื่องต่อมาจนถึงปัจจุบัน และความเคลื่อนไหวของ

กระบวนการพูดคุยสันติสุขของรัฐบาลกับกลุ่มขบวนการผู้เห็นต่าง นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มตอนพิเศษ 2 ตอน เนื่องในวาระครบรอบ 10 ปี การพูดคุยสันติสุข/สันติภาพ เพื่อให้เนื้อหามีความสอดคล้องกับความสนใจของภาคประชาสังคมในพื้นที่ และเพิ่มตอนพิเศษเนื่องในวันสันติภาพสากลอีก 1 ตอน เพื่อเชื่อมโยงสู่ความปรารถนาของผู้คนในเรื่องสันติภาพ รวมทั้งหมด 15 ตอน ได้แก่

☐ ตอนที่ 1 "ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของความขัดแย้งจังหวัดชายแดนภาคใต้" วิทยากร: ศ. ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ เผยแพร่ในวันที่ 24 ตุลาคม 2564

☐ ตอนที่ 2 “พลวัตความขัดแย้งและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยากร: ผศ. ดร. ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี เผยแพร่ในวันที่ 31 ตุลาคม 2564

☐ ตอนที่ 3 และ 4 “เข้าใจขบวนการแบ่งแยกดินแดนและเรียกร้องเอกราช: ประสบการณ์จากต่างประเทศถึงไทย” วิทยากร: รศ. ดร. มารค ตามไท เผยแพร่ในวันที่ 21 และ 28 พฤศจิกายน 2564

☐ ตอนที่ 5 “ขบวนการต่อสู้และกลุ่มติดอาวุธในจังหวัดชายแดนใต้” วิทยากร: อาจารย์ฮารา ชินทาโร เผยแพร่ในวันที่ 26 ธันวาคม 2564

☐ ตอนที่ 6 “กระบวนการพูดคุยสันติภาพจากอดีตสู่ปัจจุบันในมุมมองของภาครัฐ” วิทยากร: พล. อ.วัลลภ รักเสนาะ เผยแพร่ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2565

☐ ตอนที่ 7 และ 8 “วิเคราะห์กระบวนการสันติภาพกับการพูดคุยสันติภาพ/สันติสุขชายแดนใต้” วิทยากร: รศ. ดร. โคทม อารียา และ ฆอซาลี อาแว เผยแพร่ในวันที่ 29 พฤษภาคม และ 26 มิถุนายน 2565

☐ ตอนที่ 9 “เสียงของประชาชนต่อกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยากร: ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ และผศ. ดร. กุสุมา กูใหญ่ เผยแพร่ในวันที่ 21 สิงหาคม 2565

☐ ตอนที่ 10 “บทบาทการศึกษากับสันติภาพและสิทธิมนุษยชน” วิทยากร: ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์ เผยแพร่ในวันที่ 18 กันยายน 2565

☐ ตอนที่ 11 “บทบาทนักการเมืองกับสันติภาพชายแดนใต้” วิทยากร: พญ. เพชรดาว โต๊ะมีนา และ ฆอซาลี อาแว เผยแพร่ในวันที่ 16 ตุลาคม 2565

☐ ตอนที่ 12 “เสียงและบทบาทของผู้หญิงในพื้นที่ความขัดแย้งจังหวัดชายแดนใต้” วิทยากร: ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ และ ปาตีเมาะ เปาะอิแตดาโอะ เผยแพร่ในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2565

☐ ตอนที่ 13 “มิติความสัมพันธ์ทางศาสนากับสันติภาพในชายแดนใต้” วิทยากร: ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์ เผยแพร่ในวันที่ 18 ธันวาคม 2565

☐ ตอนที่ 14 “10 ปี กระบวนการพูดคุยสันติภาพชายแดนใต้ ตอนที่ 1” วิทยากร: รศ. ดร. โคทม อารียา และ ดร. รุ่งรวี เฉลิมศรีภิญโญรัช เผยแพร่ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2565

☐ ตอนที่ 15 “10 ปี กระบวนการพูดคุยสันติภาพชายแดนใต้ ตอนที่ 2” วิทยากร: มูฮำมัดอายุบ ปาทาน มูฮำมัดอาลาดี เด็งนิ เผยแพร่ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2565

ในซีรีส์ชุดต่อไป คณะทำงานมีความตั้งใจจะผลิตเนื้อหาในซีรีส์ชุด **สิทธิและสันติวัฒนธรรมในสังคมและการเมืองไทย** โดยตั้งเป้าหมายการนำเสนอ 10 ตอน และยังคงร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และ มูลนิธิโกมลคีมทอง เช่นเดิม

โครงการการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระยะที่ 2
The Strengthening Human Rights and Peace Research and Education in ASEAN/ Southeast Asia Programme (SHAPE-SEA)

ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนและการวิจัยสันติภาพและการศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระยะที่ 2 (Strengthening Human Rights and Peace Research and Education in ASEAN/Southeast Asia – SHAPE-SEA) เป็นโครงการที่พัฒนาและบริหารจัดการโดย 2 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา (ASEAN University Network Human Rights Education - AUN-HRE) และ เครือข่ายสิทธิมนุษยชนศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Human Rights Studies Network - SEAHRN) โดยมีเป้าหมายสนับสนุนให้ “สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในอาเซียนและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพัฒนาการวิจัยเชิงประยุกต์และการศึกษา” โครงการดำเนินงานภายใต้เงื่อนไขการดำเนินกิจกรรมของแหล่งทุน ได้แก่ The Swedish International Development Cooperation Agency, SIDA การดำเนินงานระยะที่ 1 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562 และขยายเวลาจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2564 โดยสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ร่วมงานในฐานะ “Host” เพื่ออำนวยสถานที่การทำงานกับทีมงานกองเลขาธิการของโครงการ และในฐานะเป็น “หัวหน้าโครงการ” ร่วมทำงานกับทีมบริหารโครงการ Program Management Office (PMO) จากนั้น โครงการในระยะที่ 2 ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2564 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567 โดยลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในฐานะร่วมเป็น “ภาคี”

□ ผลการดำเนินงาน

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนและการวิจัยสันติภาพและการศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SHAPE-SEA) ยังคงยึดมั่นในวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างแน่วแน่ ท่ามกลางอุปสรรคด้านการบริหารและการดำเนินงานที่ต้องเผชิญในปี 2565 โครงการพยายามที่จะดำเนินการในวาระครบรอบปีที่เจ็ดด้วยหัวเรื่อง “การทำกิจกรรมทางวิชาการให้เป็นจริง: การระบุและสนับสนุนแนวหน้าทางความรู้ในการแสวงหาวัฒนธรรมแห่งสิทธิมนุษยชน และสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และที่อื่น ๆ ” ทำให้เข้าใกล้การบรรลุทฤษฎีแห่งการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ปีนี้ถือเป็นการปรากฏตัวและบทบาทที่แข็งขันของ SHAPE-SEA ดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมเสรีภาพทางวิชาการทั่วโลกผ่านการประชุม วาทกรรมเชิงวิพากษ์ และการมีส่วนร่วมทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)
- ขยายเครือข่ายทั้งในสถานศึกษา ภาคประชาสังคม สื่อ และแวดวงนโยบาย
- เพิ่มความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของนักวิชาการรุ่นใหม่ในประเด็นสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค
- ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการวิเคราะห์ผ่านบทความ บทสรุปนโยบาย และบทความข่าว

การสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

A Survey of Public Perception and Understanding of Human Rights and Peace Studies.

วัลลภ ภุมรา

การเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาให้กับประชาชนนั้น จำเป็นต้องรับรู้ถึงความเข้าใจของประชาชนว่ามีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด จึงจะทำให้การผลิตและเผยแพร่ความรู้มีประสิทธิภาพ สามารถเติมเต็มส่วนที่เป็นช่องว่าง เพื่อออกแบบการสร้างการรับรู้และการเข้าใจ ดังนั้นก่อนที่จะมีการผลิตเนื้อหาเพื่อเผยแพร่ จำเป็นต้องสำรวจความรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา การสำรวจดังกล่าวใช้วิธีการสัมภาษณ์และบันทึกเทป จากนั้นนำเทปสัมภาษณ์มาจัดทำเป็นวิดีโอที่นำเสนอในรูปแบบ VOX POP จำนวน 3 ตอน ความยาวประมาณตอนละ 3 นาที ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณนึกถึงอะไร หรือเข้าใจอย่างไร เมื่อได้ยินคำว่า "สิทธิมนุษยชน"
ตอนที่ 2 คุณนึกถึงอะไร หรือเข้าใจอย่างไร เมื่อได้ยินคำว่า "สันติศึกษา"
ตอนที่ 3 มหาวิทยาลัยควรมีบทบาทอย่างไรในเรื่อง "สิทธิมนุษยชน" และ "สันติศึกษา"

□ ผลการดำเนินงาน

VOX POP ทำให้รับรู้ถึงความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาของประชาชนในกลุ่มที่ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มที่เป็นนักศึกษาและกลุ่มคนทำงานในภาคประชาสังคมจะมีความเข้าใจไปในทิศทางที่อิงแนวคิดทฤษฎี ส่วนกลุ่มที่อยู่นอกระบบการศึกษาอย่างเป็นทางการ เช่น ชาวนา คนขับรถรับจ้าง มีความเข้าใจที่อิงอยู่กับประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

การสำรวจการรับรู้และความเข้าใจในครั้งนี้สามารถนำมาจัดทำเป็นวิดีโอนำเสนอในรูปแบบ VOX POP ได้ตามวัตถุประสงค์ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมประชาชนได้ครบทุกกลุ่ม

โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี โครงการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ภายใต้แนวคิด: บทบาทของสถาบันอุดมศึกษากับส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา

ภายใต้ โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ
The 10th Anniversary Institute of Human Rights and Peace Studies under the concept: Role of Higher Education Institutions in Promoting Democracy, Human Rights and Peace Studies

ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และ *เขมิกา กลิ่นเกษร*

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มดำเนินงานในฐานะสถาบันฯ ตั้งแต่ปี 2554 โดยมีภารกิจหลักคือ การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อสร้างองค์ความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการ ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาให้แก่สังคม ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และในระดับนานาชาติ

สถาบันฯ ก้าวเข้าสู่ปีที่ 10 ระยะเวลาที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ปฏิบัติภารกิจหลักมาอย่างต่อเนื่อง และระหว่างทางมีการสร้างและเก็บรวบรวมองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาไว้อย่างมากมาย จึงถือโอกาสวาระครบรอบ 10 ปี ดำเนินการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาไปสู่สังคม ผ่านกิจกรรมการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะ เพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ในเวทีเสวนาสาธารณะ พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและสันติภาพของนักศึกษา และบุคคลทั่วไปด้วยการจัดกิจกรรมการประกวดตราสัญลักษณ์ และการนำเสนอความเป็นตัวตนของสถาบันฯ เพื่อการสร้างสรรค์สังคม อีกทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร และสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรไปสู่สาธารณชน มุ่งเน้นการเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ให้กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ รวมถึงการสร้างเครือข่ายทางด้านสิทธิมนุษยชน เครือข่ายทางด้านสันติวิธี เครือข่ายทางการเมือง และเครือข่ายอื่น ๆ กับสถาบันฯ นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ การจัดเวทีเสวนาสาธารณะด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา จึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงสื่อและประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ส่งถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไปได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

□ ผลการดำเนินงาน

โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ภายใต้แนวคิด: บทบาทของสถาบันอุดมศึกษากับส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา ดำเนินการภายใต้ โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ได้จัดกิจกรรมเวทีเสวนาสาธารณะ 4 ครั้ง ดังนี้

เวทีเสวนาสาธารณะครั้งที่ 1 : เวทีเสวนาเปิดตัวชุดกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สสมส. “หนึ่งทศวรรษเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ: การจัดการศึกษา เสริมสร้างอำนาจ และสร้างแรงบันดาลใจ” (Celebrating Human Rights Month and IHRP’s 10th Anniversary) ในหัวข้อ “Assessing and Reimagining Higher Education for Democracy, Human Rights and Peace!” โดย Ms. Lorna Q Israel, Senior Lecturer, Miriam College, Quezon City, Philippines เป็นกระบวนกรนำการเสวนา ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นการเปิดตัวชุดกิจกรรมเนื่องในโอกาสครบรอบหนึ่งทศวรรษสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยร่วมมือกับ Strengthen Human Rights and Peace Research and Education in Southeast Asia (SHAPE-SEA) ASEAN University Network, Human Rights Education (AUN-HRE) และ Global Campus for Human Rights (Asia Pacific)

เวทีเสวนาสาธารณะครั้งที่ 2 : "การศึกษาเชิงวิพากษ์ : จินตนาการใหม่มหาวิทยาลัยเพื่อประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน" (Critical Pedagogy in Higher Education: Reimagining Universities for Democracy and Human Rights) เวทีเสวนาสาธารณะครั้งนี้ให้ความสนใจเรื่องการสอนและบทบาทการศึกษาเชิงวิพากษ์ (Critical Pedagogy) ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ซึ่งได้เปิดพื้นที่สนทนากับนักวิชาการที่มีบทบาทในการใช้กระบวนการศึกษาเชิงวิพากษ์เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม ได้แก่ Dr. Felisa Tibbitts ประธาน UNESCO ด้านสิทธิมนุษยชนและอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยยูเทรกต์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ และ Dr. Khoo Ying Hooi หัวหน้าภาควิชาการระหว่างประเทศและยุทธศาสตร์ศึกษาและหัวหน้ากลุ่มวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนแห่งมหาวิทยาลัยมาลายา ประเทศมาเลเซีย โดยมี ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นผู้ดำเนินรายการ

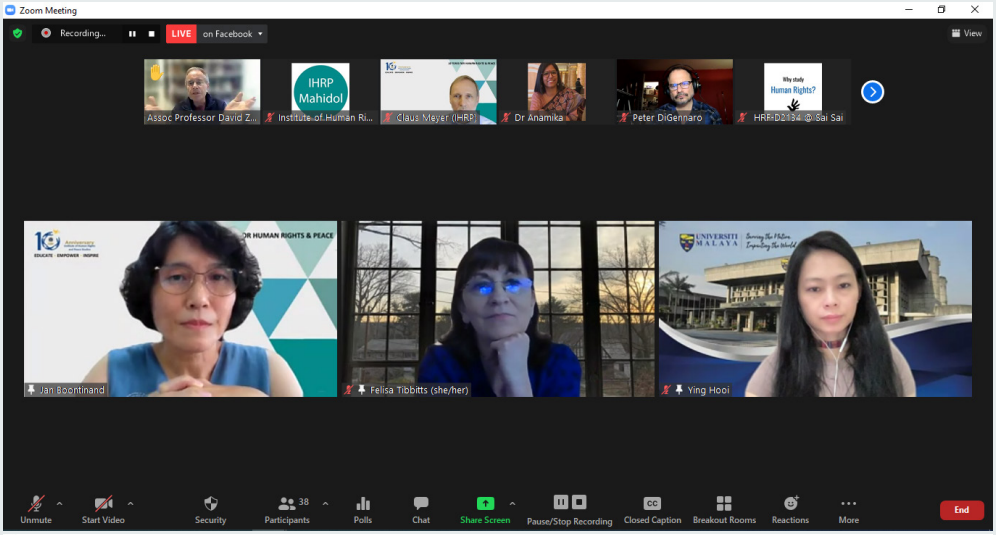

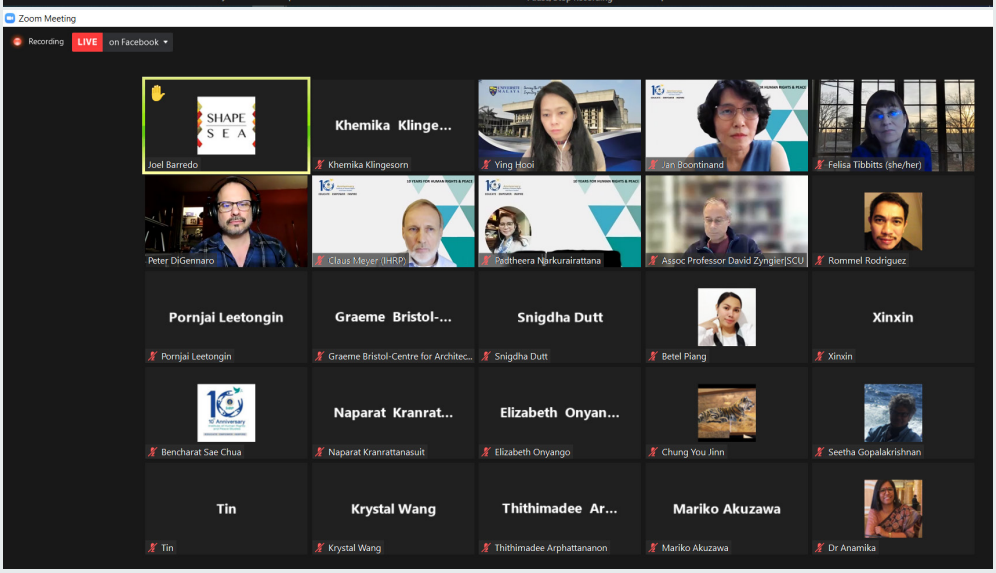

เวทีเสวนาสาธารณะครั้งที่ 3 : "สิทธิมนุษยชนในมหาวิทยาลัย: จินตนาการใหม่อุดมศึกษาไทย" เป็นการจัดเวทีเสวนาสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาทั้งภายในมหาวิทยาลัยมหิดล และตัวแทนจากนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ นำการเสวนา ได้แก่ นายกสภานักศึกษา นายกสโมสรนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร และมีนักศึกษาทั้งจากภายในมหาวิทยาลัยมหิดลและนักศึกษาภายนอกมหาวิทยาลัย ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมกันสร้างบรรยากาศของการปฏิรูปการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาค การไม่ละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในสถานศึกษา และเป็นอีกเวทีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาและคนรุ่นใหม่มีพื้นที่ออกมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางด้านสิทธิมนุษยชนและการส่งเสริมประชาธิปไตย

เวทีเสวนาสาธารณะครั้งที่ 4 : "การเดินทางและอนาคตของสันติศึกษาในสังคมไทย" เป็นอีกเวทีหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เครือข่ายผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันและองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกันถอดบทเรียนทบทวนการทำงานทางวิชาการด้านสันติศึกษาที่ผ่านมา โดย**รองศาสตราจารย์ ดร. โคทม อารียา** ที่ปรึกษาสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา กล่าวปาฐกถานำ เรื่อง "สถาบันอุดมศึกษากับการสนับสนุนสันติศึกษาและการศึกษาความขัดแย้ง" โดยเสนอว่า ควรมีหน่วยงานด้านสันติภาพอยู่ในมหาวิทยาลัยมากกว่าเพียงแค่การสนับสนุนหน่วยงานที่ทำงานด้านสันติภาพเท่านั้น และควรทำงานในระดับการขับเคลื่อนนโยบาย หรือการเข้าร่วมกิจกรรมสันติภาพระดับนานาชาติด้วย และในอนาคตนั้นมหาวิทยาลัยควรร่วมมือกันระหว่างสถาบัน

สำหรับเวทีเสวนาสาธารณะหัวข้อ "การเดินทางและอนาคตของสันติศึกษาในสังคมไทย" มีวิทยากร 5 คน ได้แก่ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ** ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) **ศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์** ศูนย์ข่าวสารสันติภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ *ศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว* ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี** สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ **นายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์** ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

ศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ กล่าวว่า ในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา ผู้คนมีความเชื่อในอุดมคติเสรีนิยม ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน ทุนนิยมเสรี สิทธิมนุษยชน แต่ในในทศวรรษที่สามของศตวรรษที่ 21 อุดมคติดังกล่าวกลับเปราะบาง เพราะไม่สามารถคุ้มครองจากการก่อร้ายได้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี กล่าวถึงรัฐบาลว่ามีมุมมองเรื่องสันติภาพแบบมุ่งเน้นเรื่องความมั่นคงเป็นสำคัญ และรัฐก็มีความเข้มแข็งในการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ต้องพึ่งพาสถาบันการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับสันติภาพเชิงลบมากกว่าสันติภาพเชิงบวก ปัญหาในพื้นที่จังหวัดภาคใต้จึงเป็นเรื่องการสร้างความมั่นคงแห่งรัฐมากกว่าการสร้างสันติภาพเชิงบวก ศาสตราจารย์ ดร. ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว กล่าวถึงการทำงานด้านสันติภาพของสังคมไทยในช่วง 20 - 30 ปี ว่ายังเรียนรู้ได้น้อย สถาบันการศึกษาจึงต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่าควรปรับตัวอย่างไร ผู้สนใจงานด้านสันติศึกษาและนักศึกษาก็มีการขยายตัวอย่างช้า ๆ ส่วนนายศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ กล่าวถึงบทเรียนที่ผ่านมาว่า การทำงานด้านสันติศึกษาต้องใช้ความอดทน ต้องทำตัวอย่างให้เห็นความสำเร็จ จากนั้นจึงถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างคนทำงานรุ่นต่อไป ขณะที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ ให้ความสำคัญถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามพุทธพจน์ พร้อมไปกับการมีแนวทางในการสร้างองค์ความรู้ร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

นอกจากการจัดเวทีเสวนาสาธารณะดังกล่าวแล้ว ยังได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการประกวดตราสัญลักษณ์เนื่องในโอกาสวาระครบรอบ 10 ปี สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์สถาบันฯ ในโอกาสครบรอบ 10 ปี เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไปที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบและมีความคิดสร้างสรรค์ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานความคิดสู่สาธารณะ เพื่อใช้ในกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ โดยการจัดการประกวดตราสัญลักษณ์มีผู้สนใจส่งผลงานเข้าประกวดประกอบด้วยบุคคลทั่วไปและนักศึกษาต่างชาติของสถาบันฯ รวมทั้งสิ้น 7 คน ผู้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้แก่ นายเดชา แซ่ชั่น ผลงานที่ได้รับรางวัลชนะเลิศนั้น สถาบันฯ ได้นำผลงานมาปรับปรุงเพื่อใช้เป็นตราสัญลักษณ์ในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปีงบประมาณ 2565

ผลงานที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ

ตราสัญลักษณ์ที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ

การสัมมนาวิชาการ
"Celebrating Human Rights and Peace Education: Educate, Empower and Inspire"

ดร.เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และ เขมิกา กลิ่นเกษร

ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ท่ามกลางสถานการณ์ที่ท้าทายทางสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในประเด็นต่าง ๆ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งสถานการณ์ความขัดแย้ง ความรุนแรง ความแตกแยกและแบ่งขั้วทางการเมืองหรือศาสนา กระแสอำนาจนิยม ความเปราะบางในระบอบประชาธิปไตย กระแสการสร้างความเกลียดชังต่อฝ่ายที่เห็นต่าง การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพทางวิชาการ รวมถึงความเหลื่อมล้ำและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพเริ่มมีพัฒนาการและขยายตัวขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในภูมิภาคอยู่เป็นระยะ ทั้งการจัดหลักสูตรการศึกษาและสอดแทรกรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในหลักสูตรต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ดี สถานการณ์ดังกล่าวเป็นโอกาสให้กลับมาสำรวจถึงพัฒนาการและสถานะของสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาภายในภูมิภาค ทั้งด้านความสำเร็จ ข้อท้าทาย และทิศทางในอนาคต

ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุดกิจกรรมในวาระครบรอบ 10 ปี ของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สถาบันฯ จึงวางแผนจัดการสัมมนาในหัวข้อ "Celebrating Human Rights and Peace Education: Educate, Empower and Inspire" เพื่อสร้างพื้นที่ในการอภิปราย แลกเปลี่ยน และนำเสนอประเด็นทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาการและสถานการณ์ พร้อมทั้งเฉลิมฉลองวาระของการศึกษาเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

□ ผลการดำเนินงาน

การจัดเสวนาสาธารณะในหัวข้อ "เฉลิมฉลองวาระสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา: ให้การศึกษา เสริมอำนาจ สร้างแรงบันดาลใจ (Celebrating Human Rights and Peace Education: Educate, Empower, Inspire)" กิจกรรมภายในงานประกอบด้วยเวทีเสวนาวิชาการเรื่อง "การศึกษาเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: เฉลิมฉลองอดีตและปูทางสู่อนาคต" ('Human Rights and Peace Education in Southeast Asia: Celebrating the Past and Paving Ways Forward") โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์จัดการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ศาสตราจารย์ วิทิต มันตาภรณ์

ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศกัมพูชา (UNHRC) ดร. เสรี นนทสูติ คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สหประชาชาติ Ms. Wahyuningrum ศิษย์เก่าสถาบันฯ ปัจจุบันเป็นผู้แทนประเทศอินโดนีเซียในคณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งอาเซียน Prof. Dr. Kamarulzaman Askandar, Universiti Sains Malaysia ดำเนินรายการโดย Joel Mark Baysa-Barredo ศิษย์เก่าสถาบันฯ และผู้อำนวยการ SHAPE-SEA และ การปาฐกถาพิเศษโดย ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี ที่ปรึกษาสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา และในโอกาสนี้ รศ. ดร. นภเรณู สัจจรักษ์ ธีระฐิติ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกล่าวแสดงมุทิตาจิต แด่ ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี ที่ปรึกษาสถาบันฯ ในโอกาสเกษียณอายุราชการ

การเสวนาสาธารณะ ได้สร้างพื้นที่การอภิปรายแลกเปลี่ยนและนำเสนอประเด็นทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาการและสถานการณ์สิทธิมนุษยชนและสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันเฉียงใต้ มีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทั้งจากนักศึกษา ศิษย์เก่า นักวิชาการ ภาคประชาสังคม ภาครัฐ องค์การระหว่างประเทศทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

โครงการส่งเสริมศักยภาพการศึกษาและการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน (HRERP)หมวดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเมียนมา

The Strengthening Human Rights Education and Research Programme (HRERP), Research Component

ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ และ รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์

ภายหลังรัฐประหารในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ประเทศเมียนมาต้องเผชิญกับวิกฤตปัญหาและความท้าทายทั้งทางการเมืองและทางมนุษยธรรมเป็นอย่างมาก ทั้งเกิดเหตุการณ์ประท้วงเพื่อต่อต้านรัฐบาลทหาร การใช้ความรุนแรงปราบปรามประชาชน การสู้รบในสงครามกลางเมืองกับกองกำลังชาติพันธุ์ต่าง ๆ รวมถึงการจำกัดและลิดรอนสิทธิมนุษยชนทั้งเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานอื่น ๆ

ทั้งนี้ ภาคการศึกษาในประเทศเมียนมาได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายหลังรัฐประหารและวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการจำกัดพื้นที่แสดงความคิดเห็นและเสรีภาพทางวิชาการของสถาบันการศึกษาในเมียนมา การเข้าถึงการศึกษาและการวิจัยในด้านสังคมศาสตร์ เช่น ด้านรัฐศาสตร์ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและสันติภาพ เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยในด้านดังกล่าว สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล Yangon Cosmopolitan University (YCU) และ the Danish Institute for Human Rights (DIHR) จึงร่วมดำเนินโครงการ Human Rights Education and Research Programme (HRERP) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านการศึกษาและการวิจัยให้กับนักวิจัย นักวิชาการและนักศึกษาในเมียนมา โดยออกแบบและดำเนินการวิจัยผ่านกระบวนการอบรมและการให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยชาวเมียนมาในด้านสิทธิมนุษยชนสันติศึกษา และการพัฒนาในรอบปีที่ผ่านมา

□ ผลการดำเนินงาน

โครงการ Human Rights Education and Research Programme (HRERP) ได้ดำเนินกิจกรรม 5 กิจกรรม ได้แก่

1. การจัดอบรมออนไลน์ เพื่อให้ความรู้การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย การออกแบบวิจัย และการดำเนินการวิจัยให้กับนักวิจัยจากประเทศเมียนมาจำนวน 35 คน โดยจัดสรรเป็น 20 โครงการวิจัยและจัดสรรให้นักวิจัยแต่ละโครงการมีผู้ให้คำปรึกษา (Research Mentors) ซึ่งเป็นอาจารย์จากสถาบันฯ และนักวิชาการจากภายในและต่างประเทศ ทำให้มีผลผลิตบทความวิชาการจำนวน 20 บทความ บางส่วนตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและภูมิภาค บางส่วนนำเสนอในการประชุมเชิงวิชาการระดับนานาชาติ

2. จัดอบรม Basic Writing Online Workshop ให้กับนักศึกษาจากประเทศเมียนมาจำนวน 18 คน ที่สนใจทำงานวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตยและการพัฒนา หลังการอบรมมีนักวิจัย 12 คนเขียนบทความและมี 5 คนได้รับคัดเลือกให้นำบทความมารวมเล่มเป็นหนังสือรวบบทความกึ่งวิชาการชื่อ Voices from Myanmar during Crisis

3. การประชุม Conference on Social Justice in Myanmar ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นกิจกรรมนำเสนอผลงานวิจัยของนักวิจัยจากเมียนมาจำนวน 20 โครงการวิจัยจากนักวิจัย 35 คนที่เข้าร่วมโครงการ HRERP ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพด้านการศึกษาและการวิจัยให้กับนักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาในเมียนมา ด้วยการสนับสนุนให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยชาวเมียนมาด้านสิทธิมนุษยชน สันติศึกษา และการพัฒนา จากนั้นจึงได้พิมพ์เป็นหนังสือรวบรวมบทความที่ได้นำเสนอในการประชุมครั้งนี้ (Proceedings)

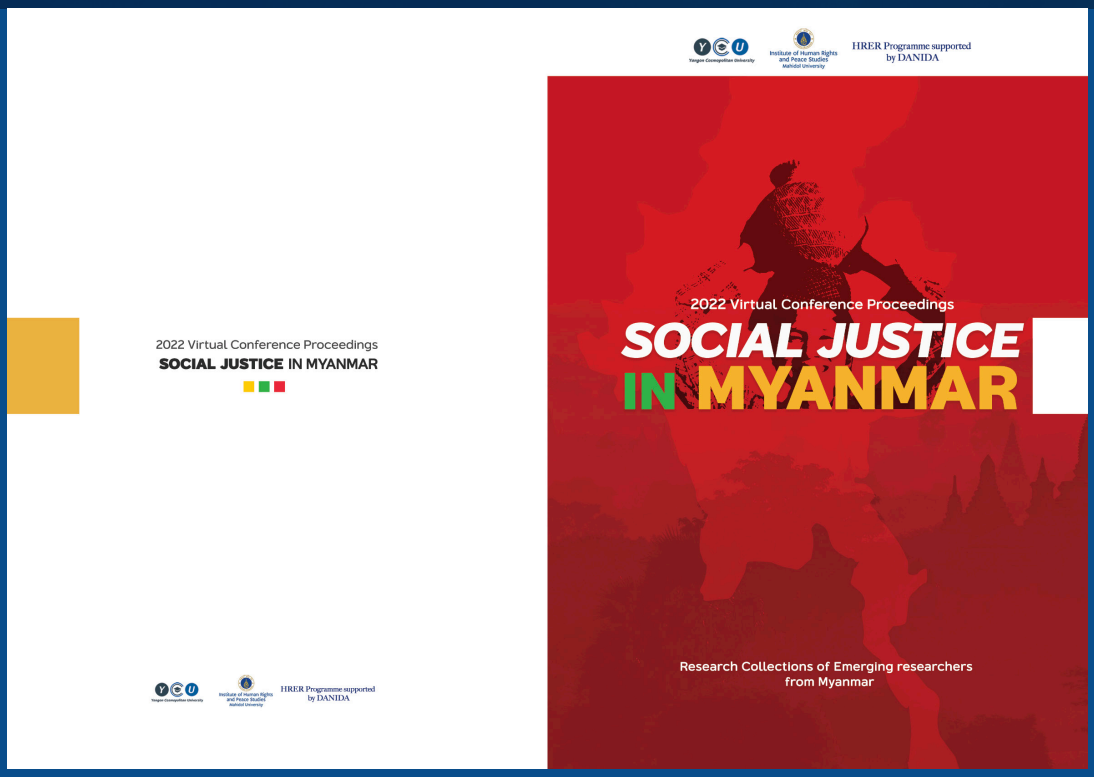

4. การเปิดตัวหนังสือ Voices from Myanmar during Crisis และจัดประชุมนำเสนอบทความวิชาการและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ Research Book Launch Event ในรูปแบบ Onsite และ Online

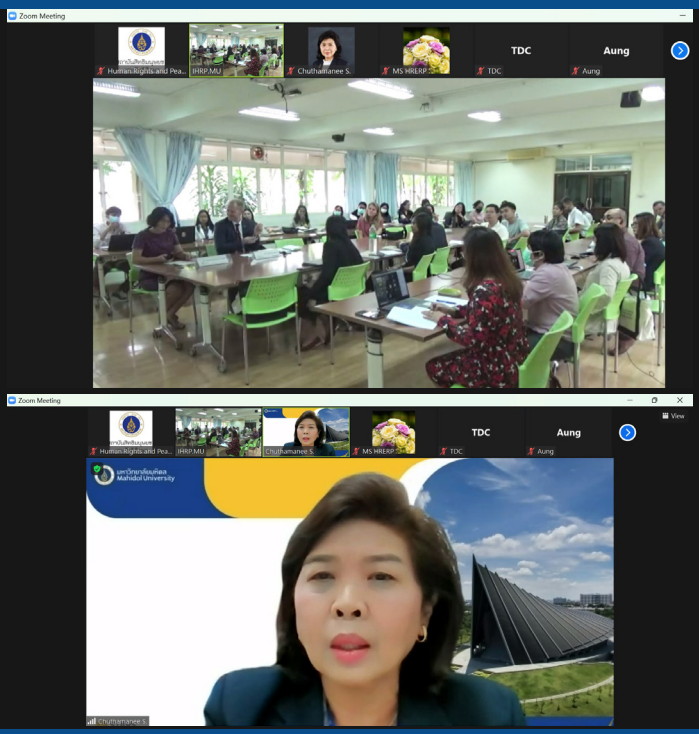

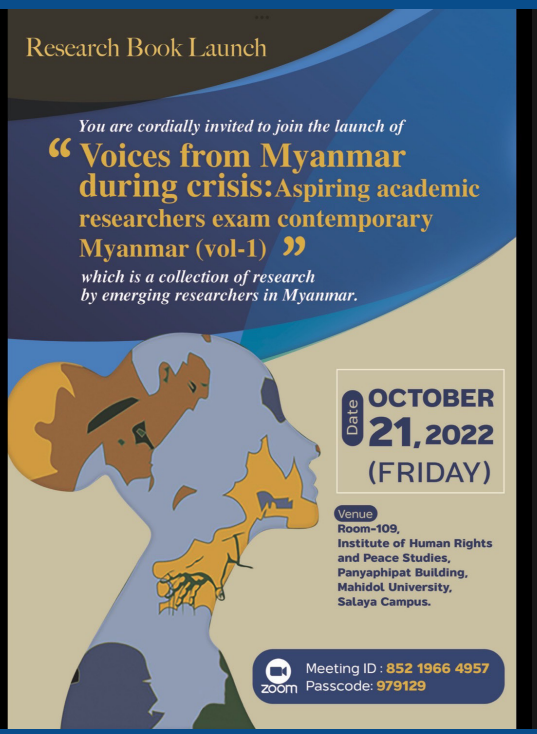

5. สัมมนาวิชาการเรื่อง “Future Research in Myanmar” โดยนักวิชาการจากประเทศไทยและเมียนมาแลกเปลี่ยนถึงประสบการณ์การทำงานวิจัยภายใต้วิกฤตการเมืองและการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และร่วมระดมความคิดในการทำให้งานวิจัยเป็นโอกาสในการสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนและประเทศเมียนมา

เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

Looking Back to Move Forward: Reflections on Human Rights Progression from Two Decades of National Human Rights Commission of Thailand

ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์

ตลอดเวลาที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้พยายามทำหน้าที่รณรงค์ส่งเสริมการพิทักษ์ปกป้องสิทธิมนุษยชนมาจนครบรอบ 20 ปี ท่ามกลางความท้าทายของสังคมไทยที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนอยู่มาก ทั้งยังมีวัฒนธรรม ประเพณีและคุณค่าทางสังคมที่ไม่เอื้อให้การทำงานด้านสิทธิมนุษยชนบังเกิดผลได้ในระยะสั้น และยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างมียุทธศาสตร์ ขณะเดียวกัน กสม. ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการใช้สิทธิและอำนาจทางศาลเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนอันเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญในการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนโดยรวม

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาของ กสม. รวมทั้งค้นคว้าวิจัยถอดบทเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการให้บริการประชาชน ทั้งกระบวนการทำงาน การบริหารจัดการองค์กร ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณ เพื่อพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชน โดยรวบรวมมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและภายนอก กสม. และสำนักงาน กสม. เพื่อประมวล สังเคราะห์และถอดบทเรียน ตลอดจนรับฟังการสะท้อนจากองค์กรและหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงจัดทำเป็นเอกสารและสื่อเผยแพร่เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตของสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย ครอบคลุมความมุ่งมั่น การปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคและข้อท้าทาย ตลอดจนข้อเสนอแนะในอนาคตที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

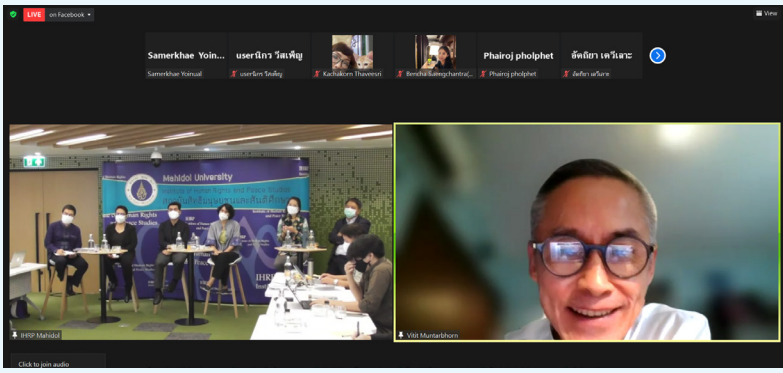

□ ผลการวิจัย

การวิจัยพบว่า ในรอบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยมีความก้าวหน้าด้านสิทธิมนุษยชน ดังนี้

1) ความก้าวหน้าเรื่องการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2540 และกำลังอยู่ในกระบวนการขั้นตอนในรัฐสภาอีก 1 ฉบับ คือ ร่าง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ... (สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนในการบังคับให้หายสาบสูญ และอนุสัญญาการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (23 กุมภาพันธ์ 2565)

2) ความก้าวหน้าเรื่องการส่งเสริมความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาในระดับผู้บริหารระดับสูง

3) ความก้าวหน้าในเรื่องการส่งเสริมธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights)

4) 29 มีนาคม 2565 SCA เสนอให้ กสม. ได้รับสถานะ A หมายถึง การเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความสอดคล้องกับหลักการเกี่ยวกับ “หลักการปารีส” (Paris Principles) โดยสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้ กสม. ได้รับการยอมรับจากประชาคมนานาชาติ มีบทบาทในเวทีนานาชาติ และสามารถสมัครเข้าเป็นคณะกรรมการบริหารในเวทีที่เป็นกลไกด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ กสม. ก็สามารถนำกลไก หลักการและแนวปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากลมาปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของ กสม. อันจะเกิดประโยชน์ต่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ คณะวิจัยได้จัดทำบทสรุปผลการศึกษา และ รายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อส่งมอบให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามเงื่อนไขข้อตกลงในสัญญารับจ้างวิจัย เพื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้นำไปจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่รายงานการศึกษา เรื่อง เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย สำหรับประชาชนในวงกว้างต่อไป

□ ข้อเสนอแนะ

1. การแก้ไขข้อกฎหมายต่าง ๆ จะเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามมาตรฐานสากล และตอบโจทย์การปรับสถานะขององค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับนานาชาติ ที่จะทำให้สามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และการปรับวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ที่มีจิตวิญญาณและมีแนวทางการเสริมศักยภาพ ฟื้นฟูแรงบันดาลใจทั้งของตนเองและบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิ ย่อมตอบสนองการทำงานได้อย่างครบวงจรและทันท่วงทีกับรูปแบบอันสลับซับซ้อนของการละเมิดสิทธิมนุษยชน

3. ใช้รูปแบบการทำงานร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ อย่างแข็งขันและใกล้ชิดกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อเป็นกลไกให้ประชาชนผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนสามารถเข้าถึงการพิทักษ์ปกป้องสิทธิได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

4. ทำการสื่อสารอย่างหลากหลายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่าย เพื่อสร้างการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องในเรื่องบทบาทหน้าที่ของ กสม. และข้อจำกัดที่มีอยู่ตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน

5. การส่งเสริมและติดตั้งชุดความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่แพร่หลาย ทั้งในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และในการศึกษาชั้นสูงของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในกองทัพและองค์กรตำรวจ

6. ขยายเครือข่ายอาสาสมัครสิทธิมนุษยชน (อ.กสม.)

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

บริการวิชาการสู่สังคม

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

บริการวิชาการสู่สังคม

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์และมุ่งเน้นผลการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals (SDGs)) อีกทั้งสถาบันฯ ยังคงได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ในการจัดการประชุม และเป็นวิทยากรอย่างต่อเนื่อง อาทิ

กิจกรรมเสวนา "พุทธศาสนากับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ" (Introduction to Buddhism and International Humanitarian Law) โดยคณะกรรมการกาชาดสากล ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา วิทยาลัยศาสนศึกษา และคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ นพ. บรรจง มไหสวริยะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นประธานกล่าวเปิด และ ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์ ผู้อำนวยการสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม การเสวนาในครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญร่วมเสวนาจากคณะกรรมการกาชาดสากล ได้แก่ คุณกณิศา วงศ์คม Mr. Andrew Bartles-Smith และ Mr. Daniel Ratheiser ร่วมสะท้อนคิดโดยนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหิดลรองศาสตราจารย์ ดร. ปกรณ์ สิงห์สุริยา Dr. Claudio Cicuzza คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และ Dr. Milos Hubina วิทยาลัยศาสนศึกษา ดำเนินรายการโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ อาจารย์ประจำจากสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

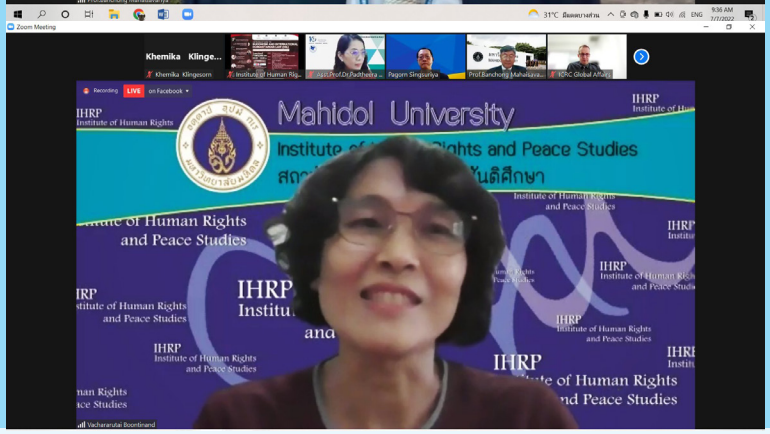

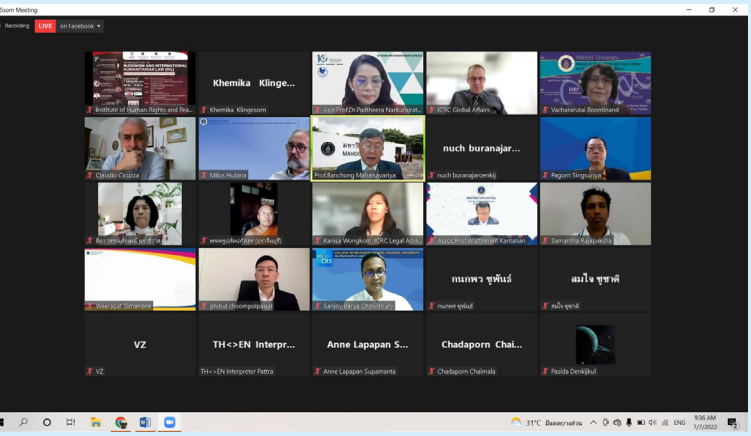

ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้มีความมุ่งหวังเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพุทธศาสนากับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ หรือ International Humanitarian Law (IHL) และร่วมกันสำรวจแนวทางในการนำพุทธศาสนามาใช้ ลดความเป็นศัตรูและความทุกข์ที่เกิดจากความขัดแย้ง แนวทางที่เป็นไปได้นั้นควรเป็นเช่นไร ควรมีกฎกติกาแนวปฏิบัติอย่างไร หรือควรเป็นปัญญาญาณทางจิตวิทยา เทคนิคการภาวนา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมและเยียวยาบาดแผลทางจิตใจเข้ามาเกี่ยวข้อง ผ่านการเสวนาออนไลน์ Zoom Meeting และ Facebook live สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา นำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย **"โครงการเพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำกับการถักทอสันติภาพและความปรองดองในสังคมไทย"** ผ่านการจัด*กิจกรรมสานเสวนาสืบเนื่องมาจากโครงการ "เพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำการขับเคลื่อนถักทอสันติภาพและการปรองดองในสังคมไทย"* ปีที่ 2 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ หัวหน้าโครงการฯ พร้อมด้วย ดร. ชาญชัย ชัยสุขโกศล ผู้ร่วมวิจัยฯ เป็นผู้กล่าวรายงานและนำเสนอภาพรวมของโครงการ และได้มอบข้อเสนอเชิงนโยบายสร้างสันติภาพและความปรองดองในพื้นที่ตามแนวนโยบายของรัฐบาลแก่ นายสนั่น พงษ์อักษร ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส และเลขาธิการ ศอ.บต. โดย คุณบุญพาศ รักนุ้ย รองเลขาธิการ ศอ.บต. เป็นผู้รับมอบ ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร. โคทม อารียา ที่ปรึกษาสถาบันฯ และที่ปรึกษาโครงการเพื่อนรักต่างศาสนาฯ ให้เกียรติเดินทางลงพื้นที่ชายแดนใต้ และร่วมนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายสร้างสันติภาพและความปรองดองในพื้นที่ตามแนวนโยบายของรัฐบาลในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา โดยในกิจกรรมดังกล่าวจัดในรูปแบบผสมผสาน (Hybrid)

ข้อเสนอเชิงนโยบายในโครงการดังกล่าวเสนอให้ใช้แนวทางการพูดคุยเพื่อสร้างมิตรภาพและความเข้าใจกันเป็นจุดตั้งต้นในการฟื้นฟูและกระชับความสัมพันธ์ในชุมชน แน่นอนว่าสถานการณ์ความไม่สงบหลายปีที่ผ่านมาอาจจะทำให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่เคยมีห่างหายไปบ้าง การได้กลับมาทำงานด้วยกันผ่านกระบวนการจิตวิทยากระบวนการ เชื่อว่าจะสามารถเยียวยาความเจ็บปวด ความกลัว ความวิตกกังวลและเปิดพื้นที่ให้กับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงามขึ้นมาใหม่ได้ด้วยความเข้าอกเข้าใจ และบางพื้นที่น่าจะรื้อฟื้นความเป็นเพื่อนรักระหว่างศาสนากลับมาได้ดังที่ปรากฏจากการดำเนินโครงการที่ผ่านมา

กิจกรรมนี้ยังได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่จะดำเนินต่อร่วมกันในนาม “เพื่อนรักต่างศาสนา” โดยมุ่งเน้นไปที่การใช้งานด้านสุขภาพและความสัมพันธ์การสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการพูดคุยอย่างสร้างสรรค์ไม่แตกแยกเพื่อหนุนเสริมกระบวนการสร้างสันติภาพ/สันติสุขในพื้นที่ชายแดนใต้ที่ยั่งยืนต่อไป

กิจกรรม **“เคล็ด (ไม่) ลับจากผู้ประเมินคุณภาพงานเขียนทางวิชาการ”** เป็นการจัดสัมมนาออนไลน์ในหัวข้อ “เคล็ด(ไม่)ลับ จากผู้ประเมินคุณภาพงานเขียนทางวิชาการ” ได้รับเกียรติจาก *ศาสตราจารย์ ดร. โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์ อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวิทยากรบรรยาย* ดำเนินรายการโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ อาจารย์ประจำสถาบันและบรรณาธิการบริหารวารสารสิทธิและสันติศึกษา (Journal of Human Rights and Peace Studies) และ คุณรัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์ เจ้าหน้าที่ประจำสถาบันฯ และผู้ช่วยบรรณาธิการวารสารสิทธิและสันติศึกษา ผ่านการเสวนาออนไลน์

การจัดการเสวนาออนไลน์ครั้งนี้มีความมุ่งมั่นพัฒนายกระดับคุณภาพการดำเนินงาน คุณภาพบทความวิชาการ ที่เกิดประโยชน์ทั้งการสร้างองค์ความรู้และการได้รับการอ้างอิงที่สูงขึ้น ตลอดทั้งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานเตรียมความพร้อมเพื่อการยกระดับคุณภาพวารสารสิทธิและสันติศึกษาเพื่อเข้าสู่ฐานข้อมูลวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่ส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา

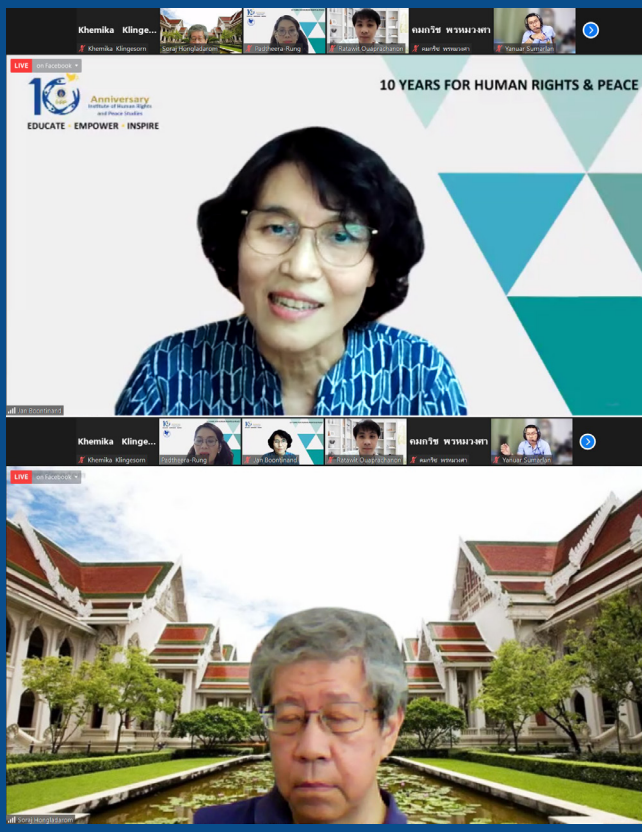

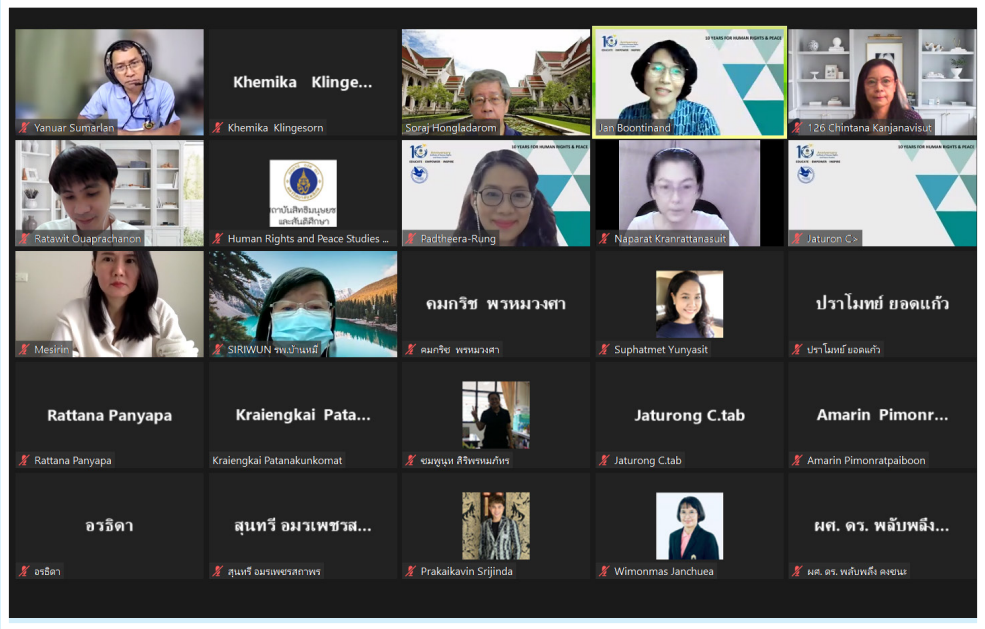

การถ่ายทอดกระบวนการองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ยังได้รับความไว้วางใจจากองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นวิทยากร และผู้ดำเนินรายการในเวทีต่าง ๆ และเข้าร่วมการประชุมในวาระสำคัญอย่างต่อเนื่อง อาทิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ เป็นวิทยากรบรรยาย หัวข้อ “การเสริมพลังผู้หญิงเพื่อเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนา: สตรีกับสันติภาพ” ภายใต้การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมพลังสตรีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดโดย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ โรงแรม ซี.เอส. ปัตตานี การประชุมครั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสิทธิ์ รวมถึงแนวทางและช่องทางการให้ความช่วยเหลือให้กับเครือข่ายภาคประชาสังคมสตรีในพื้นที่เพื่อให้สามารถนำไปช่วยเหลือผู้อื่นได้

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา **นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ** รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ **คุณฆอซาลี อาแว** และ **คุณชาริต้า ประสิทธิหิมะ** เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้ และ **คุณพลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ** หัวหน้าศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้ เข้าร่วมประชุมออกแบบกระบวนการสานเสวนา Round Table Dialogue Design ในโครงการเสริมสร้างศักยภาพภาคประชาสังคมชายแดนใต้โดยกระบวนการหารืออย่างสร้างสรรค์ ดำเนินงานโดยสภาประชาสังคมชายแดนใต้ ร่วมกับสมาคมประชาสังคมนราธิวาส ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก USAID จัดการประชุมผ่านระบบออนไลน์ ณ บ้านสองฤดู อ. ยี่งอ จ. นราธิวาส

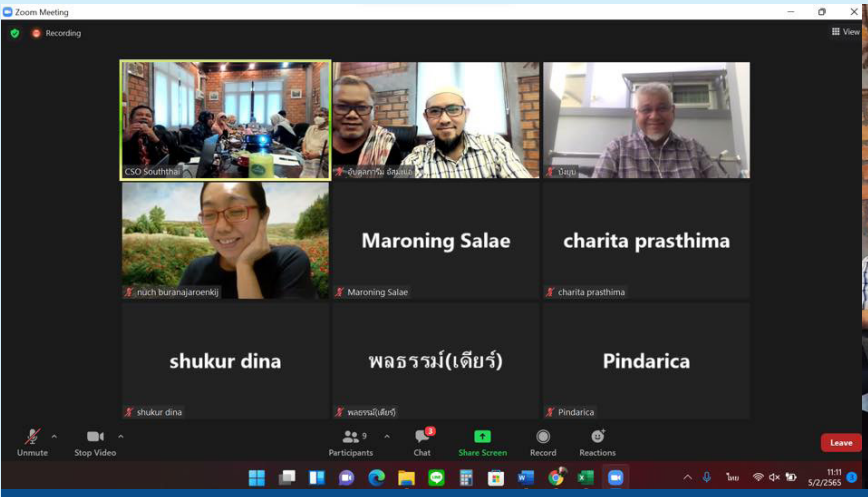

ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว รองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ เสวนาในหัวข้อ “เพราะการถูกละเมิดสิทธิยังคงเกิดขึ้น การเขียนจึงไม่อาจรั้งรอได้อีกต่อไป” ภายใต้กิจกรรม ‘LET FREEDOM SHINE ให้อิสรภาพได้ส่องสกาว’ ณ The Jam Factory จัดโดย Amnesty International Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ ได้รับเชิญจากสถาบันความมั่นคงศึกษา สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นวิทยากรบรรยายฝึกอบรมในหลักสูตรความมั่นคงศึกษา (ระดับต้น) รุ่นที่ 3 หัวข้อ “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ในรูปแบบออนไลน์ (Zoom Meeting) และเป็นวิทยากรบรรยายในโครงการสัมมนาเชิงวิชาการมุมมองความมั่นคง ประจำปี 2565 (Academic Forum on Security Perspectives: AFSP) ในหัวข้อ “ทบทวนภูมิทัศน์ความขัดแย้งไทย: ก้าวต่อไปสู่การบริหารจัดการที่ยั่งยืน” ณ ห้องประชุม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ศูนย์ราชการฯ ในรูปแบบออนไลน์ (Zoom Cloud Meeting) ให้แก่ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานความมั่นคง เช่น กอ.รมน. กระทรวงยุติธรรม สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

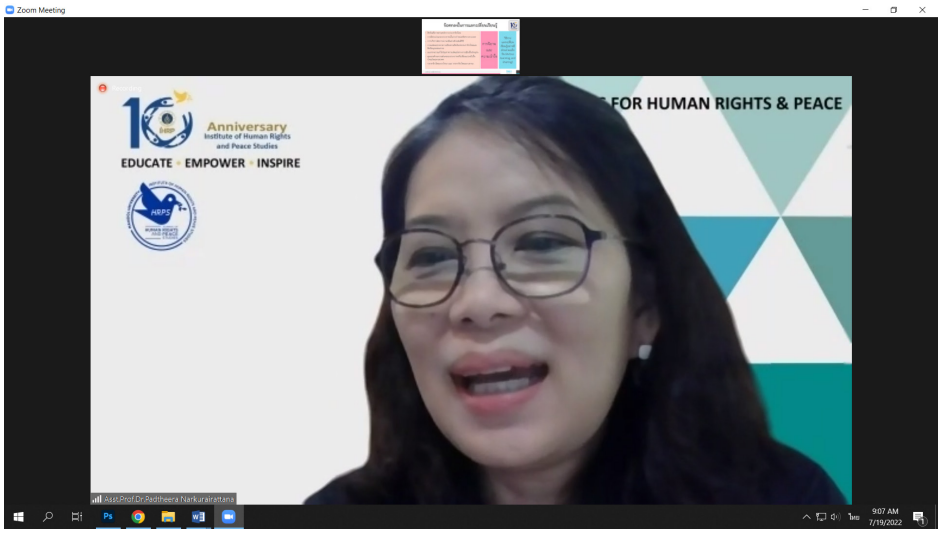

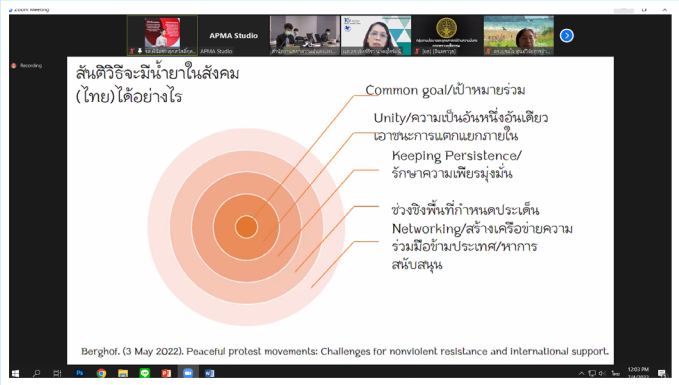

งานพัฒนานักศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เชิญผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ เป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อ **"การสร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นประชาธิปไตยของนักศึกษาในสังคมมหาวิทยาลัย"** ผ่านระบบออนไลน์ (Webex) ในหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล รุ่นที่ 12 เพื่อเป็นการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของผู้นำนักศึกษาให้มีทักษะที่สำคัญ จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองโลก และเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

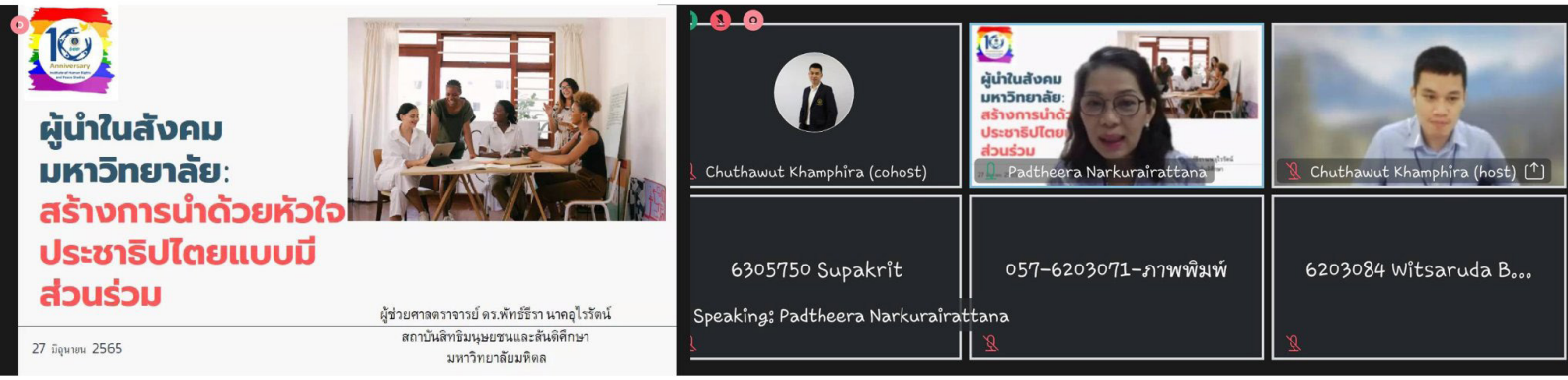

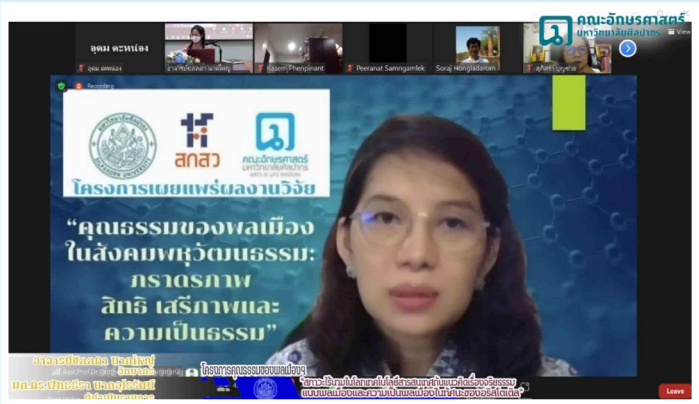

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ เป็นผู้ดำเนินรายการในเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัย โครงการวิจัยคุณธรรมพลเมืองในสังคมพหุวัฒนธรรม: ภราดรภาพ สิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม ณ ห้องประชุมหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สก.สว.) ร่วมกับ ภาควิชาปรัชญา ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายหัวข้อ บทบาทสตรีกับความมั่นคงในปัจจุบัน: สิทธิ หน้าที่ และบทบาทของสตรีผ่านมุมมองมิติความมั่นคง "การมีส่วนร่วมของสตรีในการรับมือกับภัยความมั่นคงในปัจจุบัน" ในเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการ "การส่งเสริมบทบาทสตรีในการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี" จัดโดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (กองความมั่นคงเกี่ยวกับภัยคุกคามข้ามชาติ) ร่วมกับ กระทรวงการต่างประเทศ (กลุ่มงานความมั่นคง) ในการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประมาณ 60 คน จากตัวแทนองค์กรภาครัฐ เอกชน NGO ภาคประชาสังคม และตัวแทนจากสถานทูตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และองค์กรระหว่างประเทศ สหภาพยุโรป (EU) สหประชาชาติ (UN) ณ โรงแรมอนันตรา สยาม กรุงเทพฯ

ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์ เข้าร่วมการประชุมกลุ่ม ASEAN Women Peace Registry (AWPR) ในฐานะตัวแทนนักวิชาการหญิงของประเทศไทยที่ทำงานด้านสันติภาพ ณ โรงแรม สุโขทัย กรุงเทพฯ

การประชุม 2 วันนี้เป็นการวางแผนงานร่วมกันกับตัวแทนผู้หญิงจากประเทศในอาเซียนคนอื่น ๆ จำนวน 17 คน ตัวแทนจากรัฐบาลออสเตรเลีย และจาก Asia Foundation ที่สนใจจะสนับสนุนทุนให้กลุ่ม ASEAN Women Peace Registry ทำงานในเรื่องการวิจัยและการเสริมศักยภาพผู้หญิงอาเซียนในประเด็นความมั่นคงและสันติภาพ

ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์ ในฐานะตัวแทนสตรีไทยในกลุ่มสตรีอาเซียนที่ทำงานด้านสันติภาพ (ASEAN Women Peace Registry) ได้รับเชิญเข้าร่วม**การประชุม ASEAN Women for Peace Registry (AWPR)** การจัดการประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมวางแผนงานร่วมกับ Governing Council ของ ASEAN และ UN Women ณ กรุงพนมเปญ กัมพูชา

รองศาสตราจารย์ ดร. โคทม อารียา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ ได้รับเชิญจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) เข้าร่วมวิพากษ์หลักสูตรเพื่อให้กรอบแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ตามกรอบการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance) หรือ AUN QA ผ่านการประชุมออนไลน์ Zoom Meeting

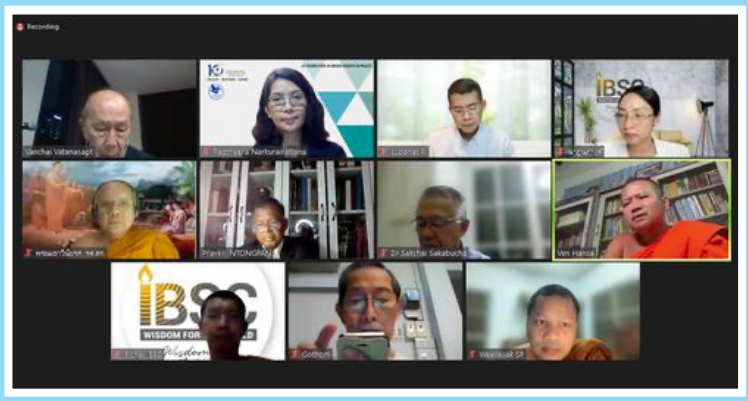

ดร.วัชรฤทัย บุญธินันท์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ กล่าวต้อนรับคณะอาจารย์และนักศึกษาจาก Ho Chi Minh City University of Law จำนวน 20 คน ในการเข้าเยี่ยมชมสถาบันฯ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ทั้งนี้ ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว รองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา พร้อมด้วย Dr. Mark Peter Capaldi เลขานุการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (นานาชาติ) ผศ. ดร. นภารัตน์ กรรณรัตนสูตร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชน (นานาชาติ) และ Dr. Michael George Hayes ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (นานาชาติ) ร่วมนำเสนอการจัดการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตร ณ ห้อง 109 อาคารปัญญาพิพัฒน์ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรเสวนาร่วมกับ รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ตั้งชลทิพย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ม.มหิดล ในหัวข้อ Urban Citizenship for Inclusive & Sustainable Cities: เมืองสำหรับทุกคน ภายในงาน "MUSEF 2022" (MU Social Engagement Forum 2022) เพื่อแสดงผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และขยายผลสู่ระดับนโยบาย (Policy Maker) ได้ต่อไปในอนาคต โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ เป็นผู้ดำเนินรายการ ณ ศูนย์ประชุมและอาคารจอดรถมหิดลสิทธาคาร มหาวิทยาลัยมหิดล จัดโดย มหาวิทยาลัยมหิดล

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

พันธกิจสังคม

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

โครงการศึกษานโยบายสันติภาพชายแดนใต้ของภาคประชาสังคมและนักการเมือง

ฆอซาลี อาแว ชาริต้า ประสิทธิหิมะ พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ร่วมกับสภาประชาสังคมชายแดนใต้ และเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 13 เครือข่าย ได้มีการรวบรวมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสันติภาพจากองค์กรภาคประชาสังคมชายแดนใต้ ผ่านกระบวนการต่าง ๆ โดยรวบรวมประเด็นข้อเสนอได้ 8 ประการ ได้แก่ 1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 2. กระบวนการพูดคุยสันติภาพ/สันติสุข 3. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. การสื่อสารกับสังคม 5. การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม 6. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ 7. รูปแบบการปกครองและการพัฒนา 8. กระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน และได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมเพื่อสันติภาพชายแดนใต้ระหว่างนักการเมืองกับภาคประชาสังคม เพื่อเป็นสัญญาประชาคมร่วมกันในการทำนโยบายสันติภาพ ตลอดจนการประสานงานและการติดตามผลการขับเคลื่อนนโยบาย

เพื่อให้การทำงานมีความต่อเนื่องจึงได้ทำโครงการศึกษานโยบายสันติภาพชายแดนใต้ของภาคประชาสังคมและนักการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอนโยบายสันติภาพชายแดนใต้ 2) เพื่อทำความเข้าใจข้อเสนอเชิงนโยบายสันติภาพชายแดนใต้ของนักการเมืองและภาคประชาสังคมชายแดนใต้ที่จำเป็นเร่งด่วน ทั้งนี้ได้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 8 คน ภาคประชาสังคมชายแดนใต้ จำนวน 11 คน รวม 19 คน และได้นำเสนอผลการศึกษา 2 ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อแลกเปลี่ยนในประเด็นต่าง ๆ

□ ผลการศึกษา

จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมายภาคประชาสังคมและนักการเมืองระหว่างเดือนตุลาคม 2565 - กันยายน 2566 พบว่า มีประเด็นเร่งด่วนที่ควรดำเนินการก่อน 4 ประการ ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน กระบวนการพูดคุยสันติสุข การสื่อสารกับสังคม การพัฒนาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ ทั้งนี้ จากข้อมูลข้อเสนอเชิงนโยบายสันติภาพชายแดนใต้ดังกล่าวมาพบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาตั้งแต่การก่อตัวระลอกใหม่ของความรุนแรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ที่ กอส. ได้ทำกรอบการแก้ไขปัญหาไว้ และภาคประชาสังคมต่างก็มีข้อเสนอของตนเอง โดยสามารถสังเคราะห์ได้ 3 ประการ ได้แก่ ข้อเสนอด้านการเมืองการปกครอง ข้อเสนอด้านเศรษฐกิจ ข้อเสนอด้านสังคมวัฒนธรรม

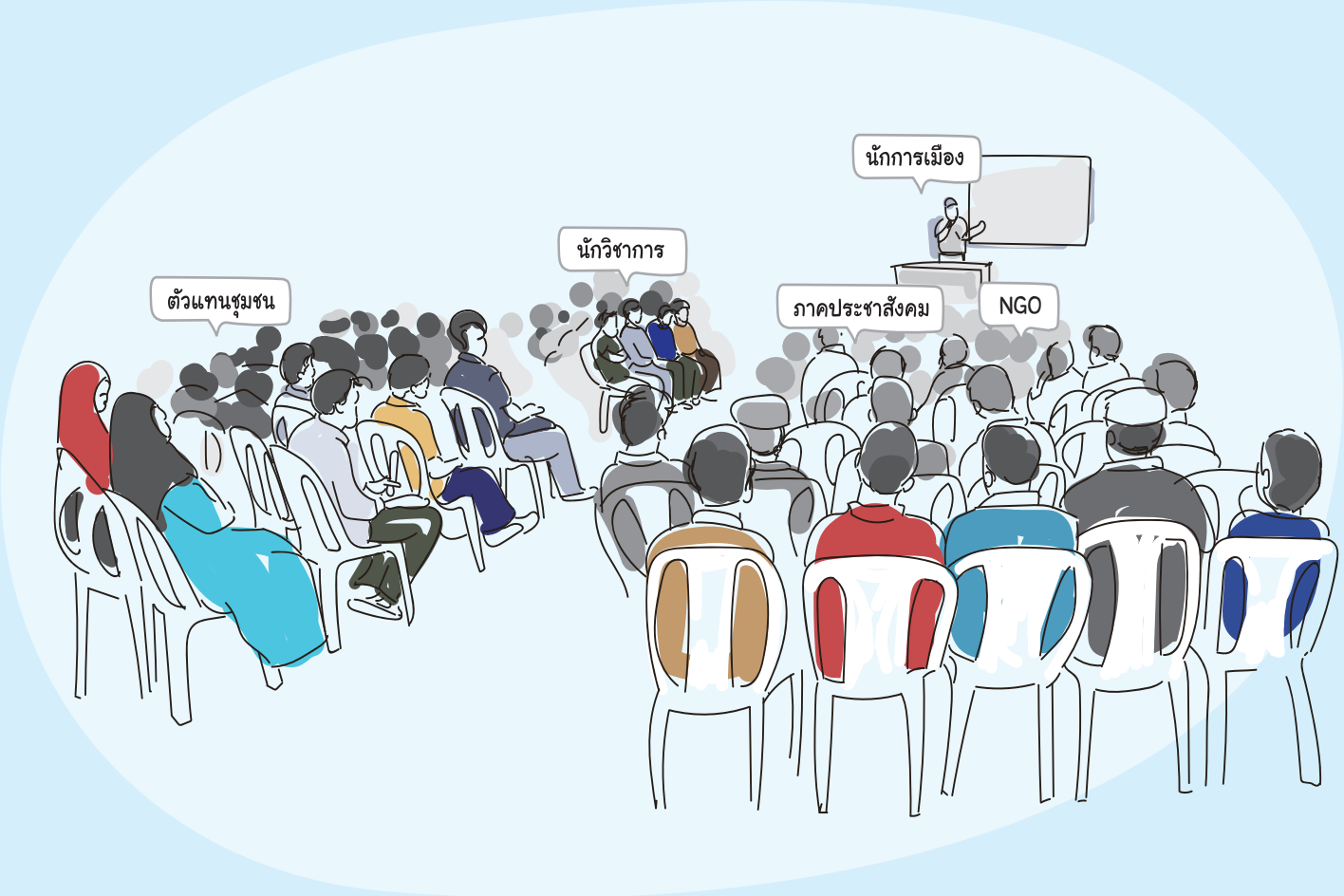
นักการเมือง
นักวิชาการ
ตัวแทนชุมชน
ภาคประชาสังคม
NGO

เพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำกับการถักทอสันติภาพและความปรองดองในสังคมไทย

Interfaith Buddy: Leaders for waving peace and reconciliation in Thailand

ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์

การวิจัยเรื่อง *บทบาทผู้นำศาสนากับการสร้างสันติภาพในชายแดนใต้: ศาสนสัญจรสู่สุขภาวะ* ในระหว่างปี 2561 - 2562 พบว่า การสร้างสันติภาพในสังคมที่ผ่านความขัดแย้งรุนแรงถึงตายและมีการใช้ข้ออ้างทางศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความขัดแย้งแตกแยก แม้โดยแท้จริงแล้วศาสนาไม่ใช่สาเหตุหลักของความขัดแย้งแตกแยกแต่อย่างใด ทว่าการฟื้นฟูความสัมพันธ์และการดึงพลังสร้างสรรค์ของศาสนากลับมาเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมนั้นต้องการ "คนกลาง" และ "กระบวนวิธีการ" ในการสร้างพื้นที่กลางเพื่อให้ผู้คนต่างศาสนา ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมได้กลับมามีปฏิสัมพันธ์สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน หนุนเสริมสุขภาวะสันติภาพในสังคมชุมชน ดังนั้นการสร้างสุขภาวะให้กับผู้นำศาสนา โดยมีกลไกหนุนเสริมที่สำคัญคือ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขช่วยเปิดพื้นที่แห่งความไว้วางใจ เชื้อเชิญให้มาสานเสวนาและการทำกิจกรรมในพื้นที่ร่วมกันช่วยฟื้นฟูและถักทอกระชับความสัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้น

จากการดำเนินโครงการในปีที่ 1 และ 2 (2563 - 2564) ทำให้ได้ข้อสรุปที่จัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขยายผลการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมโดยในการดำเนินงานที่ผ่านมานั้นพบว่าเครื่องมือสำคัญที่จะสามารถขับเคลื่อนความปรองดองได้ก็คือ เครื่องมือการจัดกระบวนการอำนวยการฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ร้าวรานให้กลับมามีมิตรภาพและปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์สันติภาพให้เกิดขึ้นในชุมชนฐานรากอีกครั้ง โดยผ่านประเด็นและการทำงานบนฐานคิด สุขภาพเพื่อสันติภาพ (Health for Peace) และ สันติภาพจากชุมชนฐานราก (Peace from the Bottom Up)

การดำเนินงานในปี 2565 ได้เพิ่มเติมกรอบคิดการทำงานในเรื่องสิทธิมนุษยชนและสุขภาพเพื่อสันติภาพ (Human Rights and Health for Peace) และยังเน้นย้ำการทำความเข้าใจกับเครื่องมือสำคัญนั่นคือ กระบวนการอำนวยการสานเสวนาเชิงลึก (Deep Facilitation Process) เพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและนักถักทอสันติภาพได้มีเครื่องมือขับเคลื่อนข้อเสนอให้บังเกิดผลจริงได้ ด้วยการจัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะการเป็นผู้นำกระบวนการสานเสวนาให้แก่กลุ่มเพื่อนรักต่างศาสนาเดิมและขยายเครือข่ายใหม่เพิ่มเติมทั้งในและนอกพื้นที่ชายแดนใต้ จัดเวทีนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายแก่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดนใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อนำข้อเสนอไปเป็นแนวปฏิบัติอย่างเป็นทางการ รวมทั้งจัดเวทีนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในข้อเสนอ วิธีการนำข้อเสนอไปปรับใช้ และขยายเครือข่ายคนทำงานนักถักทอโยงใยสันติภาพเพื่อการผลักดันกระบวนการสร้างสันติภาพและความปรองดองในชายแดนใต้และในสังคมไทยต่อไป

□ ผลการวิจัย

ผลจากการดำเนินงานได้ค้นพบเรื่องราวที่เป็นเรื่องเล่าความสัมพันธ์อันดีที่เป็นต้นทุนที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูบรรยากาศแห่งมิตรภาพและความสัมพันธ์ฉันมิตรจำนวนมากกว่า 20 เรื่อง และการทำกิจกรรมร่วมกัน การสานเสวนาฟื้นฟูความสัมพันธ์ สะสางปัญหาความไม่เข้าใจกันและสร้างการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์สู่สังคม ตลอดจนออกแบบสังคมชุมชนที่อยากจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเคารพกันและกัน จนทำให้ได้ข้อสรุปที่จัดทำเป็น “ข้อเสนอเชิงนโยบาย” เพื่อการขยายผลการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม 4 ข้อ

ข้อเสนอที่ 1 การสถาปนาชุดความรู้และ “จิตวิทยางานกระบวนการ” (Process Work) ซึ่งมีประสิทธิผลในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์อย่างยั่งยืนและเป็นระบบโดยใช้ฐานคิด “สุขภาวะองค์รวมเพื่อสันติภาพ”

ข้อเสนอที่ 2 การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดการปรองดองในชายแดนใต้ ทั้งในส่วนที่เป็นการเปิดพื้นที่ให้เสรีภาพในการพูดคุยอย่างเสรีและปลอดภัย และการส่งเสริมการทำงานร่วมกันในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและเคารพในวิถีอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชน

ข้อเสนอที่ 3 สนับสนุนการสร้างพื้นที่และช่องทางการสื่อสารสันติที่หนุนเสริมกระบวนการสร้างสันติภาพและความปรองดอง ลดปฏิบัติการสื่อสารที่สร้างความแตกแยกและเข้าใจผิดทั้งในและนอกพื้นที่

ข้อเสนอที่ 4 ในกรณีที่การพูดคุยสันติสุขที่มาเลเซียมีข้อตกลงตามสารัตถะข้อที่ 2 เรื่องการพูดคุยในพื้นที่ เครือข่ายชุมชนเพื่อนรักต่างศาสนาสามารถให้ความร่วมมือในการจัดเวทีที่มีชาวพุทธและมุสลิมเข้าร่วม โดยเฉพาะการใช้จิตวิทยางานกระบวนการ (Process Work) ในเวทีดังกล่าว

จากผลการวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประการ ได้แก่ **ประการที่หนึ่ง** ทำงานเชิงพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสร้างตัวชี้วัดพัฒนาการและความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อให้การขับเคลื่อนงานเกิดประสิทธิผล **ประการที่สอง** ยกระดับการทำงานให้เชื่อมโยงกับนานาชาติ เพื่อเปิดพื้นที่การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่จับต้องได้มากขึ้น รวมถึงสามารถแปรเป็นมูลค่าเพิ่มได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

□ สรุปงบประมาณโครงการวิจัย บริการวิชาการ และพันธกิจสังคม ปีงบประมาณ 2565

ที่	ชื่อโครงการ	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งทุน		งบประมาณโครงการ (บาท)	งบประมาณปี 2565 (บาท)	เวลา เริ่มต้น - สิ้นสุด โครงการ
			ภายใน	ภายนอก			
1	The impacts on democratic space and civil and political rights of COVID-19 pandemic and the use of state of emergency measures in Southeast Asia	ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว			77,500 USD (2,402,500 บาท)	2,057,160 บาท (62,000 USD)	1 ก.ย.64 - 1 ธ.ค.65 **ขอขยายเวลาถึง 28 ก.พ.66**
2	Gender Dimensions of Exclusionary Buddhist Protectionism	ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ			1,420,268 บาท (59,600 AUD)	(งบประมาณได้รับในปีงบประมาณ 2566)	8 เม.ย.65 - 30 ธ.ค. 66
3	เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ สิทธิมนุษยชนไทย (รับจ้างวิจัย)	ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์			480,000 บาท	480,000 บาท	30 ก.ย. - 29 มี.ค.65
4	Human Rights Research on the Right to Protest (รับจ้างวิจัย)	ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว			225,153 บาท (6,975 USD)	225,153 บาท (6,975 USD)	1 ก.ค. - 15 ก.ย.64 **ดำเนินงานต่อเนื่องปี 2565**
5	SUMERNET 4 All (Advisor for Rights – Based Approach (2021 - 2023)	ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์			256,498.50 บาท (7,700 USD) อัตราแลกเปลี่ยน 21 ธ.ค.64	256,498.50 บาท (7,700 USD) อัตราแลกเปลี่ยน 21 ธ.ค. 64	1 ก.ค.64 - 31 ธ.ค.66
6	Research Advisor for The Freedom Story	Dr. Mark Peter Capaldi			163,000 บาท	163,000 บาท	มี.ค. - 31 ธ.ค.65

□ สรุปงบประมาณโครงการวิจัย บริการวิชาการ และพันธกิจสังคม ปีงบประมาณ 2565 (ต่อ)

ที่	ชื่อโครงการ	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งทุน		งบประมาณโครงการ (บาท)	งบประมาณปี 2565 (บาท)	เวลา เริ่มต้น - สิ้นสุดโครงการ
			ภายใน	ภายนอก			
7	Global Campus of Human rights/APMA	Dr. Michael George Hayes			16,794,900 บาท	14,369,568.91 บาท	
8	Strengthening Human Rights and Peace Research and Education in Southest asia (SHAPE-SAE)	ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์			5,555,100 บาท	3,095,090 บาท	
9	Strengthening human rights and reseaech in Myanmar (HRERP)	ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว			15,283,700 บาท	15,280,550 บาท	
10	Promotion of human rights and peace education in asean/sea (NCHR/AUN-HRE)	ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์			3,566,400 บาท	3,566,400 บาท	
11	โครงการจัดทำวารสาร "สิทธิและสันติศึกษา" ปีที่ 8	ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์			350,000 บาท	350,000 บาท	1 ต.ค.64 - 30 ก.ย.65
12	โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ภายใต้แนวคิด: บทบาทของสถาบันอุดมศึกษากับส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา	ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และ เขมิกา กลิ่นเกษร			111,000 บาท	11,099 บาท	

□ สรุปงบประมาณโครงการวิจัย บริการวิชาการ และพันธกิจสังคม ปีงบประมาณ 2565 (ต่อ)

ที่	ชื่อโครงการ	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งทุน		งบประมาณโครงการ (บาท)	งบประมาณปี 2565 (บาท)	เวลา เริ่มต้น - สิ้นสุดโครงการ
			ภายใน	ภายนอก			
13	โครงการสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ภายใต้โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ	วัลลภ ภุมรา			3,000 บาท	3,000 บาท	1 เม.ย. - 31 พ.ค.65
14	โครงการจัดทำรายงานประจำปี 2564 ของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ภายใต้โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะ	พลธรรม์ จันทร์คำ			27,820 บาท	27,820 บาท	1 เม.ย. - 30 มิ.ย.65
15	โครงการศึกษานโยบายสันติภาพชายแดนใต้ของภาคประชาสังคมและนักการเมือง	ฆอซาลี อาแว			150,000 บาท	150,000 บาท	มี.ค. - ก.ย.65
16	โครงการสานเสวนาเพื่อฟื้นฟูชุมชนพุทธร้าง-ถดถอยในจังหวัดชายแดนภาคใต้	ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์			100,000 บาท	100,000 บาท	1 เม.ย. - 30 ก.ย.65
17	เพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำกับการถักทอสันติภาพ และความปรองดองในสังคมไทย	ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์			100,000 บาท	100,000 บาท	ก.พ. - ส.ค.65
18	โครงการเฉลิมฉลองวาระสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา:การศึกษา,เสริมอำนาจ,สร้างแรงบันดาลใจ ภายใต้โครงการทักษะสิทธิฯ	ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และ เขมิกา กลิ่นเกษร			93,220 บาท	93,220 บาท	

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

รางวัลและความภาคภูมิใจ

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

รางวัลและความภาคภูมิใจ

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มีบทบาทนำด้านวิชาการและปัญญาปฏิบัติในด้านสิทธิมนุษยชนและการสร้างสันติภาพ ในระยะเวลาที่ผ่านมา สสมส. มีผลงานทั้งทางด้านการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ และร่วมขับเคลื่อนกับประชาคมเพื่อการแปลงเปลี่ยนไปสู่สังคมสันติธรรมอย่างต่อเนื่องมากว่า 10 ปี ในปีงบประมาณ 2565 สถาบันฯ ได้รับรางวัลการประกวดใน**ประเภท Public Policy Advocacy Award จากผลงาน "จากชุมชนสู่นโยบาย"** และนำเสนอผลงานโดย คุณพลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ ทั้งนี้ได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ นายแพทย์บรรจง มไหสวริยะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้มอบรางวัลในงานมหกรรมคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล: MAHIDOL QUALITY FAIR ณ มหิดลสิทธาคาร ขณะเดียวกัน ผลงาน "จากชุมชนสู่นโยบาย" ยังได้รับคัดเลือกให้จัดทำเป็นวิดีโอขนาดสั้นเพื่อเผยแพร่เป็น the Best Practice ใน KM Masterclass (https://kmmasterclass.mahidol.ac.th/categories/35)

ผลงานโครงการ**เพื่อนรักต่างศาสนา: ผู้นำการขับเคลื่อนถักทอสันติภาพและการปรองดองในสังคมไทย** โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ เป็นหัวหน้าโครงการ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่ได้รับการคัดเลือกให้จัดแสดงนิทรรศการผลงานวิชาการรับใช้สังคม ในงานสัมมนาวิชาการ **"เสริมพลังอุดมศึกษาเพื่อสังคมไทย"** ที่จัดขึ้น ณ Foyer มหิดลสิทธาคาร มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ผ่านระบบออนไลน์ โดยมีศาสตราจารย์พิเศษ ดร. เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นประธานกล่าวเปิดการสัมมนาและร่วมรับชมนิทรรศการ ทั้งนี้ ศาสตราจารย์ นพ. บรรจง มไหสวริยะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวรายงานการจัดงานสัมมนาวิชาการในครั้งนี้ ซึ่งมีผลงานได้รับการคัดเลือกร่วมจัดแสดงจำนวน 10 โครงการ จากมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 7 โครงการ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี แห่งละ 1 โครงการ

ภาพโดย งานสื่อสารองค์กร มหาวิทย

ด้วยการทำงานอย่างต่อเนื่องในด้านการส่งเสริมสันติภาพในพื้นที่ความขัดแย้งด้วยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งทักษะด้านการวิจัยและการลงพื้นที่โดยการใช้กระบวนกลุ่ม การใช้กระบวนการสานเสวนา ฯลฯ ส่งผลให้บุคลากรของโครงการจัดตั้งสถาบันฯ ได้รับการเสนอชื่อรับรางวัลต่าง ๆ เช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ ได้รับโล่รางวัล **"คริสตชนต้นแบบ"** จากกรมการศาสนา และคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อศาสนสัมพันธ์และคริสตจักรสัมพันธ์

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ได้รับโล่รางวัลสตรีดีเด่น ประจำปี 2565 ด้านการส่งเสริมสันติภาพ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ด้วยผลงาน รางวัลที่ได้รับในปีงบประมาณที่ผ่านมาสถาบันฯ ขอขอบคุณบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน และเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ ที่เป็นแรงหนุนเสริมผลงานที่มีส่วนขับเคลื่อนกับประชาคมให้เกิดการแปลงเปลี่ยนไปสู่สังคมสันติธรรม และเป็นแรงผลักดันให้สถาบันฯ ร่วมสร้างผลงานและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องในอนาคต

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

เครือข่ายความร่วมมือ

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

เครือข่ายความร่วมมือ

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มุ่งเน้นการทำงานกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงทางสังคมและการเมือง ทั้งระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เพื่อขับเคลื่อนกับประชาคมไปสู่สังคมสันติธรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ*ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา*มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระดับภูมิภาคที่มีบทบาทสำคัญการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพ ปัจจุบันสถาบันฯ เป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนและเป็นศูนย์ประสานงานกลางของเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาทั้งในระดับรากหญ้า ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

□ เครือข่ายระดับนานาชาติและภูมิภาค

Global Campus of Human Rights เป็นเครือข่ายความร่วมมือด้านหลักสูตรสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตยของมหาวิทยาลัยระดับโลกที่มีความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนและการศึกษาด้านประชาธิปไตย มีสมาชิกจากมหาวิทยาลัยมากกว่า 100 แห่งทั่วโลก โดยเครือข่าย Global Campus of Human Rights ในระดับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ประกอบด้วยเครือข่ายของหลักสูตรฯ ได้แก่ 1) The Institute of Human Rights and Peace Studies, Mahidol University 2) Ateneo de Manila University School of Law, the Philippines 3) Universitas Gadjah Mada, Indonesia 4) Kathmandu School of Law, Nepal 5) University of Colombo, Sri Lanka และ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสำนักงานเลขาธิการในระดับ Asia Pacific มีภารกิจหลักในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในมุมมองที่หลากหลาย การถ่ายทอดประสบการณ์เชิงลึกเกี่ยวกับทฤษฎีสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย ผ่านการศึกษาในระดับปริญญาโท และการสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาจากสหภาพยุโรป

ASEAN University Network - Human Rights Education (AUN-HRE) เป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โดยมหาวิทยาลัยสมาชิก AUN มีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ***สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา*** เป็นสำนักงานเลขาธิการ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา เพิ่มขีดความสามารถของมหาวิทยาลัยสมาชิก AUN ในการพัฒนาหลักสูตรด้านสิทธิมนุษยชนและสาขาที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคที่จะนำไปสู่การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประเทศในอาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในปีงบประมาณ 2565 โครงการ AUN-HRE ได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของเครือข่าย ASEAN University Network - Human Rights Education (AUN-HRE) โดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพให้แก่คณาจารย์ผู้สอนด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาในอาเซียน การเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และระหว่างภูมิภาค การพัฒนาตำรา/คู่มือด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ การจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาและเยาวชนในอาเซียน ผ่านกิจกรรมการประกวดเขียนเรียงความ การพัฒนาความร่วมมือของหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ ในระดับภูมิภาคอาเซียน การสร้างขีดความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนในเมียนมา

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ในฐานะสำนักงานเลขาธิการของเครือข่าย AUN-HRE ได้ประสานความร่วมมือของเครือข่าย เพื่อส่งเสริมการศึกษาและให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาร่วมกับโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิ มนุษยชนและการวิจัยสันติภาพและการศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Strengthening Human Rights and Peace Research and Education in ASEAN/SEA Programme (SHAPE - SEA)) ในการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน โดยได้รับทุนสนับสนุนในการดำเนินงานจากสำนักงานพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสวีเดน (SIDA) และศูนย์สิทธิมนุษยชนแห่งนอร์เวย์ (NCHR) โดยสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา เป็นสำนักงานเลขาธิการเช่นกัน

ในส่วนของ**โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนและการวิจัยสันติภาพและการศึกษาในอาเซียน/เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SHAPE-SEA)** ยังคงยึดมั่นในวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างแน่วแน่ ท่ามกลางอุปสรรคด้านการบริหารและการดำเนินงานที่ต้องเผชิญในปี 2565 โครงการพยายามที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมครบรอบปีที่ 7 ตามแนวเรื่อง “การจัดกิจกรรมทางวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย การระบุและสนับสนุนแนวทางความรู้ในการแสวงหาวัฒนธรรมแห่งสิทธิมนุษยชนและสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และที่อื่น ๆ” โดยในปีนี้ SHAPE - SEA ได้กำหนดพันธกิจสำคัญดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมเสรีภาพทางวิชาการทั่วโลกผ่านการประชุม วาทกรรมเชิงวิพากษ์และการมีส่วนร่วมทางสื่อสังคมออนไลน์
- ขยายเครือข่ายไม่เพียงแต่ภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังขยายไปถึงพื้นที่ภาคประชาสังคม สื่อ และแวดวงนโยบายด้วย
- เพิ่มความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของนักวิชาการรุ่นใหม่ในประเด็นสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาค
- ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการวิเคราะห์ผ่านบทความ บทสรุปนโยบายและบทความข่าว

ความร่วมมือทางด้านสันติภาพ สถาบันสิทธิมนุษยชน และสันติศึกษา เป็นสมาชิกเครือข่าย **Religions for Peace International** ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ ณ กรุงนิวยอร์ค โดยสถาบันฯ เป็นสำนักงานเลขาธิการประจำประเทศไทย **ขององค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพ สภาศาสนสัมพันธ์แห่งประเทศไทย (Religions for Peace, Interreligious Council of Thailand - RfP - IRC Thailand)** มีภารกิจในการส่งเสริมสันติภาพผ่านกิจกรรม กระบวนการเสวนาระหว่างศาสนา โดยเฉพาะความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปีงบประมาณ 2565 หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มผ่อนคลาย สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา โดยสำนักเลขาธิการศาสนาเพื่อสันติภาพ สภาศาสนสัมพันธ์แห่งประเทศไทย (Religions for Peace, Interreligious Council of Thailand - RfP - IRC Thailand) ได้ให้การต้อนรับคณะผู้นำพุทธจากศรีลังกา เมียนมาและไทย จำนวน 20 รูป/คน ที่เข้าร่วมโครงการ Country Learning Mission (CLM) จัดโดย International Network of Engaged Buddhists (INEB) และ เครือข่ายกิจกรรมบรรยายและแลกเปลี่ยนในหัวข้อ “intra and interfaith dialogue ในไทยกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” โดย ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์ เลขาธิการศาสนาเพื่อสันติภาพ สภาศาสนสัมพันธ์แห่งประเทศไทย (Religions for Peace, Interreligious Council of Thailand- RfP-IRC Thailand) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ สำหรับการเข้ามาเยี่ยมสถาบันฯ ในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและอบรม อันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเสวนามีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับการสานเสวนาภายในและระหว่างศาสนาในประเทศไทย

นอกจากสถาบันฯ จะเป็นหน่วยงานหลักในการเป็นสำนักงานเลขาธิการของเครือข่ายความร่วมมือแล้ว ยังเป็นสมาชิกในเครือข่ายความร่วมมือทางด้านวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ มากมาย เช่น

- APPAP - Asia - Pacific Partnership for Atrocity Prevention โดยมี Asia-Pacific Center for Responsibility to Protect - University of Queensland เป็นสำนักงานเลขาธิการ สถาบันฯ มีภารกิจส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสนับสนุนการป้องกันความรุนแรงในภูมิภาค ผ่านหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ และผลักดันนโยบายเกี่ยวข้องกับ responsibility to protect, hate speech และอื่น ๆ

- ADFM - Asia - Dialogue on Forced Migration ภารกิจของเครือข่ายคือการผลักดันการเปลี่ยนแปลงนโยบายและจัดการกับเรื่องเร่งด่วนที่ตอบสนองต่อสถานการณ์การอพยพในเอเชียแปซิฟิก และร่วมกำหนดเกี่ยวกับนโยบายและทางเลือกในการปฏิบัติงานสำหรับรัฐและประเทศอื่น ๆ ที่กำลังเผชิญกับปัญหาการบังคับย้ายถิ่นที่ซับซ้อนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

- Southeast Asian Human Rights Studies Network - SEAHRN โดยสถาบันฯ เป็นสมาชิกความร่วมมือกับเครือข่ายการศึกษาสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAHRN) ในการร่วมดำเนินโครงการให้ความรู้ และงานวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

□ เครือข่ายระดับชาติ

ความร่วมมือทางวิชาการในระดับท้องถิ่น สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะและสถาบันต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีและหาดใหญ่ เพื่อร่วมทำงานวิจัยและงานวิชาการในพื้นที่นับตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน และได้ร่วมงานวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาด้านสันติศึกษาผ่าน**ศูนย์ความร่วมมือทรัพยากรสันติภาพ (Peace Resource Collaborative: PRC)** อันเป็นความร่วมมือของ 8 สถาบันวิชาการด้านสันติภาพจากทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ 1) มูลนิธิเบิร์คฮอฟ เยอรมนี 2) ศูนย์ข่าวสารสันติภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) ศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4) สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 5) สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า 6) สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ 7) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ และ 8) สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เครือข่าย Peace Survey เป็นการรวมตัวของเครือข่ายภาคประชาสังคมและองค์กรด้านวิชาการจำนวน 24 องค์กร นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 สถาบันฯ ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในปี 2565 เครือข่ายวิชาการ Peace Survey (24 องค์กร) โดยมีสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา เป็นหนึ่งในคณะทำงานเครือข่ายได้รับรางวัลเลิศรัฐระดับดีประจำปี 2565 ประเภทรางวัลสัมฤทธิผลประชาชนมีส่วนร่วม (Effective Change) จากสำนักงาน ก.พ.ร. ในผลงาน *“การสร้างเครือข่ายสันติภาพในชายแดนใต้”*

International Conference on Innovative Research and Development-ICIRD เป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างผู้ให้บริการด้านการวิจัยและการศึกษา ได้แก่ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาระหว่างประเทศ (MAIDS) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ศูนย์ภูมิภาคเพื่อสังคมศาสตร์และ

การพัฒนาที่ยั่งยืน (RCSD) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สถาบันทั้งห้าแห่งนี้มีเครือข่ายการแบ่งปันความรู้อย่างอิสระเพื่อส่งเสริมประเทศไทยและมหาวิทยาลัยในฐานะสถานที่สำหรับการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างประเทศและเครือข่ายทางวิชาการในหมู่นักวิชาการทั่วโลก

สำหรับปีงบประมาณ 2565 สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ในฐานะเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ได้เข้าร่วมการประชุม The 7th International Conference on International Relations and International Development (ICIRD) ภายใต้หัวข้อ “Disruption, Challenges and Resilience in Contemporary Southeast Asia” ระหว่างวันที่ 22 - 23 กรกฎาคม 2565 โดยมี Dr. Mark Peter Capadi อาจารย์ประจำสถาบันฯ เข้าร่วมการประชุม และนักศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (นานาชาติ) ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชน (นานาชาติ) และหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (นานาชาติ) จำนวนทั้งสิ้น 17 คนเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัย ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

□ เครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านศาสนสัมพันธ์ สถาบันฯ ได้ผลักดันให้มีเวทีสานเสวนาของกลุ่มชาวพุทธจากในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ในชื่อ **กลุ่มถักทอสันติภาพ (กทส.)** ซึ่งเป็นเวทีที่กลุ่มและองค์กรชาวพุทธในจังหวัดชายแดนใต้มารวมตัวกันได้มากที่สุดนับตั้งแต่ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา และในปัจจุบันยังหนุนเสริมการทำงานของเครือข่ายองค์กรชาวพุทธในพื้นที่ ได้แก่ **สมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติภาพ** และองค์กรชาวพุทธที่ทำงานด้านสันติภาพอื่น ๆ ในพื้นที่

ภาคประชาสังคม สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะ **สภาประชาสังคมชายแดนใต้**ที่มีองค์กรเครือข่ายหลากหลาย เช่น องค์กรสตรี เด็ก เยาวชน ศาสนาและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิมนุษยชน และการพัฒนา

ภาคการเมือง สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา จัดเวทีสานเสวนา**นักการเมืองในพื้นที่**อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างโอกาสในการพบปะแลกเปลี่ยนและ**ความร่วมมือข้ามพรรคการเมือง**และเชื่อมประสานการแก้ปัญหาและการพัฒนาในชายแดนใต้ระหว่างภาคประชาสังคมและนักการเมือง

ภาครัฐ การทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษายังได้รับความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ จากภาครัฐในพื้นที่ ได้แก่ **กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)** และ **ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และคณะทำงานประสานงานระดับพื้นที่ของกระบวนการพูดคุยสันติสุข (สล. 3)**

รายงานประจำปี 2565
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
Peace, Justice and Strong Institutions

ผลงานตีพิมพ์

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University

บทความในฐานข้อมูล Scopus

บทความวิจัยในฐานข้อมูล Scopus ได้รับการตีพิมพ์ จำนวน 3 เรื่อง โดยมีทั้งผลงานที่เป็นของอาจารย์ และผลงานของนักศึกษาที่ศึกษาในระดับปริญญาเอกของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

1) บทความ เรื่อง Effects of Political Patronage Upon Police Practices and Police Reforms During Democratisation in Thailand in the Period of 1992 - 2006 เขียนโดย Kai Shing Wong เป็นบัณฑิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (นานาชาติ) เผยแพร่ในวารสาร Policing and Society บทความชี้ให้เห็นถึงการอุปถัมภ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมืองกับเจ้าหน้าที่ ที่ฝ่ายการเมืองต้องการทำให้ตำรวจเป็นเครื่องมือทางการเมืองของนักการเมืองที่อยู่ในอำนาจ จนกระทั่งนำไปสู่ความล้มเหลวในการปฏิรูปตำรวจที่ไม่สามารถพัฒนาไปสู่ตำรวจในระบอบประชาธิปไตยได้

2) บทความ เรื่อง The AICHR as a Participatory Space: Contesting the Secretive Face of Power Edmund Bon Tai Soon เป็นบัณฑิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (นานาชาติ) เขียนบทความวิจัยเผยแพร่ในวารสาร *Australian Journal of International Affairs* โดยเขียนร่วมกับ Alan Collins นักศึกษาจาก Swansea University, Swansea, UK

บทความนำเสนอมุมมองต่อ AICHR ที่ถือเป็นองค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชนแต่มีอำนาจจำกัดในการดำเนินงาน ซึ่งมักถูกมองว่าไม่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่ผู้เขียนยังมีความเชื่อว่าองค์กรนี้เป็นพื้นที่แห่งการมีส่วนร่วมที่สำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน

3) บทความ เรื่อง Failed Mimicry: The Thai Government's Attempts to Combat Labor Trafficking Using Perpetrators' Means เขียนโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภารัตน์ กรรณรัตนสูตร และ Dr. Yanuar Sumarlan เผยแพร่ในวารสาร *Social Sciences* ผู้เขียนกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการต่อต้านการค้ามนุษย์ ที่พบว่าทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนยังมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ในการสื่อสาร ส่งผลให้การป้องกันการค้ามนุษย์ยังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

□ ผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล Scopus

Effects of Political Patronage Upon Police Practices and Police Reforms During Democratisation in Thailand in the Period of 1992 - 2006

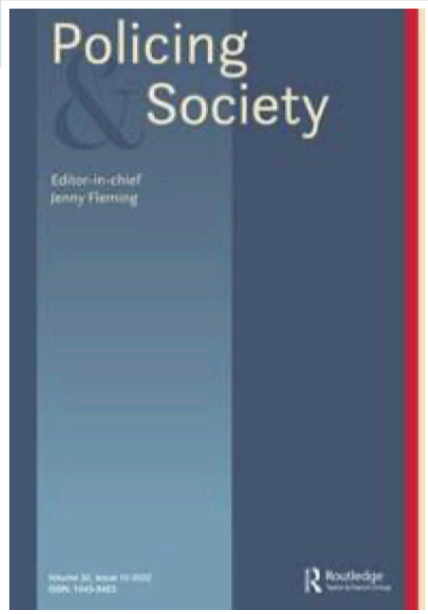

Kai Shing Wong

Policing and Society, 2022
Published online: 03 Apr 2022
https://doi.org/10.1080/10439463.2022.2055018

ABSTRACT

In many new democracies, the police continue to be a political tool of the ruling elites, and governments are reluctant to reform the police to be a democratic police force. This article examines why these problems occur by analyzing how the police relate to ruling elites and how this relationship affects police practices and police reforms based on a case study on Thailand. By adopting the institutionalist approach concerning the impacts of informal institutions on formal institutions, this study finds that political patronage between politicians and police officers made the police a political tool of politicians in power and led to the failure to reform the police to develop democratic policing during democratisation in Thailand in the period of 1992–2006. After the 1992 uprising, businessman-politicians replaced military leaders to be patrons of police officers by manipulating police reshuffles in Thailand. Through these relationships, police officers abused their powers to aid politicians and political parties to suppress political opponents and dissent through selective law enforcement and criminal investigations. Political patronage affected police reforms through 'constraining' policies that were designed to increase the accountability of the police and prevent abuse of police powers, while, at the same time, 'reinforcing' the restructuring of police organisation and administration to strengthen the relationship of political patronage.

The AICHR as a Participatory Space: Contesting the Secretive Face of Power

Alan Collins & Edmund Bon Tai Soon

Australian Journal of International Affairs.
(Volume 76, Issue 4, Pages 359 - 378, 2022)
DOI 10.1080/10357718.2021.2016610
Published online: 22 Dec 2021

ABSTRACT

The ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR) is often regarded unfavourably, depicted at best as irrelevant in the battle to promote and protect human rights in Southeast Asia, and at worst, complicit in the abuse of human rights by its silence in the face of the region's human rights' tragedies. While AICHR has many limitations, we regard it as a work-in-progress, evolving as it was always meant to. To understand this evolution, we conceive of AICHR as a participatory space in which contestation of what AICHR can, and cannot, do is being undertaken by its Representatives. This contestation includes exposing its secretive face of power by revealing: the space human rights can be discussed in; who can participate and who is excluded in this discussion; and how malleable the norms that operate within this space are to change. The latter aspect of contestation engages with the thorny ‘problem’ of consensus. We argue that the presence of Representatives from outside of government has introduced a desire in AICHR for change; a dynamism that makes it a participatory space witnessing contestation that has the potential to enable AICHR to evolve. A space, therefore, that for all its shortcomings is worth watching.

Failed Mimicry: The Thai Government's Attempts to Combat Labor Trafficking Using Perpetrators' Means

social sciences

Naparat Kranrattanasuit * and Yanuar Sumarlan

Soc. Sci. 2022, 11(9), 422; https://doi.org/10.3390/socsci11090422
Published: 15 September 2022

Abstract

(1) Background: This research paper examines the prevention measures, i.e., the application of technologies such as those abused by "traffickers", used by government and non-government agencies to combat "internal trafficking" in Samut Sakhon province. The authors review numerous research papers and documents at international and national levels. (2) Methods: the authors use in-depth interviews to relate the anti-internal trafficking measures of the government and non-government agencies. (3) The findings show that these government and non-government agencies have attempted to combat "inter-border" trafficking and internal trafficking. However, limited information and communication gaps in the application of IT-based technology and other media for communication have caused unsatisfactory preventive results and responses against such phenomena. (4) Some findings point to the limited success of an NGO (the Labor Protection Network) whose leader decided to recruit Burmese- and Lao-speaking staff to reach out to potential and actual victims among Burmese and Laotian people. (5) The authors suggest that government agencies learned from this failure and then collaborated more with non-government and migrant worker organizations to provide sufficient information and efficient communication channels to ensure migrant workers' safety in Thailand's territory.

บทความในวารสารระดับชาติ (TCI)

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ มีจำนวน 6 เรื่อง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ บทความภาษาไทย และบทความภาษาอังกฤษ โดยมีผู้เขียนรวมทั้งหมด 5 คน ได้แก่

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ เขียนบทความวิชาการ 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 "สตริงเกอร์ สื่อชายแดนใต้ในกระบวนการสันติภาพ: การลดทอนอคติและความเกลียดชังต่อพื้นที่และผู้คนในชายแดนใต้" โดยนำเสนอนักข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ หรือ สตริงเกอร์ ที่มีโอกาสเข้าถึงแหล่งข่าวในพื้นที่เพื่อนำมาเขียนข่าวและส่งข่าวให้ส่วนกลาง แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการสื่อข่าวเชิงสื่อสารสันติภาพ เรื่องที่ 2 "การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในชุมชนพหุลักษณ์ชายแดนใต้บนฐานคิด สิทธิทางวัฒนธรรมและสุขภาวะองค์รวมเพื่อสันติภาพ: บทสำรวจความเป็นไปได้" โดยกล่าวถึงการพัฒนากลไกส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างมีสุขภาวะองค์รวมที่ดี มีการเคารพยอมรับในสิทธิทางวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายของกันและกันซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในพื้นที่ชายแดนใต้

2) พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ เขียนบทความวิจัยเรื่อง "การสานเสวนาในฐานะนวัตกรรมสันติภาพ: สถานภาพความรู้และข้อเสนอแนะ" โดยสังเคราะห์ให้เห็นว่ากระบวนการสานเสวนาของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา เป็นนวัตกรรมแบบปฏิรูปและปฏิวัติ และได้นำไปใช้ประโยชน์แก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนใต้ ก่อให้เกิดผลลัพธ์ ผลกระทบทั้งระดับบุคคล ระดับชุมชน และองค์กรอย่างกว้างขวาง

3) ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์ เขียนบทความวิชาการร่วมกับ Pablito Baybado เรื่อง "Interreligious Dialogue in Thailand and the Philippines: Overview, Trends and Trajectories" โดยศึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการสานเสวนาระหว่างศาสนาไปใช้เป็นเครื่องมือในการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งและสร้างสันติภาพในบริบทของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (มินดาเนา - ฟิลิปปินส์ และ จังหวัดชายแดนใต้ของไทย) และพบว่าเป็นกระบวนการที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ

4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภารัตน์ กรรณรัตนสูตร เขียนบทความวิชาการร่วมกับ Dr. Yanuar Sumarlan เรื่อง "Human Rights Education Theory of Change for Learners: Value and Awareness-Socialization Plus Model" โดยสำรวจเนื้อหากฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชนศึกษา (HRE) รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน ในการสร้างความตระหนักรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน ตลอดจนนำเสนอแบบจำลองคุณค่าและการตระหนักรู้ การขัดเกลาทางสังคม เพื่อลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสร้างตัวแทนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

5) Dr. Yanuar Sumarlan เขียนบทความปริทัศน์ (Book Reviews) เรื่อง "Contemporary Russia as a Feudal Society: A New Perspective of the Pos - Soviet Era" กล่าวถึงรัสเซียในยุคหลังโซเวียตที่มีลักษณะเป็นสังคมศักดินา

□ ผลงานตีพิมพ์ในฐานข้อมูล TCI

"สตริง เกอร์" สื่อชายแดนใต้ในกระบวนการสันติภาพ: การลดทอนอคติและความเกลียดชังต่อ พื้นที่และผู้คนในชายแดน ใต้

วารสารนิเทศศาสตร์
Journal of Communication Arts
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ และ วิไลวรรณ จงวิไลเกษม

วารสารนิเทศศาสตร์ Vol. 40 No. 1 (2022): January - April 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง "สตริงเกอร์" สื่อชายแดนใต้ในกระบวนการสันติภาพ: การลดทอนอคติและความเกลียดชัง ต่อพื้นที่และผู้คนในชายแดนใต้มุ่งทำความเข้าใจการต่อรองระหว่างอุดมการณ์ของคนทำสื่อชายแดนใต้ในกระบวนการสันติภาพกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสื่อชายแดนใต้ต่อการลดทอน อคติและความเกลียดชังต่อพื้นที่และผู้คนในชายแดนใต้ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและกระบวนการสานเสวนา ตลอดจนการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) "สื่อ" ชายแดนใต้สามารถจัดกลุ่มได้ 5 กลุ่ม คือ 1.ตัวแทนสื่อส่วนกลาง 2. สตริงเกอร์หรือผู้ส่งข่าวจากพื้นที่เป็นคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 3. สื่ออิสระ ผู้ไม่มีสังกัดจากสำนักข่าวใด ๆ 4. สื่อภาคพลเมือง และ 5. สื่อผู้เป็นล่ามและผู้ประสานงานนักข่าวต่างประเทศ โดยสื่อบางรายมีสถานะคาบเกี่ยวอยู่หลายกลุ่ม แต่กลุ่มที่มีบทบาทโดดเด่นมากที่สุดคือ "สตริงเกอร์" ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ จึงมีโอกาสและความได้เปรียบในแง่ความไวในการเข้าถึงแหล่งข่าว แต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจลงข่าว 2) การทำหน้าที่ของสตริงเกอร์ส่วนใหญ่ไปไม่ถึงอุดมการณ์การเป็นสื่อสันติภาพในการหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพ เกิดจาก 3 ปัจจัยหลัก ปัจจัยแรก สภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก ราวกับอยู่ "ระหว่างเขาควาย" (Dilemma) เพราะอันตรายทั้งสองด้าน เป็นสภาวะกระอักกระอ่วนในฐานะที่เป็นทั้งคน ในพื้นที่และเป็นทั้งสื่อในพื้นที่ ซึ่งต้องต่อรองกับอุดมการณ์การเป็นสื่อและความอยู่รอดของตนเองท่ามกลางบริบทแวดล้อมที่รุนแรงถึงตาย อีกทั้งสตริงเกอร์ยังขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการสันติภาพ และการสื่อข่าวเชิงสื่อสารสันติภาพ ปัจจัยที่สอง โครงสร้างและนโยบายองค์กรสื่อถูกกำหนดโดยส่วนกลาง ซึ่งมีอำนาจค่อนข้างเด็ดขาดในการตัดสินใจกำหนดประเด็นและเลือกนำเสนอข่าวที่ถูกส่งโดยสตริงเกอร์ ส่งผลต่อการตอกย้ำความน่ากลัว สร้างอคติและความเกลียดชังทำให้เกิด "ความเป็นอื่น" ในภูมิศาสตร์จินตนาการของคนนอกพื้นที่ และปัจจัยที่สาม ความท้าทายในการทำข่าวทั้งเรื่องงบประมาณ แหล่งข่าว ข้อเท็จจริงหลายชุด และความตาย ข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อให้สตริงเกอร์สามารถทำหน้าที่หนุนเสริม

กระบวนการสันติภาพชายแดนใต้จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมชุดความรู้เรื่องวารสารศาสตร์สันติภาพ ความรู้และทักษะการวิเคราะห์ กระบวนการสันติภาพ การปรับโครงสร้างองค์กรสื่อ โดยการเพิ่มอำนาจให้สตริงเกอร์มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการนำเสนอข่าว เพื่อเป็นการหนุนเสริมให้สื่อชายแดนใต้มีบทบาทและความรับผิดชอบต่อการลดทอนอคติและความเกลียดชังต่อผู้คนและพื้นที่ ซึ่งเป็นบ้านของพวกเขาลงได้บ้าง

การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในชุมชนพหุลักษณ์ชายแดนใต้บนฐานคิดสิทธิทางวัฒนธรรมและสุขภาวะองค์รวมเพื่อสันติภาพ: บทสำรวจความเป็นไปได้

พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ และ ซัมซู สาอุ
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร
ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (2022): พฤษภาคม

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการพัฒนากลไกส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างมีสุขภาวะองค์รวมที่ดี มีการเคารพยอมรับในสิทธิทางวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายของกันและกันซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในพื้นที่ชายแดนใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยจากเอกสารทางวิชาการประเภทงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2565 และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุลักษณ์ชายแดนใต้ถูกตีความอย่างจำกัดอยู่ที่อัตลักษณ์ทางศาสนา ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมของสองกลุ่มวัฒนธรรมหลักของสังคมและอย่างไม่ได้เคารพในสิทธิทางวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ทั้งยังละเลยความหลากหลายของชุดอัตลักษณ์อื่นที่อยู่ร่วมสังคมก่อให้เกิดความรู้สึกอึดอัดคับข้องใจซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 2) กลไกทางสุขภาวะน่าจะเป็นกลไกทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการนำมาใช้ฟื้นฟูความสัมพันธ์และนำสมาชิกในชุมชนพหุลักษณ์ชายแดนใต้ที่เผชิญกับความหวาดระแวงไม่ไว้วางใจกลับมาปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันได้ในฐานะที่เป็นกลไกที่วางอยู่บนฐานการไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะด้วยเหตุใดตามหลักการสิทธิมนุษยชนสากลและหลักการมนุษยธรรม และ 3) การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุลักษณ์ชายแดนใต้อย่างเคารพยอมรับในอัตลักษณ์ของกันและกันอย่างเสมอภาคจำเป็นต้องใส่ใจในคุณค่าและเปิดพื้นที่ให้อัตลักษณ์ที่แตกต่างหลากหลายได้มีพื้นที่สาธารณะในการแสดงออกมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อลดความรู้สึกเหลื่อมล้ำหรือถูกเลือกปฏิบัติ

Interreligious Dialogue in Thailand and the Philippines: Overview, Trends and Trajectories

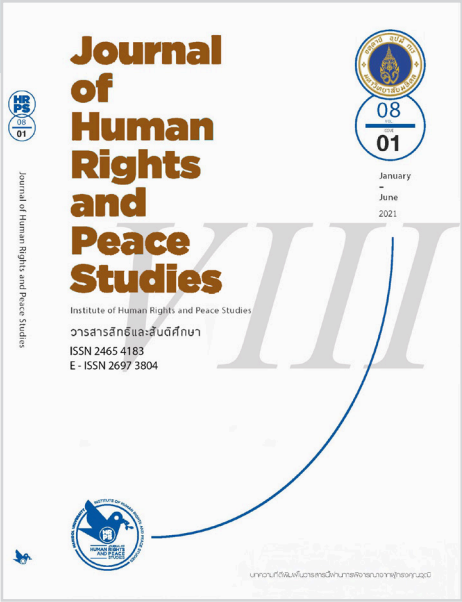

Suphatmet Yunyasit, Pablito Baybado

วารสารสิทธิและสันติศึกษา
ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2022), หน้า 56 - 88

Abstract

This study gives an overview on how inter-religious dialogue (IRD) is used as a tool to transform conflict and build peace in two southeast Asian contexts, the Mindanao of the Philippines and three Southernmost provinces of Thailand where ethnic conflict becomes protracted. The study employs secondary data analysis using both academic articles and reports of activity from various organizations and agencies. It finds out that in both contexts the practice and usage of IRD are shaped by both international trends on IRD and the local actors' perceptions on conflict and their roles in conflict transformation (CT) and peace building (PB). Most actors regard IRD as a good platform for trust, relationship, and capacity building for the affected communities. In both contexts the elicitive approach in IRD is present. IRD of the Philippines seems to project more vital elicitive traits as there is a stronger and more active involvement of religious leaders and institutions in IRD. In both contexts, IRD is and will be most likely regarded as a part of conflict transformation and peacebuilding schemes by state and non-state actors alike. However, because of its rather indirect and long-term impact to conflict and violent situation, it will most likely not occupy the prime position in those schemes.

Contemporary Russia as a Feudal Society: A New Perspective of the Post-Soviet Era

[book reviews]

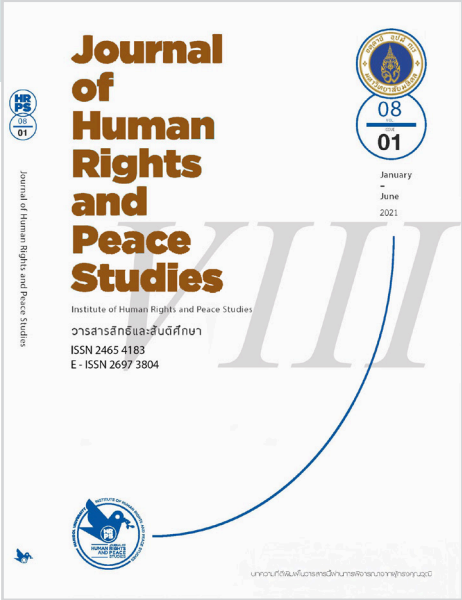

Yanuar Sumarlan, James R. Rumpia

วารสารสิทธิและสันติศึกษา
ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2022), หน้า 177 - 189

Introduction

What has happened in post-Soviet Russia that its leader behaves in such a violent manner lately? One of the glimpses that appear rather convincingly from the realm of the politicaleconomic realm is Shlapentokh' s Contemporary Russia as a Feudal Society: A New Perspective on the Post-Soviet Era. This book appeared almost immediately after the first signs of 're-feudalization' of post-Soviet Russia popped up in 2006. Vladislav Surkov's (a key Journal of Human Rights and Peace Studies journal homepage: https://www.tci-thaijo.org/index.php/HRPS/index Yanuar Sumarlan & James R. Rumpia/Book Review: Contemporary Russia as a Feudal Society Journal of Human Rights and Peace Studies, Vol 8(1), 2022 178 Kremlin ideologue) words that Russia is a "sovereign democracy" was refuted by Dmitrii Medvedev (first deputy chairman of the government) in June 2006, who claimed the adjective "sovereign" was redundant. This book offers a quantum leap beyond this 'little debate' by proving and concluding that post-Soviet Russia is an epitome of a "feudal model" (page 3). Shlapentokh pulls an interesting analogy between what happened in post-Soviet Russia and what happened in feudalistic medieval Europe. The major features of feudal Europe were similar to those of post- Soviet Russia. The central administration must cooperate with powerful actors, including regional leaders, corporations, and wealthy individuals, as well as churches and other major social actors; in exchange for legitimacy—a commodity provided only by the central administration—various social actors supply the supreme leader with troops, money, and support

in the election process (pages 25-26) . Vassal relations as the basis of feudalism go back to the works of March Bloch (1961) and other Annales School, who claimed that such relations are a direct consequence of the weakness of the central state and the dependence of the king on feudal lords and other " big actors" (to protect against disorder in the absence of a strong central state (page 26). Elements of feudalism in Russia had appeared in the Kyiv State in the ninth century when the king was only seen as a senior among other warriors, as told by Russian chroniclers in the twelfth century (as reported by Likhachev et al. 1950). This book review is divided into the introduction, book division, the argument, premises, the data, and the ending.

Human Rights Education Theory of Change for Learners:Value and Awareness - Socialization Plus Model

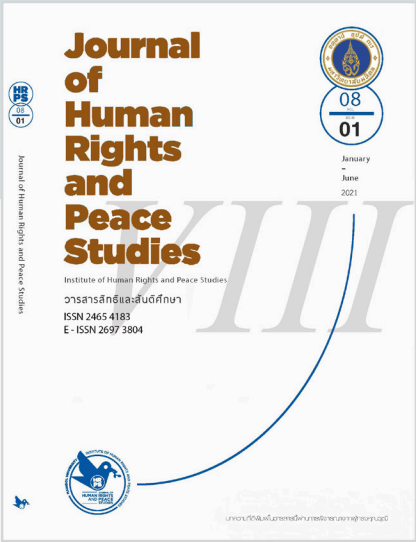

Naparat Kranrattanasuit, Yanuar Sumarlan, Manasada Navasiritanaroj

วารสารสิทธิและสันติศึกษา
ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (2022), หน้า 193 - 221

ABSTRACT

Teaching human rights can raise awareness of fundamental human rights and freedom of students and others. However, the ultimate teaching goal may appear in the Value and Awareness-Socialization Model and the ActivismTransformation Model to decrease human rights violations and transform students into social change agents. This paper investigates the gaps between the contents of international laws and those of Thai national laws on Human Rights Education (HRE). This paper also explores how lecturers apply the HRE models in their human rights education courses to transform their students to be a part of social change. Apart from the literature review on HRE, this paper applies the narrative research approach and semi-structured interviews collected from students to explore the features of the HRE Course. The findings reveal that the Thai laws and policies on HRE are compliant with international human rights standards. Teaching the HRE Course reveals the areas for the model's improvement because its strategy for decreasing the tendency to violate human rights can not produce students as social change agents. Therefore, this paper proposes the Value and Awareness-Socialization Plus Model (the mixture of the abovementioned Models) to mitigate human rights violations and create social change agents.

การสานเสวนาในฐานะนวัตกรรมสันติภาพ: สถานภาพความรู้และข้อเสนอแนะ

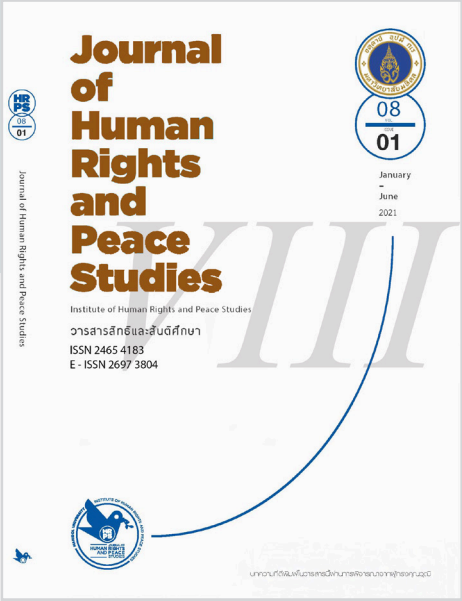

พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ

วารสารสิทธิและสันติศึกษา
ปีที่ 8 ฉบับที่ 2, หน้า 335 - 352

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอนวัตกรรมของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (สสมส.) โดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร และนำข้อมูลมาตีความเพื่อสังเคราะห์ ด้วยกรอบแนวคิดนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า การสานเสวนาของสสมส. มีลักษณะเป็นนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์แก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนใต้ การสานเสวนาได้ก่อให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบทั้งระดับบุคคล ระดับชุมชน องค์กร และได้ให้บริการอย่างกว้างขวาง บทความวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะต่อการสานเสวนา 4 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องการสานเสวนาแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง 2) สสมส. ควรพัฒนาบุคลากรรุ่นต่อไปให้มีทักษะเชี่ยวชาญด้านการสานเสวนา 3) สสมส. จัดทำยุทธศาสตร์การสานเสวนาเชิงรุกในประเด็นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 4) การสร้างนวัตกรรมใหม่ โดยจัดการความรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือยกระดับนวัตกรรม

บทความเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ของ รศ. ดร. โคทม อารียา

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล เผยแพร่องค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและสันติภาพผ่านรูปแบบบทความในหนังสือพิมพ์ออนไลน์มาโดยตลอด ด้วยการนำเนื้อหาทางทฤษฎีและความคิดเห็นจากผู้เขียนมาวิเคราะห์ผ่านเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมทั้งเหตุการณ์ในประเทศไทยและต่างประเทศ

ในรอบปีงบประมาณ 2565 มีบทความ 67 เรื่อง เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์ โพสต์ทูเดย์ออนไลน์ คมชัดลึกออนไลน์ และเนชั่นออนไลน์ โดยแบ่งสาระสำคัญออกเป็น 3 หมวด ได้แก่

1) สิทธิมนุษยชน การเมือง และประชาธิปไตย จำนวน 35 บทความ มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งสิทธิชาวบ้าน สิทธิในชีวิตเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองทั้งการแสดงความเห็นและการใช้สิทธิเลือกตั้ง การรำลึกเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง ความหลากหลายและความเสมอภาค ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และการใช้อำนาจของศาลเพื่อความยุติธรรม

2) สันติภาพ ศาสนา - ปรัชญา และภาคใต้ จำนวน 26 บทความ โดยนำเสนอมุมมองทางศาสนาที่นำมาปรับใช้กับการสร้างสันติภาพทั้งสันติภาพภายในตนเองและสันติภาพภายนอก คำสอนจากนักบวช - นักปรัชญาคนสำคัญ เช่น โชเกียล รินโปเช, เชอเกียม ตรุงปะ, เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ เป็นต้น การเขียนถึงกระบวนการสร้างสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนการนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับการสร้างสันติภาพในเมียนมาและสันติภาพระหว่างรัสเซียกับยูเครน

3) เรื่องอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาหลากหลาย จำนวน 6 บทความ ทั้งสถานการณ์วิกฤติของโลก ประวัติศาสตร์โลกในยุคต่าง ๆ ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผู้คนในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่องเล่าและตำนาน

□ สรุปบทความ อ.โคทม ในงบประมาณ 2565

หมวดเรื่อง	ชื่อเรื่อง	วันที่	สื่อออนไลน์
สิทธิมนุษยชน การเมือง ประชาธิปไตย	1. หน้าที่และนโยบายของรัฐคือการจัดสวัสดิการสังคม	3 ตุลาคม 2564	มติชน
	2. รำลึก 45 ปี 6 ตุลาคม	8 ตุลาคม 2564	โพสต์ทูเดย์
	3. เราต้องการการเห็นพ้องต้องกัน	10 ตุลาคม 2564	มติชน
	4. วันต่อต้านโทษประหารสากล	16 ตุลาคม 2564	มติชน
	5. กลุ่มทะลุแก๊ซ (หรือทะลุแก๊สหรือ PRA)	31 ตุลาคม 2564	มติชน
	6. อบต. เป็นที่พึ่งของชาวชนบทได้ไหม	14 พฤศจิกายน 2564	มติชน
	7. ทำไม ส.ว. จึงไม่แก้รัฐธรรมนูญ	20 พฤศจิกายน 2564	มติชน
	8. พ.ร.บ. การศึกษาฉบับใหม่: ก้าวหน้าหรือถอยหลัง	28 พฤศจิกายน 2564	มติชน
	9. ขอเชียร์แอมเนสตี้	4 ธันวาคม 2564	มติชน
	10. ชวนคิดเรื่องการเลือกตั้ง อบต.	11 ธันวาคม 2564	มติชน
	11. ข้อเด่นข้อด้อยด้านสิทธิมนุษยชนในปี 2564	25 ธันวาคม 2564	มติชน
	12. การใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 49 เพื่อปกป้องสถาบันฯ	12 พฤศจิกายน 26564	โพสต์ทูเดย์
	13. รัฐพึงส่งเสริมมิใช่บั่นทอนประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	15 มกราคม 2565	มติชน
	14. 90 ปีประชาธิปไตย	22 มกราคม 2565	มติชน
	15. พอกันทีกับรัฐประหาร	12 มีนาคม 2565	มติชน
	16. ชื่อตำแหน่ง “ผู้ว่าราชการ” นั้นสำคัญไฉน	20 มีนาคม 2565	มติชน
	17. เลิกเกณฑ์ทหารกันดีไหม	9 เมษายน 2565	โพสต์ทูเดย์
	18. เลือกใครดีเป็นผู้ว่า กทม.	17 เมษายน 2565	มติชน
	19. ระบบเลือกตั้งและแนวคิดของประธานาธิบดีฝรั่งเศส	1 พฤษภาคม 2565	มติชน
	20. รำลึกเหตุการณ์พฤษภา ปี 2535 และมองไปข้างหน้า	14 พฤษภาคม 2565	มติชน
	21. เข้าใจและไม่ลงโทษผู้ค้าประเวณี	22 พฤษภาคม 2565	มติชน
	22. จากเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพฯถึงเลือกตั้งทั่วไปและการเลือกตั้งผู้ว่าในจังหวัดที่พร้อม	22 พฤษภาคม 2565	มติชน

□ สรุปบทความ อ.โคทม ในงบประมาณ 2565 (ต่อ)

หมวดเรื่อง	ชื่อเรื่อง	วันที่	สื่อออนไลน์
สิทธิมนุษยชน การเมือง ประชาธิปไตย (ต่อ)	23. การกำเนิดรัฐและรัฐชาติ กับ สภาพการเมืองในยุคประชาธิปไตยแบบไทย ๆ	29 พฤษภาคม 2565	มติชน
	24. ความหลากหลายและความเท่าเทียมทางเพศสภาพ	11 มิถุนายน 2565	มติชน
	25. ไมตรี ความสมดุล การประนีประนอม ถกแถลง	19 มิถุนายน 2565	มติชน
	26. อย่าผลักผู้ที่ต้องการปฏิรูปให้เป็นพวกล้มล้าง	26 มิถุนายน 2565	มติชน
	27. รัฐประหารยับยั้งได้โดยกฎหมาย ประเพณีการปกครอง และบรรทัดฐานของศาล	2 กรกฎาคม 2565	มติชน
	28. กรณีการประท้วงทวงสิทธิ์สามกรณี	17 กรกฎาคม 2565	มติชน
	29. ประโยชน์ของการอภิปรายไม่ไว้วางใจ	24 กรกฎาคม 2565	มติชน
	30. อารยธรรมของเซเปียนส์	30 กรกฎาคม 2565	มติชน
	31. การเมืองไทย: ความอัปลักษณ์และความหวังกรณีรัฐธรรมนูญ	31 กรกฎาคม 2565	มติชน
	32. เรื่องใดเราประดิษฐ์ขึ้น เรื่องนั้นก็เปลี่ยนมันได้	7 สิงหาคม 2565	มติชน
	33. ผู้รู้ 9 คนจะใช้หลักนิติศาสตร์อย่างเดียวเพื่อวินิจฉัยเรื่อง 8 ปี กระนั้นหรือ	28 สิงหาคม 2565	มติชน
	34. โรฮีนจา: อัตลักษณ์ที่รัฐบาลเมียนมาไม่จำเป็นต้องปฏิเสธ	3 กันยายน 2565	มติชน
สันติภาพ ศาสนา-ปรัชญา ภาคใต้	1. ศีลธรรมอันดีและการอุปถัมภ์ศาสนา	27 พฤศจิกายน 2564	มติชน
	2. นิคมอุตสาหกรรมจะนะเป็นคำตอบของใคร	10 ธันวาคม 2564	โพสต์ทูเดย์
	3. อย่าติเราต่างศรัทธา ต่างอยู่พื้น เดียวกัน	26 ธันวาคม 2564	คมชัดลึก
	4. สันติวิธีและขันติ	9 มกราคม 2565	มติชน
	5. อยากเห็นเมียนมาที่สันติและยุติธรรม	30 มกราคม 2565	มติชน
	6. หลวงปู่จากไป ทิ้งคำสอนเรื่องสติและสันติไว้ให้เรา	30 มกราคม 2565	คมชัดลึก
	7. คำสอนของทิเบตเพื่อการอยู่และการตาย	12 กุมภาพันธ์ 2565	โพสต์ทูเดย์
	8. ธรรมชาติเดิมแท้	12 กุมภาพันธ์ 2565	มติชน
	9. ผมกำลังจะตาย	20 กุมภาพันธ์ 2565	มติชน
	10. การฝึกปฏิบัติโลจอง	27 กุมภาพันธ์ 2565	มติชน

□ สรุปบทความ อ.โคทม ในงบประมาณ 2565 (ต่อ)

หมวดเรื่อง	ชื่อเรื่อง	วันที่	สื่อออนไลน์
สันติภาพ ศาสนา-ปรัชญา ภาคใต้ (ต่อ)	11. สงคราม (ในยูเครนหรือที่อื่น) ไม่ใช่คำตอบ	6 มีนาคม 2565	มติชน
	12. ควรช่วยกันไม่ให้สงครามยูเครนยืดเยื้อ	11 มีนาคม 2565	โพสต์ทูเดย์
	13. คำพิพากษาที่น่าเชื่อถือในสายตาประชาชน	26 มีนาคม 2565	เนชั่น
	14. โพธิจิตและความว่างผ่านคำสอนโลจอง	27 มีนาคม 2565	มติชน
	15. การอบรมบ่มหัวใจในโรงเรียน	3 เมษายน 2565	มติชน
	16. การภาวนาฐานกาย	9 เมษายน	มติชน
	17. กระเทาะปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศและการข่มขืน	23 เมษายน 2565	มติชน
	18. มุมมองของเบอร์ทรันด์ รัสเซลล์เรื่องความสุข	8 พฤษภาคม 2565	มติชน
	19. นวนิยายปรัชญาการเมืองของรัสเซลล์และขันติธรรม	14 พฤษภาคม 2565	โพสต์ทูเดย์
	20. เมื่อไรจึงจะมีสันติภาพในชายแดนใต้	5 มิถุนายน 2565	มติชน
	21. อย่ามีอคติและความเกลียดชังเพราะคิด/เชื่อต่างกันเลย	13 มิถุนายน 2565	โพสต์ทูเดย์
	22. วิญญาณของการดูแล	10 กรกฎาสคม 2565	มติชน
	23. เรามองสันติภาพชายแดนใต้ได้ในหลายมุม	14 สิงหาคม 2565	มติชน
	24. เพื่อนรักต่างศาสนาในชายแดนใต้	21 สิงหาคม 2565	มติชน
	25. การพูดคุยสันติภาพในชายแดนใต้และการถดถอยของหมู่บ้านชาวพุทธ	28 สิงหาคม 2565	เนชั่น
	26. รัสเซียและยูเครนไม่หยุดยิงเพราะต่างหวังชัยชนะ	30 ตุลาคม 2565	มติชน
อื่น ๆ	1. ระบบโลกจะวิกฤตไหม	24 ตุลาคม 2564	คมชัดลึก
	2. COP26: ผู้ร้ายและผู้ดี	7 พฤศจิกายน 2564	โพสต์ทูเดย์
	3. จังหวะภาษาพูด	2 มกราคม 2565	มติชน
	4. ความเป็นมาของคนไตและผู้คนในภูมิภาคนี้	14 มกราคม 2565	โพสต์ทูเดย์
	5. เรื่องเล่า - ตำนานจีน - ไท	9 กุมภาพันธ์ 2565	มติชน
	6. ชีวิตยุคก่อนประวัติศาสตร์เป็นอย่างไร	23 เมษายน 2565	มติชน

ผลงานตีพิมพ์ประเภทหนังสือ

วาระผู้หญิง สันติภาพและความมั่นคง: ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติ

ผู้เขียน:
อัมพร หมาดเด็น, ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ และ ฟารีดา ปันจอร์
ผู้จัดพิมพ์
สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

บทบาทของสตรีนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสันติภาพ และ ความมั่นคงในระดับสากล แนวคิดเรื่อง “ผู้หญิง ความมั่นคง และสันติภาพ” (Women, Peace and Security - WPS) ได้รับการประกาศเป็นมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ 1325 เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 2000 ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ประเด็นนี้ได้กลายเป็นวาระที่ได้รับการผลักดันในหลายประเทศทั่วโลก หลักใหญ่ใจความของวาระ WPS เน้นที่การเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทุกระดับการตัดสินใจ การปกป้องเด็กหญิงและผู้หญิงจากความขัดแย้งรุนแรง รวมไปถึงการส่งเสริมให้มีการผนวกรวมมุมมองเรื่อง เพศสภาพเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพ ส่วนหนึ่งของการรณรงค์ให้วาระ WPS เกิดผลในทางปฏิบัติคือการผลักดันให้รัฐต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติได้ประกาศสัญญาประชาคมผ่านการร่าง “แผนปฏิบัติการแห่งชาติ” (National Action Plan - NAP) ขึ้นมา โดยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสองประเทศที่มี WPS - NAP ได้แก่ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนยังได้ร่วมรับรองแถลงการณ์ว่าด้วย “การส่งเสริมสตรี สันติภาพ และความมั่นคงในอาเซียน” เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวาระ WPS นั้นได้เป็นเจตจำนงร่วมของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างน้อยก็ในเชิงวาทกรรม การผลักดันการร่าง NAP ในประเทศไทยได้มีการดำเนินการมากพอสมควรในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แต่อาจจะยังขาดพลังและความต่อเนื่อง การดำเนินการของภาครัฐเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคประชาสังคม ซึ่งรวมถึงนักวิชาการ สื่อสารมวลชน องค์กรเอกชนไม่แสวงหากำไร ผู้นำศาสนา ฯลฯ ควรจะเข้ามามีบทบาทในการผลักดันให้ภาครัฐดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนวาระ WPS อย่างจริงจัง โดยรูปธรรมที่สำคัญอันหนึ่งคือ การประกาศ WPS - NAP ซึ่งจะเป็นกรอบนโยบายที่จะทำให้วาระนี้ได้เข้าไปอยู่ในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งการวางงบประมาณ เพื่อสนับสนุนผลักดันวาระสตรี ความมั่นคง และสันติภาพ

พลเมืองช่างคิด : การสืบสอบเชิงปรัชญากับพลเมืองประชาธิปไตย / วัชรฤทัย บุญธินันท์

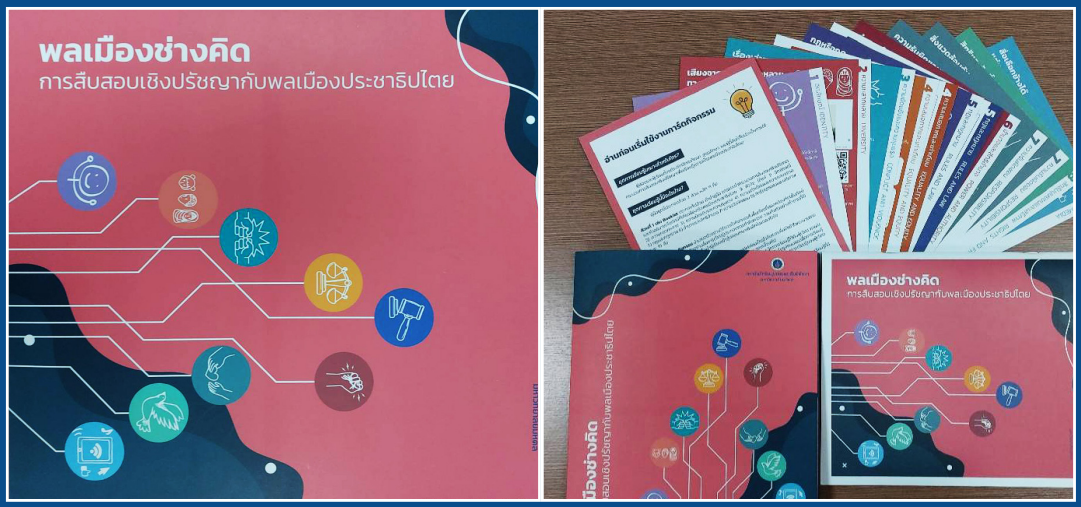

จากผลงานการวิจัยและสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา “การใช้แนวทางการสอนแบบชุมชนสืบสอบเชิงปรัชญาเพื่อการพัฒนาการคิดวิเคราะห์และสร้างพลเมืองประชาธิปไตยในระดับอุดมศึกษา” (Community of Philosophical Enquiry as a Pedagogy for Teaching Critical Thinking and Democratic Citizenship in Higher Education) โดยมี ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นหัวหน้าโครงการ ได้รับทุนจาก The British Academy สหราชอาณาจักร สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ผลการวิจัยได้ผลิตคู่มือ **“พลเมืองช่างคิด : การสืบสอบเชิงปรัชญากับพลเมืองประชาธิปไตย”** เพื่อให้อาจารย์และครูนำกระบวนการที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยไปใช้ กล่าวคือ กระบวนการ CoPE ที่สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกการฟังและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งตั้งคำถามในหัวข้อที่สนทนา เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์และความเป็นชุมชนในชั้นเรียน ผู้เรียนพัฒนาความมั่นใจและมีพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงความเห็นต่าง นอกจากนั้น ผู้สอนยังมีโอกาสสะท้อนและทบทวนบทบาทของตนเองในชั้นเรียน โดยได้เห็นคุณค่าของการปรับบทบาทจาก “ผู้ถ่ายทอด” ความรู้ เป็นผู้ทำกระบวนการให้เกิดการสืบสอบร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดในการใช้กระบวนการ CoPE ในชั้นเรียนขนาดใหญ่และการสร้างความสมดุลระหว่างการบรรลุเป้าหมายของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับชุดความรู้ (Knowledge Content) แบบสำเร็จรูป และการสนทนาหรือการสืบสอบที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความเข้าใจ/ความรู้ร่วม (Co - Construction of Knowledge) ของผู้เรียนไปใช้ในชั้นเรียน และได้มีการขยายผลไปยังระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเครือข่ายการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไทย หรือ Thai Civic Education และเครือข่ายการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพครู หรือ EDUCA

คู่มือสำหรับการเรียนรู้ชุดนี้แบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ 1) ส่วนที่เป็นคู่มือ (Booklet) และส่วนที่เป็นการ์ดกิจกรรม โดยในส่วนคู่มือประกอบด้วยคำอธิบายประเด็นหรือมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย 9 หัวข้อ 2) ในส่วนของการ์ดกิจกรรม การ์ดแต่ละใบนำเสนอตัวอย่างตัวกระตุ้น (สื่อการเรียนรู้) ที่สอดคล้องกับมโนทัศน์ทั้ง 9 หัวข้อ ตัวอย่างคำถามที่ใช้สำหรับการนำผู้เรียนในแต่ละมโนทัศน์การเรียนรู้ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

องค์ความรู้และนวัตกรรมด้านสันติศึกษา
พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ
ผู้จัดพิมพ์ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

องค์ความรู้และนวัตกรรมด้านสันติศึกษา เป็นหนังสือที่สรุปเนื้อหามาจากโครงการวิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านสันติศึกษา สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (พ.ศ. 2548 - 2564) มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาองค์ความรู้และนวัตกรรมของสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ในรอบ 17 ปี ซึ่งค้นพบนวัตกรรมที่โดดเด่น ในช่วง 7 ปีแรก 5 เรื่อง ได้แก่ การสานเสวนา การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จินตนาการใหม่ความเป็นไทย ภาษาและวัฒนธรรม (ทวิภาษา) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเรื่องที่บุคลากรของโครงการจัดตั้งสถาบันฯดำเนินการเองเพียง 2 เรื่อง ได้แก่ การสานเสวนา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขณะที่ในช่วง 10 ปีหลังพบว่า บุคลากรของโครงการจัดตั้งสถาบันฯได้สร้างนวัตกรรม 1 เรื่อง ได้แก่ การสานเสวนา และมีองค์ความรู้ที่โดดเด่น 3 เรื่อง ได้แก่ เสียงคนชายขอบ การเมืองและภาคประชาสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วารสารสิทธิและสันติศึกษา ปีที่ 8

โดย *ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์*

วารสารวิชาการ “สิทธิและสันติศึกษา” (Journal of Human Rights and Peace Studies) เป็นวารสารในหมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จัดพิมพ์ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางรวบรวมผลงานทางวิชาการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาจากภายในและภายนอกโครงการจัดตั้งสถาบันฯ และเผยแพร่องค์ความรู้ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยตลอดจนความเคลื่อนไหวในแง่มุมต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่สาธารณชน ทั้งที่เป็นนักวิชาการ นักศึกษา นักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนและสันติ และประชาชนผู้สนใจในวงกว้าง

วารสารสิทธิและสันติ ดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่มาแล้ว 7 ปี ภายใต้ระบบการพิจารณาประเมินบทความอย่างเคร่งครัดจากผู้ทรง คุณวุฒิในลักษณะปกปิดสองชั้น (Double - Blind Reviews) และได้รับการพิจารณาคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ในฐาน 2 ตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2563

การจัดทำวารสารประจำปีที่ 8 ครั้งนี้ คณะผู้จัดทำยังคงกำหนดการตีพิมพ์เป็นสองภาษาไว้เช่นดิม ได้แก่ ภาษาอังกฤษและภาษาไทย และยังคงต้องการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารที่ต้องการยกระดับการพัฒนาคุณภาพวารสารวิชาการให้ได้รับการยอมรับในฐานนานาชาติ เช่น ฐานการอ้างอิงระดับอาเซียน (ACI) และฐานการอ้างอิงนานาชาติ เช่น SCOPUS อีกทั้งยังต้องการเป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนถกเถียงทางวิชาการสหสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษาด้วย

ในปี 2565 มีการจัดทำวารสารสิทธิและสันติ และเผยแพร่จำนวน 2 ฉบับ โดยฉบับ 8 เล่มที่ 1 ได้รับเกียรติจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์ ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการประจำฉบับ ส่วนฉบับปีที่ 8 ฉบับ 2 ได้รับเกียรติจากศาสตราจารย์ ดร. ไทเรล ฮาเบอร์คอร์น จากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิล - เมดิสัน ทำหน้าที่บรรณาธิการประจำฉบับ

สำหรับการสื่อสารเพื่อสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับสาธารณะ ปี 2565 วารสารได้จัดเวทีสาธารณะในหัวข้อ “เคล็ดไม่ลับจากผู้ประเมินคุณภาพงานเขียนทางวิชาการ”

เพื่อให้การยกระดับคุณภาพวารสารไปสู่ฐานการอ้างอิงนานาชาติได้ วารสารจำเป็นต้องเพิ่มยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงกับนานาชาติให้มากยิ่งขึ้น โดยการเชิญบรรณาธิการประจำฉบับจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง รวมทั้งการปรับปรุงกองบรรณาธิการให้มีความเป็นนานาชาติมากขึ้น นอกจากนี้ควรปรับเพิ่มการมองเห็นและการอ้างอิงชิ้นงานที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ของวารสาร เช่น การแนะนำให้คณาจารย์ได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการวิจัยมากขึ้น

บุคลากร

โครงสร้างองค์กร

- **รองอธิการบดี**
  - **ผู้อำนวยการ**
    - **ทีมบริหาร (ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ)**
    - **ที่ปรึกษา**
    - **ฝ่ายบริหาร**
      - งานบริหารทั่วไป
      - งานทรัพยากรบุคคล
      - งานแผนและพัฒนาคุณภาพ
      - งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
      - งานการเงินและบัญชี
    - **ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ (รองผู้อำนวยการ)**
      - งานวิจัย
      - งานบริการวิชาการ
      - เครือข่ายโครงการความร่วมมือและวิเทศสัมพันธ์
      - ศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้
    - งานประชาสัมพันธ์
    - **ฝ่ายการศึกษา**
      - Ph.D. in Human Rights and Peace Studies (International Program)
      - M.A. in Human Rights (International Program)
      - M.A. in Human Rights and Democratization (International Program)
      - M.A. in Human Rights and Peace Studies (Thai Program)
      - รายวิชาเลือกเสรี (ป.ตรี)
      - งานห้องสมุด

ผู้บริหาร

ทำเนียบผู้บริหาร

ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี
ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้ง
สำนักงานสิทธิมนุษยชนศึกษาและการพัฒนาสังคม

2542 - 2551

รองศาสตราจารย์ ดร. โคทม อารียา
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี

2547 - 2554

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาด สุวรรณบุบผา
ผู้อำนวยการสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

2554 – 2558

ดร. เอกพันธุ์ ปิณฑวณิช
ผู้อำนวยการสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

2558 - 2563

ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์
ผู้อำนวยการสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

11 พฤศจิกายน 2563 - ปัจจุบัน

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. โคทม อารียา

ผู้บริหาร

ดร. วัชรฤทัย บุญธินันท์
- ผู้อำนวยการ
- ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา (นานาชาติ)

ผศ. ดร. ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ
- รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

ดร. เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว
- รองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา
- ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา

อาจารย์ประจำ

ผศ. ดร. นภารัตน์ กรรณรัตนสูตร

ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสิทธิมนุษยชน (นานาชาติ)

Dr. Michael George Hayes

ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย (นานาชาติ)

Dr. Yanuar Sumarlan

อาจารย์

Assoc. Prof. Dr. Coeli Barry

อาจารย์

งามศุภร์ รัตนเสถียร

อาจารย์

Dr. Mark Peter Capaldi

อาจารย์

Dr. Claus K. Meyer

อาจารย์

ผศ. ดร. พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์

อาจารย์

ดร. สุภาสเมต ยุนยะสิทธิ์

อาจารย์

ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี

อาจารย์

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ธนพล แสงจันทร์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

เสมอแข ย้อยนวล

นักวิชาการสารสนเทศ

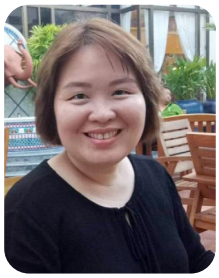

เบญจมาศ ศรีอมรรัตนกุล

นักวิชาการการเงินและบัญชี

สมบัติ กิตินาม

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

จริยา จารุรักษ์

นักวิชาการเงินและบัญชี

กัลนิกา กาญจน์แก้ว

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

จันทร์จริยาพร แย้มประภารัตน์

บรรณารักษ์

เขมิกา กลิ่นเกษร

นักประชาสัมพันธ์

ชาริต้า ประสิทธิหิมะ

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
(ประจำศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้ จ.ปัตตานี)

บุคลากรฝ่ายการศึกษา

มานียา รักษาผล

นักวิชาการศึกษา

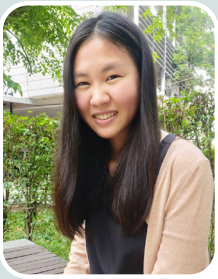

อรินกร กิตติศีรชัช

นักวิชาการศึกษา

จริยา บุญโต

นักวิชาการศึกษา

พรพิชชา แก้วสัมฤทธิ์

นักวิชาการศึกษา

ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

ฆอซาลี อาแว

เจ้าหน้าที่วิจัย
(ประจำศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้ จ.ปัตตานี)

รัฐวิศว์ เอื้อประชานนท์

นักวิชาการศึกษา

บดินทร์ สายแสง

นักปฏิบัติการวิจัย
(ลาศึกษาต่อ)

วัลลภ ภุมรา

นักประชาสัมพันธ์

พลธรรม์ เศียรเมฆัน จันทร์คำ

นักปฏิบัติการวิจัย

กายภาพและสิ่งแวดล้อม

สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา ตั้งอยู่พื้นที่ศาลายา อาคารปัญญาพิพัฒน์ เลขที่ 999 ถ.พุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170 เบอร์โทร 0-2441-0813-5 เบอร์แฟกซ์ 0-2441-0872-3 ลักษณะเป็นอาคาร 3 ชั้น โดยชั้นที่ 1 จัดเป็นห้องสำนักงาน ห้องประชุม ห้องเรียน ห้องสำนักงานเลขานุการองค์กรความร่วมมือระดับนานาชาติคือ Religions for Peace Interreligious Council of Thailand (RfP - IRC) และมีอาคารไม้สองหลัง (ห้องประชุม - ห้องเรียน) ชั้นที่ 2 จัดเป็นห้องพักอาจารย์ สำหรับชั้นที่ 3 จัดเป็นห้องประชุม ห้องสมุด ห้องพักนักศึกษา และห้องควบคุมเครื่องแม่ข่ายอินเตอร์เน็ต ห้องสำนักงานเลขานุการองค์กรระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ Strengthening Human Rights and Peace Education in ASEAN/Southeast Asia (SHAPE-SEA) ในส่วนของศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้ ตั้งอยู่เลขที่ 297/127 ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี เบอร์โทร/เบอร์แฟกซ์ 073-450145

นอกจากจะใช้พื้นที่ส่วนกลางในการจัดการเรียนการสอน อบรม ประชุม สัมมนา และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถาบันฯ แล้วยังให้บริการสำหรับบุคคลภายนอกในการใช้พื้นที่ห้องต่าง ๆ พร้อมอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ซึ่งมีอัตราค่าบริการ (สอบถามเพิ่มเติมได้ที่สถาบันฯ) และในแต่ละห้องมีจำนวนที่นั่ง ดังนี้

ประเภทห้อง	ความจุ (คน)
1. ห้องประชุม 109	50
2. ห้องประชุม 113, 311	15
3.ห้องประชุม 114	10
4. ห้องประชุม 118	25
5. ห้องประชุม 119	15
6. ห้องประชุมกันภัย-ดามัย (ศูนย์สันติวิธีชายแดนใต้)	20

ติดต่อ
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
อาคารปัญญาพิพัฒน์
999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73170

Tel: (+66) 2-441-0813-5 ext.1101
Fax: (+66) 2-441-0872-3
Website: www.ihrp.mahidol.ac.th

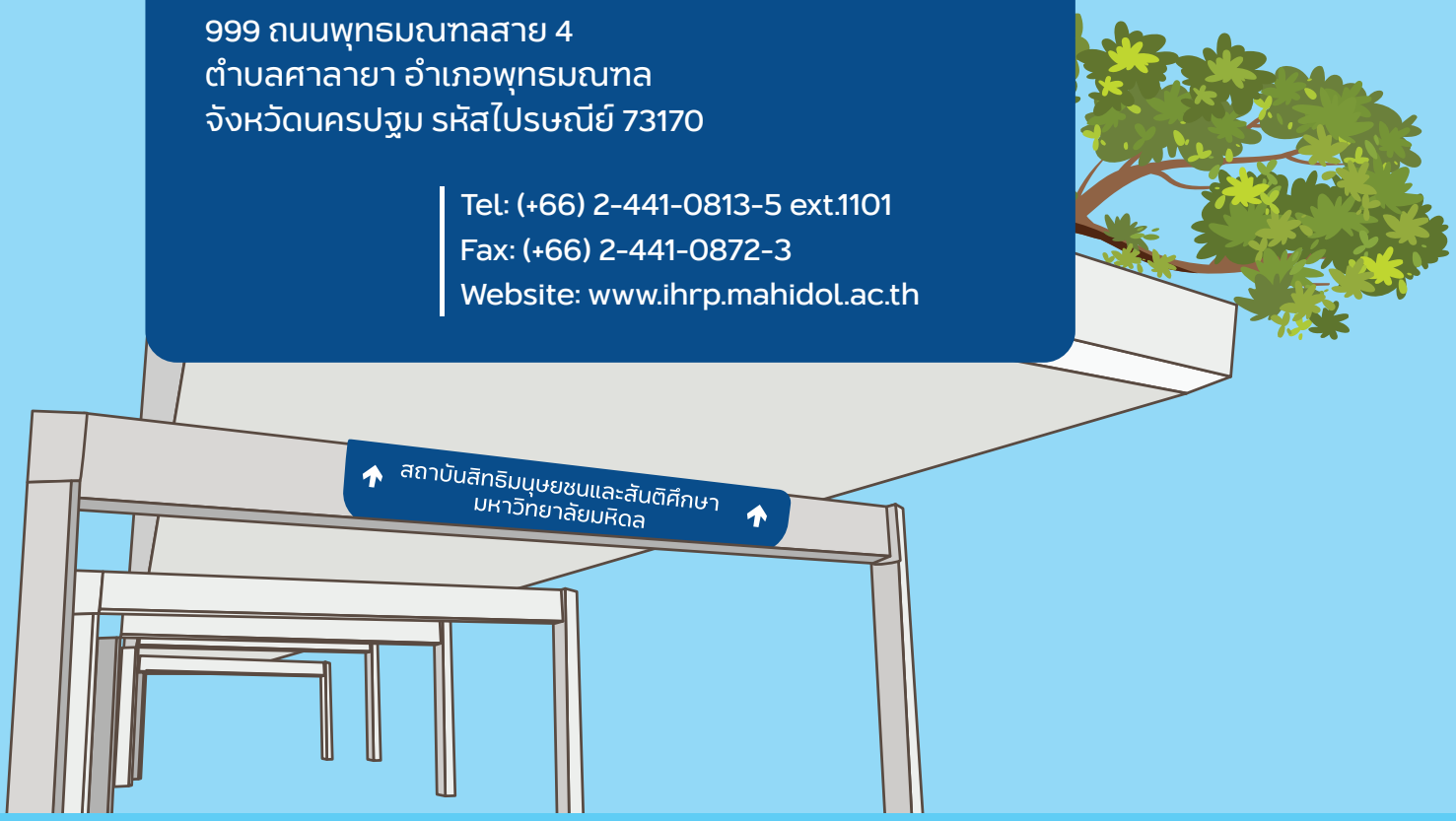

Peace, Justice and Strong Institutions

Institute of Human Rights and Peace Studies
Mahidol University